

กทปส

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความ
น่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าว
อิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ
เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

Encourage Learning Skills to be a Professional and Reliable Journalist, Able to
Work Independently for Various Media of New Reporters / Electronic
Reporters or “E-Reporter” in Various Press Agencies Project in Various Media
Agencies Such as Government Agencies Owner of Business Media, Television,
Radio Stations, Magazines and Newspapers.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัทมา รูปสุวรรณกุล และคณะ

กันยายน 2566

กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)

แบบ กทปส. ME-003

รายงานฉบับสมบูรณ์

การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ

รายงานฉบับสมบูรณ์

ทุนส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
สัญญารับทุนเลขที่ A64-1-(3)-012

โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

Encourage Learning Skills to be a Professional and Reliable Journalist, Able to Work Independently for Various Media of New Reporters / Electronic Reporters or “E-Reporter” in Various Press Agencies Project in Various Media Agencies Such as Government Agencies Owner of Business Media, Television, Radio Stations, Magazines and Newspapers.

(คณะ) นักวิจัย

ได้รับทุนอุดหนุนจาก
กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)

กันยายน 2566

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

กันยายน 2566

มหาวิทยาลัยออร์ทงกรุงเทพได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และ ได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในการดำเนินโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ โดยมีวัตถุประสงค์ 1. เพื่ออบรมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 2. เพื่อสนับสนุนการอบรมหลักสูตรส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการส่งเสริมผู้สื่อข่าว เรื่อง การตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้สื่อข่าว กลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 3. เพื่อสนับสนุนให้มีช่องทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ในการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหา การบริหารจัดการ การดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องผ่านช่องทางสื่อสารในสื่อใหม่อย่างมีส่วนร่วมของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 4. เพื่อติดตามการดำเนินการของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งให้มีการจัดงาน / หลักสูตร สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระ 5. เพื่อออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงาน ได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ 6. เพื่อออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็น

ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” โดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) 7. เพื่อสร้างต้นกล้าในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไกล ๆ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) และ 8. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และประชาชนทุก Generation ส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว และการเสพข่าว เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม เพราะเนื่องจากปัจจุบันการรับสื่อของคนไทยเปลี่ยนไปสนใจทาง social media มากขึ้น ซึ่งเป็นยุคที่มีการสื่อสารอย่างแพร่หลายและมีอิทธิพลอย่างสูง

สรุปผลการอบรมส่งเสริมทักษะและประเมินผู้เข้ารับการอบรมที่จะเป็นผู้สื่อข่าวมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ มีความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือออกสู่สังคมไทยและสังคมโลก ระหว่างวันที่ 11 มีนาคม 2565 ถึง 2 กันยายน 2566 ในครั้งนี้ จัดขึ้นเพื่อให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ มีความรู้ ความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน สามารถสื่อสารข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสมัยใหม่ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ครอบคลุม ตลอดจนสนับสนุนให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถกระจายข้อมูลข่าวสาร การนำเสนอข้อมูลข่าวสารในรูปแบบสื่อสิ่งใหม่โดยมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านเว็บไซต์ LINE FB TWITTER IG และ Platform ต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนสามารถสืบค้นข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสมัยใหม่อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพขึ้น ตลอดจนและมีการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการเพิ่มช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการและการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถ ในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” เพื่อให้ได้ช่องทางระหว่างสื่อในแต่ละองค์กร / หน่วยงาน / สำนักข่าวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยช่องทางเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหาสื่อ และผลักดันให้การดำเนินงานของโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

Encourage Learning Skills to be a Professional and Reliable Journalist, Able to Work Independently for Various Media of New Reporters / Electronic Reporters or “E-Reporter” in Various Press Agencies Project in Various Media Agencies Such as Government Agencies Owner of Business Media, Television, Radio Stations, Magazines and Newspapers.

(คณะ) นักวิจัย

กันยายน 2566

โครงการ “ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็น ส่วนหนึ่งในโครงการพัฒนาองค์ความรู้สื่อมวลชนด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยมี วัตถุประสงค์ 1. เพื่อสนับสนุนการจัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 2. เพื่อสนับสนุนการอบรมหลักสูตรส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 3. เพื่อสนับสนุนให้มีช่องทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ในการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหาการบริหารจัดการ การดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องผ่านช่องทางสื่อสารในสื่อใหม่อย่างมีส่วนร่วมของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” 4. เพื่อติดตามการดำเนินการของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งให้มีการจัดงาน / หลักสูตรสร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ 5. เพื่อออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ แต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดการรับรู้ และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจใน

เรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายภาควิชาการ ภาคประชาสังคม องค์กรของรัฐ องค์กร มหาชนอิสระ และภาคเอกชนเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

6. เพื่อออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างสูงโดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) 7. เพื่อสร้างต้นกล้าแกนนำในการพัฒนาและความสามารถในการเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้ในพื้นที่ภูมิประเทศที่ไกล ๆ ซึ่งเป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำหรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชนสำนักข่าวต่าง ๆ ได้ และ

8. เพื่อส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม เพราะเนื่องจากปัจจุบันการรับสื่อของคนไทยเปลี่ยนไปสนใจทาง social media มากขึ้น ซึ่งเป็นยุคที่มีการสื่อสารอย่างแพร่ขยายและมีอิทธิพลอย่างสูง โดยสร้างโอกาสให้ผู้สื่อข่าวได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้ในแต่ละด้านจากหลากหลายช่องทาง ทั้งจากวิทยากรผู้บรรยาย และกลุ่มผู้เข้ารับการอบรมด้วยกันในสาขาวิชาชีพอื่น ๆ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิจัย พบว่า การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถืออยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน “สื่อใหม่” ทั้งวิชาการและวิชาชีพของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ควรได้รับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการจำลองสถานการณ์จริง ให้มากขึ้น ในประเด็นต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 1) ความเข้าใจในจรรยาบรรณสื่อ 2) ทักษะการสื่อสารที่ดี โดยเฉพาะการฟัง 3) ทักษะการคิดแบบวิพากษ์ 4) ทักษะความมีเหตุผล และการนำเสนอความคิด 5) ทักษะการควบคุมอารมณ์ 6) ทักษะการทำงานเป็นทีม 7) ทักษะชีวิตรอบรู้และมีพื้นฐานด้าน สังคมศาสตร์ 8) ทักษะและความถนัดเฉพาะ 9) ทักษะการมีความรู้เฉพาะและสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้จริง 10) ทักษะความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และภาษา 11) ทักษะการใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้ทุกรูปแบบและ 12) ทักษะการเรียนรู้กฎหมาย PDPA จริยธรรมสื่อและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน ความรู้ความเข้าใจ และทักษะในโครงสร้างพื้นฐานกระบวนการทำข่าว – วิธีการผลิตข่าว – สก๊อปข่าว - สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ และ คอนเทนต์ Multi - platform อย่างมีอาชีพ” และการ Upskill

ทักษะของนักข่าว / การนำเสนอข่าว / การสร้างเนื้อหาบนสื่อดิจิทัล โดยควรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter จะก้าวเข้าสู่สื่อมวลชนรุ่นใหม่ต้องเรียนรู้เรื่ององค์ความรู้ใหม่ คือ 1) การหลอมรวมสื่อ (Convergence Media Multi-Platform) 2) Generative AI ในงานข่าวและคอนเทนต์ครีเอเตอร์ 3) กลยุทธ์ในการใช้งาน Generative AI อย่างเหมาะสม 4) Generative AI ในกระบวนการ PPP Generative AI การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือสร้างข้อมูลที่ไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ Broadcast Newsroom – LIVE Streaming ง่าย ๆ ด้วยตัวเอง และ การทำ Video Content ร่วมกับ Generative Ai ที่นักข่าวกลุ่มใหม่ต้องเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้

และในส่วนของความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทุกคนสามารถใช้มือถือในการส่งข่าวสารพร้อมกันไปยังสาธารณชน โดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและความถูกต้องอย่างถี่ถ้วนก่อนนำเสนอสู่สาธารณะทำให้เกิด fake news ในส่วนจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter พบว่า แนวโน้มในอนาคตลดลง ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ควรศึกษาจริยธรรมสื่อออนไลน์ที่เรียกว่า “community standard” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและองค์ประกอบหลักในการกำหนดคุณค่าของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ซึ่งความแตกต่างของการทำสื่อออนไลน์แบบที่มีสังกัดกับการทำสื่อออนไลน์ที่ไม่มีสังกัดคือสื่อออนไลน์ของสำนักงานข่าวที่มีสังกัดจะมีระบบบรรณาธิการในการตรวจคัดกรองทั้งภาพและเนื้อหาไม่ละเมิดจริยธรรมสื่อมวลชนแต่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ที่ไม่มีสังกัดจะกระทำหน้าที่โดยไม่มีบรรณาธิการจึงต้องยืนหยัดในมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชนอย่างเข้มข้นเพื่อที่การนำเสนอเนื้อหาข่าวไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมสื่อมวลชน และไม่ขัด Community Standards เพราะจริยธรรมและศีลธรรมเป็นตัวกำหนดคุณค่าของสื่อมวลชนให้มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ มีอิสระในการนำเสนอข่าว ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร วางตัวเป็นกลางแต่ขณะเดียวกันต้องนำเสนอข่าวที่เป็นจริงและตรวจสอบข้อมูลข่าวให้ครบถ้วนรอบด้าน ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยยึดตามหลักจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติอย่างมีกระบวนการคือให้คำนึงถึงผลกระทบหรือเป้าหมายที่จะเกิดว่าวิธีการจะดีหรือเลวเพียงเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการให้ได้มาซึ่งข่าวสาร ไม่ว่าจะทำอะไร ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะ ตระหนักความสุขของผู้อื่นมากกว่าตัวเองโดยใช้ “เหตุผล” เหนือ “อารมณ์” และ “ความรู้สึก” ซึ่งนักข่าวกลุ่มใหม่ควรยึดหลักศีลธรรมในการนำเสนอข่าวว่าสิ่งนั้นพาไปสู่ความสุขหรือไม่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดและการกระทำนี้ถูกศีลธรรม

Projects to promote the skills of learning to become journalists with specific expertise and credibility can work independently for various media of new reporters/e-reporters or "E-Reporter" in various media agencies such as Government jobs, business media owners, television, radio stations, magazines and newspapers.

(Faculty) Researcher

September 2023

Project "Promotes learning skills to be a journalist with specific expertise and credibility who can work independently for various media outlets. of a new group of reporters/electronic reporters or "E-Reporters" in various media agencies such as government agencies Owners of television business media will have radio stations, magazines, and newspapers, which are part of the project to develop mass media knowledge in broadcasting and television business with the objectives: 1. To support the organization of training courses to promote learning skills to be a skilled reporter. Specialized and reliable, able to work independently for a new group of reporters/electronic reporters or "E-Reporters" 2 . To support training courses to promote journalists on promoting journalists on Awareness of ethical and moral principles that should be followed to create good conscience for a new group of journalists / electronic reporters or "E-Reporters" 3 . To support the creation of channels for linking knowledge, experiences, and exchanging knowledge that are useful in producing or distributing content. Management Providing continuity through new media communication channels with the participation of a new group of journalists. /Electronic reporter or "E-Reporter"4. To follow up on the operations of journalists / various media agencies, each has organized events / courses to create participation in promoting learning skills to be a journalist with specific expertise and credibility, able to work. Be free to a new group of reporters/electronic reporters or "E-Reporters" of reporters/various media agencies. 5 . To design and carry out a display of the work of each reporter/media agency in order to gain awareness. and

encourage society to be interested in promoting learning skills to be a journalist with specific expertise and credibility, able to work independently for a new group of reporters / electronic reporters or "E-Reporters" of Reporters/various media agencies related to academic networks Civil society sector, government organizations, independent public organizations, and the private sector to create an exchange of knowledge between each other. 6. To design and evaluate journalists / various mass media agencies. that participated in the project Have knowledge and skills to promote learning skills as a journalist with specific expertise and highly reliable and able to work independently for a new group of reporters/electronic reporters or "E-Reporters" of various reporters/media agencies by using the EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) research technique 7 . To Create saplings for leaders to develop and increase their ability to learn to be journalists with specific expertise and be reliable and able to work independently and be able to work independently for various media in distant geographic areas. This is a non-regular reporter or so-called freelance reporter (Freelance reporter) who can produce news and present it to Mass media organizations, various news agencies, and 8. To promote journalists on promoting journalists on being aware of ethical and moral principles that should be followed. To create good conscience for training participants. This is because at present Thai people's media exposure has changed to pay more attention to social media, which is an era where communication is widespread and highly influential. By creating opportunities for the media to receive information. Knowledge in each area from various channels, both from lecturers and lecturers and groups of trainees in other professional fields. The research results can be summarized as follows.

The research results found that Being a journalist with specific expertise and credibility is in the transition period of "new media", both academic and professional, for a new group of journalists. Learning skills to be a journalist with specific expertise and credibility should be promoted. With workshops that simulate real situations, more on various issues including 1) understanding of media ethics 2) good communication skills especially listening 3) critical thinking skills 4) reasoning skills and presenting ideas 5) Emotional control skills 6) Teamwork skills 7) Well-rounded life skills with a basis in social sciences 8) Specific skills and aptitudes 9) Skills for

having specific knowledge and being able to translate it into actual practice. 10) Skills in history and language. 11) Skills in using communication devices to report news via social media in all forms and formats. 12) Learning skills for PDPA law, media ethics and mass media professional standards, knowledge and understanding. and skills in the basic structure of the news making process - news production methods - news scoops - television news documentaries and multi-platform content professionally" and upskilling the skills of journalists/news presentation/creating content on digital media. It should promote the learning skills of a new group of reporters or E-Reporters who will step into the new generation of mass media professionals and must learn new knowledge, namely 1) Convergence Media Multi - Platform 2) Generative AI. in news work and content creators 3) Strategies for using Generative AI appropriately 4) Generative AI in the PPP process Generative AI violation of personal rights or creating inappropriate information according to the Broadcast Newsroom – LIVE Streaming criteria Easy by yourself and making video content with Generative Ai that a new group of journalists must be prepared to learn.

The research results found that awareness of ethics and morals that should be followed by the new group of journalists, or E-Reporters, tends to decrease due to changes in technology. Everyone can use their mobile phone to send news simultaneously to the public. Without checking the facts and correctness before presenting them to the public, it causes feck news. In the section on ethics and morality that should be followed by a new group of journalists, or E-Reporters, it is found that the future trend is decreasing. The new group of journalists should study the ethics of online media called "community standards" which is the heart and main element in determining the value of the new group of journalists, which is the difference between online media that are affiliated and online media that are not. Affiliation is the online media of affiliated news agencies that will have an editorial system to screen both images and content to not violate media ethics. But a new group of unaffiliated journalists will act without an editor and must therefore insist on ethical standards. The media intensively so that the presentation of news content does not violate the principles of media ethics and does not violate Community Standards because ethics and morality determine the value of the mass media to be

aware of social responsibility and benefit the public. Freedom to present news Not affiliated with any one party. Do not distort information Remain neutral but at the same time must present true news and check news information to be complete in every aspect. Do not violate personal rights by adhering to ethical and moral principles that should be followed in a systematic way, that is, taking into account the effects or goals that will occur, whether the method will be good or bad, just to achieve the desired results to obtain the news. No matter what you do the consequences for the public must be considered. Be more aware of the happiness of others than yourself by using "reason" over "emotions" and "feelings". This new group of journalists should adhere to moral principles in presenting news whether it leads to happiness or not. It is an action that causes It brings the most benefit and happiness and this action is moral.

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	1
บทคัดย่อภาษาไทย	3
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	6
บทที่ 1 บทนำ	12
- หลักการและเหตุผล	12
- วัตถุประสงค์ของโครงการ	14
- ระยะเวลาการดำเนินงาน	15
- ขอบเขตการดำเนินงาน	15
- ผลที่คาดว่าจะได้รับ / เป้าหมาย	19
- ตัวชี้วัดความสำเร็จ	21
- ผลผลิตสำคัญของโครงการ	22
- ตัวชี้วัดผลลัพธ์	28
- นิยามศัพท์เฉพาะ	29
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
- แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้	33
- แนวคิดจริยธรรมและศีลธรรมสื่อ	38
- แนวคิดหลักกาลามสูตร	46
- บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน	50
- แนวคิดทฤษฎีผู้ประกาศข่าว/ผู้รายงานข่าว	63
- หลักการเป็นผู้สื่อข่าวผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	75
- การนำเสนอข่าวสารที่พึงระวัง PDPA พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล	85
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	94
- แบบแผนการวิจัย	94
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	95
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	95
- การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
A64-1-(3)-012	10

สารบัญ (ต่อ)

- การวิเคราะห์ข้อมูล	97
- แผนปฏิบัติการโครงการ	98
- แผนการดำเนินงาน / วิธีการดำเนินงานโครงการ	103
บทที่ 4 ผลการวิจัย และการวิจารณ์ผล	111
- ข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”	111
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในแต่ละภูมิภาค	113
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค	122
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค	128
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	135
- บทสรุปการวิจัย	135
- อภิปรายผล	136
- ปัญหาและข้อเสนอแนะ	154
- ข้อเสนอแนะ	154
บรรณานุกรม	156

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2563-2568) ว่าด้วยการวางกฎเกณฑ์และกลไกการกำกับดูแลการคุ้มครองผู้บริโภคและ ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ผู้สื่อข่าวจากองค์กรสื่อมวลชนต่างๆ จึงมีบทบาทสำคัญ เพราะผู้สื่อข่าวคือ ผู้เสาะแสวงหาข่าว และส่งข่าวตามระบบสื่อสารมวลชนโดยให้ข่าวสารที่เสนอเป็นประโยชน์แก่ผู้รับข่าวสาร หรือสาธารณชน ภายใต้จรรยาบรรณทางวิชาชีพ จริยธรรมและกฎหมาย มีลักษณะของงานที่ทำ คือ 1. เสาะแสวงหาข่าว เจาะข่าว และทำข่าวด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สอบถาม เข้าร่วมฟังในที่ประชุมแถลงข่าว การสัมภาษณ์ ติดตามเหตุการณ์ คดีต่างๆ หรือปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายให้ทำข่าว หรือสารคดี เฉพาะเรื่อง จัดบันทึกข้อเท็จจริงจากการสังเกต 2. การสัมภาษณ์ การสอบถาม การถ่ายภาพ การบันทึกเทปเสียง เทปโทรทัศน์ วิดีโอเทป เขียนข่าวตามรูปแบบของการเสนอข่าวที่ถูกต้องชัดเจน โปร่งใส และมี รายละเอียดตามความเหมาะสมสำหรับเรื่องหรือเหตุการณ์ที่เป็นข่าว 3. ส่งข่าวให้กับสำนักข่าว เพื่อพิจารณาก่อนเผยแพร่โดยการออกอากาศตามวัตถุประสงค์ ของการเสนอข่าวแก่สาธารณชน และ 4. การรายงานข่าวอากรายงานสดตรงมา หรือสถานที่ที่เป็นข่าว เช่น ผลของการเลือกตั้ง สงครามในพื้นที่จริงที่อยู่ในที่ห่างไกลในประเทศ ต่างประเทศ มุมใดมุมหนึ่งของโลกโดยผ่านอุปกรณ์การสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ วิทยุสื่อสาร เครื่องโทรสาร และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ผู้สื่อข่าวที่เชี่ยวชาญหรือได้รับมอบหมายให้ทำข่าวด้านใดด้านหนึ่งอาจได้รับการเรียกชื่อหรือว่าจ้างตามสายงานที่ปฏิบัติ เช่น ผู้สื่อข่าวสายการเมือง ผู้สื่อข่าวสายเศรษฐกิจ ผู้สื่อข่าวสายสิ่งแวดล้อม ผู้สื่อข่าวสายอาชญากรรม หรืออาจได้รับการเรียกตามสถานที่ที่ไปทำข่าวเป็นประจำ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวประจำทำเนียบรัฐบาล ผู้สื่อข่าวประจำกระทรวงก็ได้ ผู้สื่อข่าวจะต้องรับผิดชอบในการทำข่าวให้ได้อย่างน้อยวันละ 1 ชิ้นงาน แต่ถ้าเป็นข่าวที่ต้องวิเคราะห์เจาะลึกอาจต้องใช้เวลา 3 – 4 วันในการทำข่าว

สภาพการจ้างงานและการทำงาน ผู้สื่อข่าวที่ทำงานในองค์กรสื่อสารมวลชนของรัฐบาลจะ ได้รับค่าจ้างอัตราตามวุฒิการศึกษา ส่วนองค์กรสื่อมวลชนภาคเอกชน ค่าตอบแทน สวัสดิการสูง เนื่องจากมีชั่วโมงทำงานที่ยาวนานกว่าผู้สื่อข่าวในหน่วยงานของรัฐ ผู้สื่อข่าวสื่อมวลชนในสื่อของเอกชนจะได้รับค่าตอบแทนและค่ายานพาหนะประจำเดือน เพราะมีความคล่องตัวในการทำงานมากกว่าผู้สื่อข่าวขององค์กรสื่อสารมวลชนในความดูแลของรัฐ สามารถเบิกค่าเลี้ยงรับรอง ค่าใช้จ่ายในการหาซื้อและค้นคว้าหาข้อมูล นอกเหนือจากสวัสดิการที่ได้รับตามหลักเกณฑ์ของแต่ละองค์กรกำหนด นักข่าวอิสระจะต้องมีประสบการณ์และสายสัมพันธ์มากอย่างน้อย 3 ปี และจะได้ค่าตอบแทนการเขียนข่าว ตามความสำคัญและความยากง่ายของข่าว ระยะเวลาทำงานของผู้สื่อข่าว

ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และความจำเป็นที่ต้องหาข่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าผู้สื่อข่าวต้องทำงาน 24 ชั่วโมง

เนื่องจากการแข่งขันในการนำเสนอข่าวสารจากสื่อมวลชนอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน การรายงานข่าวในปัจจุบัน จึงต้องดำเนินการตลอด 24 ชั่วโมง โดยไม่มีผลัดของเวลาการทำงาน เพราะอาจได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบเพียงผู้เดียว ผู้สื่อข่าว หรือนักข่าวต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามกำหนดเวลาของการปิดข่าวหรือส่งต้นฉบับข่าว เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการในความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการที่ต้องตรวจ ความถูกต้องของเนื้อหาข่าวก่อนการส่งเพื่อการแพร่ภาพ และกระจายเสียงหรือออกอากาศ ทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี และทางสื่ออินเทอร์เน็ต ดังนั้นสภาพการทำงานจึง มีความกดดันสูง เพราะเร่งรีบดำเนินการเพื่อให้มีโอกาสเสนอข่าวเป็นแห่งแรก ข่าวสารที่เสนอจะต้องมีความถูกต้องแม่นยำในเนื้อหาของข่าวที่นำเสนอและต้องเจาะลึกเพื่อให้ได้ข่าวที่แท้จริง

ผู้สื่อข่าวที่ตื่นอกเหนือจากปฏิบัติตนเป็นที่น่าเชื่อถือในทางวิชาชีพแล้ว ยังต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่คือ มีการเตรียมตัวหาข้อมูลของแหล่งข่าวที่จะไปสัมภาษณ์ หรือเรียกกันว่าทำการบ้านล่วงหน้า เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล ครอบคลุมทุกประเด็นในการนำเสนอข่าว

ดังนั้นคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพผู้สื่อข่าวที่ดี ควรมีความสนใจความเคลื่อนไหวของข่าวสารทั่วโลก เป็นนักสังเกตการณ์ที่สามารถเข้าใจถึงสถานการณ์นั้น ๆ และสามารถสื่อสารรายงานข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้องครบถ้วนและแม่นยำ ทำงานเป็นทีมได้รวมถึงพร้อมปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ อีกทั้งมีความรับผิดชอบสูงต่อทั้งแหล่งข่าวและต่อวิชาชีพ สามารถทำงานได้เป็นอิสระให้ลุล่วงตามหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายตามกำหนดเวลา ซึ่งอาจต้องใช้เวลามากกว่าบุคลากรในอาชีพอื่น ๆ มีความกล้าในการปฏิบัติการ หรือการนำเสนอข่าว ที่บางครั้งอาจเสี่ยงอันตรายถึงชีวิต สามารถถ่ายภาพและใช้อุปกรณ์เครื่องมือสื่อสารได้ทุกชนิด มีความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนอย่างถ่องแท้

ดังนั้นการเตรียมความพร้อมสู่ความเป็นมืออาชีพของผู้สื่อข่าว จะต้องเสนอข่าวข้อเท็จจริงอันเป็นสารประโยชน์ ไม่บิดเบือน ข้อเท็จจริง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ในการปฏิบัติหน้าที่ ซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ ไม่เห็นแก่อามิสสินจ้าง

ในปัจจุบันแนวโน้มการตลาดแรงงานด้านการรับสมัครผู้สื่อข่าว ผู้รายงานข่าว หรือนักข่าวของวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารมีมากขึ้นกว่าในอดีต เพราะปัจจุบันสื่อสารมวลชนได้เปลี่ยนเข้าสู่ยุคของทางด่วนข้อมูลข่าวสารในระบบดิจิทัล ทำให้มีการขยายตัวทางธุรกิจ และการควบรวมกิจการ การสัมปทานในการประมูลสื่อมวลชนจากภาครัฐบาล เพื่อดำเนินการเผยแพร่ข่าวสารครบวงจร เช่น เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ครอบคลุมไปถึงการเสนอข่าวทางอินเทอร์เน็ตเพื่อเสนอข่าวสู่ชุมชนหรือผู้รับข่าวสาร

ทุกกลุ่มทุกวัยให้ครบทุกรูปแบบ โดยครอบคลุมทั้งเนื้อหา สารระ ภูมิปัญญา และบันเทิง จึงทำให้มีการแข่งขันกันสูง ซึ่งต้องการความรวดเร็วทันเวลาและใกล้ชิดกับเหตุการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ คือ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่ต้องการความชำนาญทางด้านเทคโนโลยี ในการสื่อสาร โดยผู้รับข่าวสารจะมีบทบาทมากขึ้นในการโต้ตอบแสดงความคิดเห็นต่อข่าวที่ได้รับจากสื่อมวลชนและผู้สื่อข่าวประเภทนี้ได้ทันที

1.2. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1.2.1 เพื่อสนับสนุนการจัดอบรมหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

1.2.2 เพื่อสนับสนุนการอบรมหลักสูตรส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

1.2.3 เพื่อสนับสนุนให้มีช่องทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ในการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหา การบริหารจัดการ การดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องผ่านช่องทางสื่อสารในสื่อใหม่อย่างมีส่วนร่วมของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

1.2.4 เพื่อติดตามการดำเนินการของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งให้มีการจัดงาน / หลักสูตร สร้างการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับ

1.2.5 เพื่อออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

1.2.6 เพื่อออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และทักษะในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” โดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

1.2.7 เพื่อสร้างต้นกล้าในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ

ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไกล ๆ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter)

1.2.8 เพื่อส่งเสริมให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และประชาชนทุก Generation ส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว และการเสพข่าว เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม เพราะเนื่องจากปัจจุบันการรับสื่อของคนไทยเปลี่ยนไปสนใจทาง social media มากขึ้น ซึ่งเป็นยุคที่มีการสื่อสารอย่างแพร่หลายและมีอิทธิพลอย่างสูง

1.3. ระยะเวลาการดำเนินงาน

จำนวน 18 (เดือน) ระยะเวลา 540 วัน ในระหว่างวันที่ 11 มีนาคม 2565 ถึงวันที่ 2 กันยายน 2566

1.4. ขอบเขตการดำเนินงาน

การดำเนินงานภายใต้โครงการที่ชื่อว่า “โครงการการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์” ทางมหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพจะรับผิดชอบการจัดทำโครงการอบรมให้แก่ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จากองค์กร / หน่วยงาน/สำนักข่าวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และนักศึกษาต้นกล้า เป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ร่วมกับตัวแทนสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งยังมีภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม องค์กรของรัฐ องค์กรมหาชนอิสระ และภาคเอกชนทั้งที่แสวงหากำไรและมีได้แสวงหากำไร ประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา โครงการนี้เป็นการอบรมระยะยาว แบ่งหลักสูตรอบรม ออกเป็น 2 ระดับประกอบด้วย

อบรมระดับวิชาการ

1. หลักสูตรอบรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ จำนวน 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานคร ภูมิภาคละไม่ต่ำกว่า 80 คน ลักษณะ/รูปแบบหลักสูตร : อบรมเชิงปฏิบัติการ “จัดอบรมเน้นเป็นการ

แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / การศึกษา ฯลฯ และมีความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าว”

2. หลักสูตรอบรมการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ จำนวน 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานคร ภูมิภาค ละไม่ต่ำกว่า 80 คน ลักษณะ/รูปแบบหลักสูตร : การจัดหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการ “จัดอบรมโดย เน้นเป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและ ศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว ประกอบด้วย กฎหมายการละเมิดเกี่ยวกับข้อมูล Platform Big data , พ.ร.บ.ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ , พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) พ.ศ. 2564 , มาตรฐานจรรยาบรรณของ Journalist

3. หลักสูตรการอบรมการจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ และแนวทาง / กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน จำนวน 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานคร ภูมิภาคละไม่ต่ำกว่า 80 คน ลักษณะ / รูปแบบหลักสูตร : “อบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ “E-Reporter” โดยใช้สื่อใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG และ Platform ต่าง ๆ บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม โดยทำหลักสูตรกลุ่ม (Focus Group) ในการเพิ่มช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการและการส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” เพื่อให้ได้ช่องทางระหว่างสื่อในแต่ละองค์กร / หน่วยงาน / สำนักข่าวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยช่องทางเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการผลิตหรือเผยแพร่เนื้อหาอะไร , มีการบริหารจัดการดำเนินการให้เกิดความต่อเนื่องได้อย่างไร หรือ มีความจำเป็นจริงหรือไม่ที่ต้องการมีช่องทางในการเชื่อมโยงองค์ความรู้

4. หลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและ

หลักวิชานิติศาสตร์ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDR (Ethnographic Delphi Futures Research) จำนวน 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานคร ภูมิภาคละไม่ต่ำกว่า 80 คน ภายใต้งาน : หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชน การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศาตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิติศาสตร์ การนำเสนอข่าวตามแนวคิดทฤษฎีนิติศาสตร์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณในกาลามสูตรในยุคดิจิทัล และ “มาตรฐานชุมชน หรือ Community Standard ของ Digital Platform”

อบรมระดับเชิงปฏิบัติการ

1. กิจกรรมปฏิบัติการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค ลักษณะ/รูปแบบหลักสูตร : ในภาคปฏิบัติหลังการอบรมในหลักสูตรที่ 1 – 2 วิทยากรให้ผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการในแต่ละภาค ออกแบบและจัดแสดง “นิทรรศการการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลัก ทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว” เพื่อให้ผู้สื่อข่าวเกิดการรับรู้ และกระตุ้น ให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ ด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างน้อย 1 กิจกรรม

2. หลักสูตรอบรมปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงาน สื่อมวลชนต่าง ๆ ลักษณะ / รูปแบบหลักสูตร : ในภาคปฏิบัติหลังการอบรมในหลักสูตรที่ 1 – 4 ที่ผ่านการอบรมและได้ทำสื่อสิ่งใหม่หรือคลิปวิดีโอในการเป็นผู้สื่อข่าวแล้วจะถูกคัดเลือกเป็นแกนนำ ในการเป็นผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

3. หลักสูตรอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไกล ๆ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำหรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าว ต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ ลักษณะ/รูปแบบหลักสูตร :

ในภาคปฏิบัติหลัง การอบรมในหลักสูตรที่ 1 – 6 ที่ผ่านการอบรมและกิจกรรม จาก 130 องค์กร / หน่วยงาน / สำนักข่าว ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สอบผ่านแบบประเมินด้วยคะแนน 60% พร้อมรับมอบใบประกาศนียบัตรเป็นแกนนำในการเป็นผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

4. หลักสูตรอบรมปฏิบัติการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระและมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำการพัฒนาและเพิ่มความสามารถการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้ง “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และ ผู้นำชุมชน ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถสร้างช่องทางการเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชน โดยการใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยการใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน ลักษณะ /รูปแบบหลักสูตร : ในภาคปฏิบัติหลังการอบรมในหลักสูตรที่ 1 – 7 ที่ผ่านการอบรมและ กิจกรรม จาก 130 องค์กร / หน่วยงาน / สำนักข่าวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผู้นำชุมชน ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสื่อ กับประชาชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยการใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน

โดยรวมผู้เข้าอบรมทั้ง 7 หลักสูตร 1 กิจกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 500 คน เป็นตัวแทนการเข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมโดยเน้นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์/การจำลองสถานการณ์ระหว่างผู้นำเสนอข่าวของต้นกล้าผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ /ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” กับ ต้นกล้าผู้เสพข่าวอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทันสื่อ ระยะเวลาในการอบรม 18 เดือน การจัดโครงการอบรมดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ตัวแทนต้นกล้าผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าว อิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อ ธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จากองค์กร/หน่วยงาน/สำนักข่าวทั้ง ส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค และประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer ครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย หลายช่วงอายุ ในพื้นที่ทุกภาคส่วนครอบคลุม 77 จังหวัดของประเทศไทยได้เกิดการแลกเปลี่ยน ความรู้ความคิดเห็นระหว่างกันร่วมกับนักข่าว สื่อมวลชน นักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมให้เกิดแนวคิด สร้างทัศนคติ ค่านิยมและ พฤติกรรมและนำไปประยุกต์หรือปรับใช้ในการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีประชากรวิจัย คือ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จำนวน 77 จังหวัด

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จำนวน 500 คน

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ โดยมีพื้นที่ในการศึกษารอบคลุม 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล โดยจังหวัดที่มีการจัดอบรมประกอบไปด้วย

ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์

ภาคอีสาน ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดอุดรธานี

ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่จังหวัด จังหวัดปทุมธานี

1.4.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ช่วงเวลาตั้งแต่ 11 มีนาคม 2565 ถึง เดือนกันยายน 2566 - ระยะเวลา 18 เดือน

1.5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ/ เป้าหมาย

1.5.1. นักวิชาการสื่อใหม่อิสระได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์จากการทำงานในแต่ละสาขาชีพเพื่อนำมาฝึกแลกเปลี่ยนเคสการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / การศึกษา ให้ได้มาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการและมีการฝึกการสร้างทักษะความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าวที่ได้มาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ

1.5.2. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงาน สื่อมวลชนต่าง ๆ และ สื่อสารมวลชน ทั้งสื่อด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักวิชาการ ภาคประชาสังคม องค์กร ของรัฐ องค์กร มหาชนอิสระ และภาคเอกชน ได้มีการพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ทางด้านการเมือง กฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ และจริยธรรมสื่อ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจตลอดจนเกิดการถกแถลงในประเด็นหรือหัวข้อที่เป็นปัญหาระดับชาติ ระดับท้องถิ่นหรือในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่เครือข่ายภาคส่วนอื่น ๆ จะได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือการร่วมกันนำเสนอแนวทางออกไป

1.5.3. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงาน สื่อมวลชนต่าง ๆ และ สื่อด้านวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ สื่อออนไลน์ สื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งสื่ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถติดตามรับข้อมูลข่าวสารที่ผ่านการพัฒนาศักยภาพด้านองค์ความรู้การตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีมีคุณภาพ

มีความรู้ความสามารถและมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ย่อมจะส่งผลดีในการทำหน้าที่นำเสนอข้อมูลข่าวสาร การผลิตเนื้อหาสาระความรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนและส่วนร่วมในทิศทางที่ดีตามไปด้วย โดยเฉพาะแนวคิด ทฤษฎี และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นแทบจะตลอดเวลา ทำให้การพัฒนาเพิ่มเติมทักษะความรู้และความสามารถต่าง ๆ ให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในยุคปัจจุบันนี้

1.5.4. เกิดการประสานงานและมีความร่วมมือระหว่างกันในเครือข่ายของผู้เข้ารับการอบรม ทำให้มีการเปิดเวทีในการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นการสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ “E-Reporter” โดยใช้สื่อใหม่ เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

1.5.5. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ร่วมออกแบบโชว์แสดงผลงานเกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ / สังคม/ การเมือง / วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าว ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลัก ทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว

1.5.6. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้ความรู้และทักษะในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระและมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาเพิ่มความสามารถ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

1.5.7. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แกนนำต้นกล้าผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ซึ่งผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่สามารถเป็นแกนนำต้นกล้าการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระมีการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าวสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคไทย เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือ เรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ สามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชนสำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้

1.5.8. ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ถูกคัดเลือกให้เป็นแกนนำต้นกล้าผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และต้นกล้าผู้เสพข่าวอย่างมีวิจรรย์ญาณและรู้เท่าทันสื่อทุก Generation ร่วมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการมีส่วนร่วมในการนำเสนอและเสพข่าวอย่างมีวิจรรย์ญาณตัดสินใจเลือกนำเสนอและเสพข่าวได้อย่างถูกต้องเป็นจริงและมีคุณภาพสามารถเชื่อถือได้ เพราะเนื่องจากปัจจุบันการรับสื่อของคนไทยเปลี่ยนไปสนใจทาง social media มากขึ้น ซึ่งเป็นยุคที่

มีการสื่อสารอย่างแพร่หลายและมีอิทธิพลอย่างสูง ทำให้ประเทศไทยมีความพร้อมในการสร้างและพัฒนาต้นกล้าที่จะเป็นผู้สื่อข่าวมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ มีการตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวออกสู่สังคมไทยและสังคมโลก โดยยึดหลักตามแนวทางกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและศาสตร์วิชานิตยศาสตร์และต้นกล้าผู้สื่อข่าวอย่างมีวิจารณ์ญาณและรู้เท่าทันสื่อทุก Generation

1.6. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1.6.1 มีโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” อย่างน้อย 1 โครงการ การจัดกิจกรรมอบรมโดยการคัดเลือกวิทยากรควรคัดสรรจากบุคคลที่สามารถสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแนวความคิด และสามารถปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้แก่เข้าผู้อบรมได้กับผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนที่เข้าร่วมโครงการฯ

1.6.2 เกิดกิจกรรม / โครงการ / เครือข่ายการเชื่อมโยงสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างน้อย 1 เครือข่ายและกระบวนการสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ

1.6.3 เกิดการสร้างการมีส่วนร่วมในส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” อย่างน้อย 1 กิจกรรม / โครงการ / เครือข่ายและกระบวนการสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ

1.6.4 เกิดการแสดงผลงานของหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ทำให้เกิดการรับรู้ และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างน้อย 1 กิจกรรม 1 นิทรรศการ

1.6.5 ผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชน ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการมีความรู้และทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอและเสพข่าว จำนวน 500 คน

1.6.6 ต้นกล้าที่จะเป็นผู้สื่อข่าวมืออาชีพที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ มีความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือออกสู่สังคมไทยและสังคมโลก ผู้สื่อข่าวยุคใหม่ จำนวน 500 คน

1.6.7 ได้คู่มือออกแบบและประเมินการเป็นแกนนำในส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ 360 องศา และคู่มือการประเมินความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ อย่างละ 1 เล่มโดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)

1.6.8 ผู้สื่อข่าวและประชาชนกลุ่มเป้าหมายหลายช่วงอายุได้ตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอและเสพข่าวที่มีคุณภาพและมีวิจารณญาณ จำนวน 500 คน

1.7 ผลผลิตสำคัญของโครงการ

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
1.	หลักสูตรอบรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ	1 กิจกรรม	ผู้ร่วมอบรม ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ทางผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจ/สังคม / การเมือง / การศึกษาให้ได้มาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการและมีการฝึกการสร้างทักษะความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าว ที่ได้มาตรฐานและถูกต้องตามหลักวิชาการ
2.	หลักสูตรอบรมการเรียนรู้การส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/ หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ	1 กิจกรรม	ผู้ร่วมอบรม ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ทางด้านจริยธรรมและศีลธรรมรวมทั้งถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมรวมทั้งวิทยาการความรู้ใหม่ ๆ และจริยธรรมสื่อ

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
3.	หลักสูตรการอบรมการจัดให้มีช่องทางเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ และแนวทาง/กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน	1 กิจกรรม	ผู้ร่วมอบรม ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนรับฟังความคิดเห็นการสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ “E-Reporter” โดยใช้สื่อใหม่ เพื่อทำให้เกิดการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
4.	กิจกรรมออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ในแต่ละภูมิภาค	3 ชิ้นงาน	ผู้ร่วมอบรม ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการร่วมจัดนิทรรศการการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/ สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว
5.	หลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ “การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของ /ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการ	1 หลักสูตร	

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
	ประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตศาสตร์ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยการใช้เทคนิควิจัยอนาคต EDJR (Ethnographic Delphi Futures Research)		
6.	หลักสูตรอบรมปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่ง เพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ	1 หลักสูตร	ผู้ร่วมอบรมผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานในการเป็นผู้สื่อข่าวภาคสนามโดยนำความรู้และทักษะที่ได้อบรมไปมาปฏิบัติการถ่ายทอดการนำเสนอข่าวภาคสนามและพัฒนาเพิ่มทักษะความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ
7.	หลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคไทย ๆ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance	1 หลักสูตร	ผู้ร่วมอบรมผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมสร้างต้นกล้าแกนนำ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ และนำความรู้และทักษะในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญที่ได้มาพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
	<p>reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชนสำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ</p>		
8.	<p>หลักสูตรอบรมปฏิบัติการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้ง “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และ ผู้นำชุมชน ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสื่อสื่อมวลชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยเป็นการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อสื่อมวลชนกับประชาชน</p>	<p>1 หลักสูตร</p>	<p>ผู้ร่วมอบรมผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติกลุ่มใหม่ หรือ “E-Reporter” และ ผู้นำชุมชน ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างสื่อสื่อมวลชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยเป็นการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อสื่อมวลชนกับประชาชน</p>

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
	PAGE ฯลฯ โดยให้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน		
9.	ผลงานกลุ่มสำหรับหลักสูตรปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ	10 ชิ้นงาน	ผู้ร่วมอบรมผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการพัฒนาศักยภาพองค์ความรู้ทางด้านทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรม การเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจข่าวด้านเศรษฐกิจ/สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมและสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ รวมทั้งสามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ รวมไปถึงได้มีโอกาสร่วมแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์จากการทำงานในแต่ละสาขาวิชาชีพเพื่อนำมาปรับใช้ผ่านการระดมความคิดเห็นให้เกิดแนวคิดใหม่ ๆ
10.	ผลงานกลุ่มสำหรับหลักสูตรปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/ หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าว	10 ชิ้นงาน	

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
	อิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ที่ได้รับคัดเลือกสำหรับเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านทางสื่อออนไลน์		
11.	ประมวลผลโครงการจัดทำเป็น วิดีทัศน์ พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะ ผ่านทางสื่อออนไลน์ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะนำเสนอต่อ กสทช. และหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	1 ชิ้นงาน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายดังกล่าวไปใช้ในการพัฒนาต่อไป
12.	ผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตร ที่ 1 ถึงหลักสูตรที่ 7	500 คน	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ผ่านการอบรมตามหลักสูตรไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ของจำนวนผู้เข้ารับการอบรม ผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรฯ ได้รับองค์ความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานเพิ่มมากขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด
13.	<p>- กิจกรรมอบรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ e-reporter ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ</p> <p>- กิจกรรมส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์</p>	50 คน	<ul style="list-style-type: none"> บุคลากรของ กทปส. ได้รับการพัฒนาศักยภาพและองค์ความรู้ด้านส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานและด้านการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

ลำดับ	ชื่อผลผลิต	หน่วยวัด	ตัวชี้วัด (เชิงคุณภาพ/เชิงคุณภาพ)
	หรือ e-reporter ของผู้สื่อข่าว/ หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ ให้กับ บุคลากรของ กทปส. ไม่น้อยกว่า 50 คน		

1.8. ตัวชี้วัดผลลัพธ์

1.8.1 ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้จากการบรรยายแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์จากการทำงานในแต่ละสาขาชีพเพื่อนำมาฝึกแลกเปลี่ยนเคสการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / การศึกษา โดยการนำไปปรับใช้ในการทำงาน โดยเฉพาะการเสริมสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ในขณะที่กลุ่มสื่อมวลชนนำความรู้ที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหรือนำไปต่อยอด เพื่อขยายผลในการนำเสนอข่าว บทความ หรือรายงานพิเศษในแต่ละสื่อส่วนกลุ่มนักวิชาการจะนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรอบรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนต่อไป

1.8.2 การนำเสนอความรู้ที่ได้จากการบรรยายของวิทยากรเพื่อเผยแพร่ไปสู่สาธารณะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น นำข้อมูลที่ได้ไปประกอบในการรายงานข่าว เขียนบทความ รายงานพิเศษ หรือการจัดทำสื่อบุคคลต่าง ๆ

1.8.3 การนำเสนอผลงานการจัดแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ในหัวข้อ “นิทรรศการการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/ สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว” มีการนำเผยแพร่สู่สาธารณะเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้สนใจต่อไป

1.8.4 การนำข้อมูลที่ได้จากการจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการและสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ซึ่งเป็นการระดมความคิดเห็นในหัวข้อ “ปฏิบัติการและสร้างช่องทางเชื่อมโยงระหว่างผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ “E-Reporter” โดยใช้สื่อใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG และ Platform ต่างๆ ฯลฯ บูรณาการอย่างมีส่วนร่วม” ที่เป็นประเด็นประเด็นสาธารณะ หรือประเด็นที่อยู่ในความสนใจของสังคม เพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อเสนอแนะและทางออกกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.8.5 การนำข้อมูลที่ได้จากการร่วมออกแบบโซวแสดงผลงานเกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว

1.8.6 การนำข้อมูลที่ได้จากการความรู้และทักษะในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและ มีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ มีการนำเผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.8.7 การนำข้อมูลที่ได้จากการสร้างแกนนำต้นกล้า ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ซึ่งผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่สามารถเป็นต้นกล้าแกนนำในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระมีความส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าวสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆในพื้นที่ภูมิประเทศที่ไกลๆ มีการนำเผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.8.8 การนำข้อมูลที่ได้จากต้นกล้าแกนนำผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และต้นกล้าผู้เสพข่าวอย่างมีวิจารณญาณและรู้เท่าทันสื่อทุก Generation ร่วมสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการมีส่วนร่วมในการนำเสนอและเสพข่าวอย่างมีวิจารณญาณตัดสินใจเลือกนำเสนอและเสพข่าวได้อย่างถูกต้องเป็นจริงและมีคุณภาพสามารถเชื่อถือได้ มีการนำเผยแพร่สู่สาธารณะ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่หรือผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (E-Reporter) ได้ฝึกฝนและพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ มากที่สุดโดยกิจกรรมที่เน้นการลงมือกระทำเพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การพัฒนาความเชี่ยวชาญด้วยกิจกรรมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การจำลองสถานการณ์ และกรณีศึกษาในโครงการฯ ทั้ง 7 สูตร เป็นสำคัญ โดยการเปิดโอกาสให้ได้วางแผนการทำงานตามความสนใจ มีการบันทึกการเรียนรู้ มีการประเมินการเรียนรู้และการทำงานของตนเองโดยเน้นกระบวนการปฏิบัติและส่งเสริมการคิดและสร้างสรรค์ให้สามารถเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือมีความตระหนักถึงจริยธรรมและคุณธรรมในการนำเสนอข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มต่างๆสู่สาธารณะโดยมีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ

ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ หมายถึง ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่หรือผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (E-Reporter) ที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอข่าว การสัมภาษณ์ การเขียนข่าว การเขียนบทความ สารคดี ฯลฯ การทำงานด้วยจิตวิญญาณแห่งการเป็นสื่อมวลชนที่ดี เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมมีจิตสำนึกในจริยธรรมแห่งวิชาชีพเป็นที่ยอมรับยกย่องและนับถือใน

ฐานะเป็นแบบอย่างของผู้สื่อข่าวด้วยกัน โดยคุณลักษณะของนักข่าวที่ควรจะเป็น คือ ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม มีนิสัยรักการอ่านอยู่เสมอ มีจริยธรรมและคุณธรรม จับประเด็นใจความเก่ง มีความรับผิดชอบต่องาน มีมุมมองหรือไหวต่อเรื่องที่เป็นข่าว เป็นนักคิด นักตั้งคำถาม และตีความเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล รู้จักกาลเทศะ มีทักษะในการสื่อข่าวและเขียนข่าวได้ดี มีความอดทนสามารถทำงานภายใต้กดดันต่าง ๆ ได้มีใจรักงานข่าว มีความรู้ขั้นพื้นฐานทั่ว ๆ ไปอย่างกว้างขวาง และมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และมีความรู้ทางด้านกฎหมาย PDPA (Personal Data Protection Act : กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล) และ PDPC (Personal Data Protection Commission : ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบุคคลหรือนิติบุคคล) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าวผ่านแพลตฟอร์มต่างๆในโซเชียลออนไลน์ได้อย่างมืออาชีพ

ความตระหนักรู้ หมายถึง สามัญสำนึกซึ่งมีการแสดงถึงการรับรู้ มีความรู้และการจำได้มีองค์ประกอบสำคัญที่ มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ ความรู้ความเข้าใจ อารมณ์ความรู้สึก ทักษะ ค่านิยม ความชอบหรือไม่ชอบดีหรือไม่ดีเป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ และพฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

จริยธรรม หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ กำกับดูแลการทำบทบาท ในการทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ความรับผิดชอบในการประพฤติปฏิบัติ ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบหรือความเดือดร้อนจากผลของการกระทำ ประพฤติ ปฏิบัติ การกระทำดีตามคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจปรากฏเป็นความดีงาม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่ละเมิดต่อสิ่งที่จะเป็นเหตุทำลายความดีงามแห่งคุณธรรมให้เสื่อมลง ทั้งกฎหมาย ระเบียบ วินัย และจารีตที่ดีงามของสังคม เป็นกรอบแนวคิด ที่กำหนดทิศทางการประพฤติปฏิบัติทั้งส่วนบุคคล องค์กร และสถาบันการศึกษาถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อขององค์กรวิชาชีพต่างๆ ที่มีบทบาทด้านสื่อสารมวลชน

คุณธรรม หมายถึง ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจจนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนหรือผู้สื่อข่าว เช่น มีน้ำใจ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ กตัญญู เป็นสุภาพชน เป็นต้น จนเกิดจิตสำนึกที่ดี รู้สึกรับผิดชอบ ชั่ว ดี เกรงกลัวต่อการกระทำความชั่ว โดยประการต่าง ๆ เมื่อจิตเกิดคุณธรรมขึ้นแล้ว จะทำให้เป็นผู้มีจิตใจดี

จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติปฏิบัติที่ผู้ประกอบการงานแต่ละอย่าง กำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและฐานะของสมาชิก มักกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร จรรยาบรรณสื่อมวลชน จึงหมายถึง หลักจริยธรรมที่นักสื่อสารมวลชนมารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ กำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการอาชีพนักสื่อสารมวลชนตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้เป็นบรรทัดฐานตามหลักจริยธรรมที่เป็นข้อบังคับ ด้วยความรับผิดชอบ

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter หมายถึง ผู้รายงานข่าว (News Reporter) หรือผู้สื่อข่าวภาคสนาม ที่ทำหน้าที่ประกาศข่าวรายงานข่าว หรือวิจารณ์ข่าวตามสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ข่าว โดยจะทำหน้าที่ประสานกับผู้ประกาศข่าวหลักในสถานีหรือไม่มีสังกัด โดยอาจเป็นผู้สื่อข่าวพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิง หรือข่าวกีฬา เป็นต้น ที่สามารถกระจายข้อมูลข่าวสารจากบุคคลหนึ่งหรือจากองค์กรหนึ่งไปยังมวลชนจำนวนมาก หรือประชาชนในวงกว้างในเวลาอันรวดเร็ว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ วิทยุชุมชน เคเบิลทีวี รวมทั้งสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ ซึ่งต้องความรับผิดชอบทางจริยธรรมและคุณธรรม จรรยาบรรณ และมีความรับผิดชอบต่อกฎหมาย และโดยต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่หรือวิชาชีพสื่อที่ต้องมีอาชีพปฏิญาณซึ่งเป็นงานอาชีพอันประกอบด้วยภาระหน้าที่ที่ต้องมีปฏิญาณกำกับไว้ตลอดเวลาว่าจะต้องทำงานเพื่อประโยชน์สาธารณะเป็นสำคัญ

ยุคดิจิทัล หมายถึง ยุคสมัยที่สังคมข่าวสารไร้พรมแดนโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศ (information Technology หรือไอที) เป็นปัจจัยสำคัญ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วด้วยระบบดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การรับข่าวสาร ความบันเทิง ชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนทำงานได้อย่างฉับพลันหลายหลากและหลอมรวมสื่อ กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นสื่อหนังสือพิมพ์หรือวิทยุโทรทัศน์ต่างมีการนำเสนอเนื้อหาข่าวในสื่อใหม่ ได้แก่ เว็บไซต์ สื่อสังคมออนไลน์ หรือแอปพลิเคชัน ทั้งในรูปแบบของตัวอักษร ภาพ เสียงและภาพ เคลื่อนไหว สื่อในรูปแบบใหม่นี้เป็นสื่อที่ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาอย่างไร้ข้อจำกัดทางด้านพรมแดน

หลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนา หมายถึง เป็นแนวคิดหลักการ หรือกระบวนการคัดกรองข้อมูลข่าวสารที่มีคุณภาพที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติช่วยให้ผู้ส่งสารหรือผู้สื่อข่าวของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าวสารได้อย่างมีสติ รู้ทัน ด้วยการตรวจเช็คข้อมูลข่าวสาร ทั้งภาพและเสียงที่มาของข่าวไม่บิดเบือนความจริง ไม่เต้าข่าวเอง ไม่สร้างความเกลียดชังแตกแยกให้กับสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่งข่าวสารที่เป็นจริงมีประโยชน์ต่อสาธารณะผ่านในทุกช่องทางแพลตฟอร์มในโซเชียลมีเดียได้อย่างมีคุณภาพได้อย่างเชี่ยวชาญทำให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อผู้รับข่าวสาร โดยใช้ปัญญาพิจารณาก่อนจะเชื่อ-ไม่เชื่อ ประกอบด้วย 10 ประการ คือ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะฟังตามกันมา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะถือสืบกันมา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะอ้างคัมภีร์มีในตำรา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะตรรกะ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคิดคาดคะเนอนุมานเอา อย่าเพิ่งเชื่อเพราะลักษณะอาการที่ปรากฏ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะตรงกับความคิดของตนหรือเข้ากับทฤษฎีที่มีอยู่ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคณาจารย์เชื่อถือ อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเป็นครูของตน

หลักวิชานิเทศศาสตร์ หมายถึง ศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะในการสื่อสาร โดยให้ความสำคัญกับการสื่อสาร จากองค์ประกอบของการสื่อสาร กล่าวคือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ซึ่งผู้ส่งสารอาจเป็นตัวบุคคล องค์กรภาครัฐและเอกชน ข่าวสารต้องเป็นเนื้อหาสาระที่ผู้ส่งต้องการที่จะกระจายให้ประชาชนได้รับทราบ สื่อหรือช่องทาง เป็นการหาวิธีการกระจายข่าวสารต่างๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายให้ได้มาก และกว้างไกล ตามวัตถุประสงค์ของผู้ส่ง และผู้รับสาร หรือกลุ่มเป้าหมาย จะต้องสามารถรับข่าวสารนั้นได้ โดยผู้ส่งสารจะต้องหาวิธีการทำให้ข่าวสารที่ส่งไป ถึงผู้รับสารได้มากที่สุดและถูกต้องเป็นจริง

ต้นกล้าแกนนำในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ หมายถึง ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ที่ผ่านการอบรมในโครงการโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรศัพท์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ได้ทำการศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูล เอกสาร แนวคิด ทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการศึกษา โดยค.ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้
2. แนวคิดจริยธรรมและศีลธรรมสื่อ
3. แนวคิดหลักกาลามสูตร
4. บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน
5. แนวคิดการรายงานข่าว
6. แนวคิดทฤษฎีผู้ประกาศข่าว/ผู้รายงานข่าว
7. หลักการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ
8. การนำเสนอข่าวสารที่พึงระวัง PDPA พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้

2.1.1 ความหมายของแนวคิดเกี่ยวกับความตระหนักรู้

Bloom (1971, อ้างถึงในวาสนา อุทัยแสง, 2559, หน้า 8) กล่าวว่า การตระหนักรู้มักเกิดจากสิ่งเร้าที่ทำให้เกิดการรับรู้ ความรู้สึก ซึ่งมีลักษณะเกือบคล้าย ๆ ความรู้ตรงที่มีทั้งความรู้ ซึ่งการตระหนักไม่จำเพาะสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักจะเกิดขึ้นตอนที่สิ่งเร้ามาทำให้เกิดการตระหนัก

Breckler (1986 อ้างถึงใน วรณา เจียรตันศิริกุล, 2531) ได้กล่าวไว้ว่า การตระหนักรู้เกิดจากทัศนคติที่เกิดขึ้นจากบุคคล ตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเชิงบวกและในเชิงลบซึ่งเกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์

ประพล มลิทนจินดา (2562: 19) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง การแสดงออกซึ่งความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับตนเองได้โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์หรือสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยทำให้คนเกิดความตระหนัก

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2562: 14 อ้างถึงใน สมพงษ์ ไญญวงศ์, 2550: 42) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง การที่บุคคลถูกคิดได้หรือการเกิดขึ้นในความรู้สึกว่ามีส่วนหนึ่ง เหตุการณ์หนึ่ง หรือสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งการรู้สึกว่ามีหรือการได้ถูกคิดถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกที่เกิดในสภาวะของจิตใจ แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลนั้นสามารถจำได้หรือระลึกได้ถึงลักษณะบางอย่างของสิ่งนั้น

สมหมาย วันสอน (2562 : 4 อ้างถึงใน โอภาส นามนคร, 2550: 13) กล่าวว่า “ความตระหนัก” เกือบคล้ายความรู้สึกแตกต่างกันตรงที่ความตระหนักไม่เกี่ยวข้องกับการจำหรือความสามารถที่จะระลึกได้ แต่ความตระหนักเป็นเรื่องของการรับรู้ถูกคิดหรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง

วิระชน ขาวม่วง (2561: 42) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง สภาวะการณ์มีผลให้เกิดความรู้สึก การรับรู้มุ่งสู่สภาวะจิตแห่งตน คือ ทศนคติ ความคิด ความเชื่อ ความสนใจ อันจะก่อให้เกิดความตระหนัก และจิตสำนึกกรมวิชาการ

กระทรวงศึกษาธิการ (2564: 24 อ้างถึงใน ธนรักษ์ รัตนโมรา, 2551: 65) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง ความรู้ตัวอยู่แล้ว คือ การที่รู้ว่าสิ่งนี้มีอยู่หรือเป็นอยู่แต่ไม่รู้้อย่างละเอียดองแท้

พงษ์ชัย เฉลิมกลิ่น (2561: 50) กล่าวว่า “ความตระหนัก” หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ที่เป็นอารมณ์ความรู้สึกด้านทศนคติ ค่านิยม ความชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดี ที่ได้จากการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ ของบุคคลนั้น

Koffka (1973 อ้างใน ปารวีร์บุษบาศรี, 2565) กล่าวว่า ความตระหนัก หมายถึง ความสำนึกในภาวะจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึก ความคิด และความปรารถนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นสภาวะส่วนบุคคลที่ได้รับรู้หรือได้ประสบกับเหตุการณ์ต่าง ๆ และมีการประเมินค่าให้กับสิ่งเหล่านั้น หรือให้ความสำคัญต่อสิ่งเหล่านั้น ปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลเกิดความตระหนักขึ้น คือ ประสบการณ์สภาพแวดล้อม และปัจจัยสิ่งเร้าต่าง ๆ

Bloom, Hastings & Madaus (1971) กล่าวว่า ความตระหนักก็คือ ความรู้สึกใคร่ครวญว่ามีความจำเป็นต้องเห็นด้วย / ต้องทำหรือเห็นด้วยคล้อยตามจนแสดงออกมาเป็นลักษณะการปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ต่ำที่สุดของภาคอารมณ์และความรู้สึก ความตระหนักมีลักษณะคล้ายกับความรู้ความตระหนัก และความรู้ไม่เป็นที่ลักษณะของสิ่งเร้า และจะเกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งเร้าทำให้เกิดความตระหนัก

กุลวดี สุธล้า (2560) กล่าวว่า ความตระหนัก คือ การแสดงออกทางความรู้สึกความคิดเห็น จิตใต้สำนึก เป็นสภาวะส่วนบุคคลที่เข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองโดนอาศัยประสบการณ์เหตุการณ์ระยะเวลา และสภาวะสิ่งแวดล้อมมาเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความตระหนัก

วิลพรธน์ อาภาเวท และ ฉันทนา ปาปัดถา (2564) ความตระหนัก หมายถึง การแสดงความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในอันเนื่องมาจากบุคคลเคยมีประสบการณ์เคยรับรู้สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโดยอาศัยระยะเวลา ประสบการณ์และสภาพสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ส่งผลให้เกิดความตระหนัก จากคำนิยามดังกล่าวผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความตระหนักก็คือ ความสำนึกที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์และความรู้ทำให้เกิดความคิดภายในจิตใจ แล้วนำมาประเมินค่าต่อสิ่งเร้า โดยในงานวิจัยนี้ได้พูดถึงความตระหนัก 3 เรื่อง ได้แก่ความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม ความตระหนักเรื่องสุขภาพ และความตระหนักเรื่องรูปลักษณ์ภายนอก

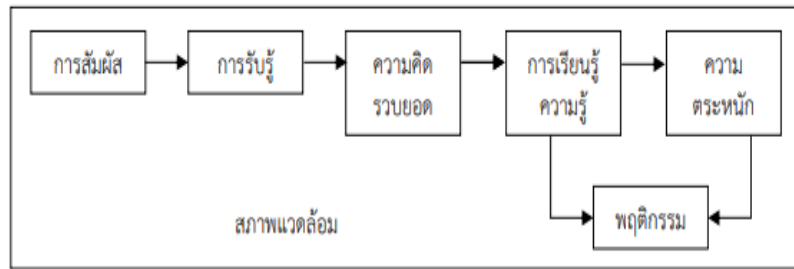
1. ความตระหนักเรื่องสิ่งแวดล้อม หมายถึง จิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยงานวิจัยนี้จะเน้นไปในด้านของปัญหาของสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถแบ่งระดับความสัมพันธ์ออกได้ 3 ระดับ คือ ระดับตนเอง (Egoistic) ระดับบุคคลอื่น (Altruistic) และระดับสิ่งแวดล้อม (Biospheric) จิตสำนึกทางด้านสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริโภคตัดสินใจปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการซื้อสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในด้านของอุตสาหกรรมเครื่องสำอางนั้นจะทำให้ผู้บริโภคหันมาสนใจผลิตภัณฑ์ที่ผลิตมาจากธรรมชาติไม่ใช้สารเคมีสังเคราะห์ที่ไม่มีส่วนผสมของสารที่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและสัตว์รวมถึงสัตว์ทดลองที่ถูกนำมาทดสอบผลิตภัณฑ์และส่วนผสมของเครื่องสำอางอีกด้วย (Prothero & McDonagh, 1992)

2. ความตระหนักเรื่องสุขภาพ หมายถึง จิตสำนึกทางด้านสุขภาพของแต่ละบุคคลที่ส่งผลให้ดำเนินการใส่ใจในสุขภาพ โดยความตระหนักด้านสุขภาพนั้นจะทำให้ผู้บริโภคเห็นถึงความสำคัญของสุขภาพ และมีแรงจูงใจในการปรับปรุงชีวิตเพื่อให้มีสุขภาพและร่างกายที่ดีซึ่งโดยทั่วไปแล้วสามารถกระทำได้โดยการคำนึงถึงโภชนาการและสมรรถภาพทางกายภาพ (Hoque, Alam & Nahid, 2018)

3. ความตระหนักเรื่องรูปลักษณ์ภายนอก หมายถึง จิตสำนึกในด้านรูปลักษณ์ภายนอกที่ต้องการดูแล รักษาความงาม และสิ่งที่ปรากฏออกมาภายนอก โดยความตระหนักเรื่องรูปลักษณ์ภายนอกนั้นเป็นแรงผลักดันทำให้ผู้บริโภคหันมาใส่ใจในเรื่องของรูปลักษณ์ภายนอก

2.1.2 กระบวนการเกิดความตระหนัก

Good (1973) อธิบายถึงกระบวนการเกิดความตระหนักว่า การเกิดความตระหนักเป็นผลมาจากกระบวนการทางปัญญา บุคคลที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าจะเกิดความรับรู้เมื่อรับรู้แล้วจะเกิดความคิดรวบยอดแล้วนำไปสู่กระบวนการการเรียนรู้เมื่อมีความรู้ในสิ่งนั้นจะนำไปสู่การเกิดความตระหนักและนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมของบุคคลต่อสิ่งเร้านั้นตามภาพที่ 1

2.1.3 องค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก

ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าซึ่งได้แก่ บุคคล กลุ่มสังคม สถานการณ์และสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดความตระหนักอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. ความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Component) จะเริ่มต้นจากระดับง่าย และมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ
2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติค่านิยมความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีเป็นองค์ประกอบในการการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. พฤติกรรม (Behavioral Component) เป็นการแสดงออกทั้งทางกริยา วาจา ท่าทางที่มีผลต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก

บัณฑิต จุฬาศัย (2558) ได้มีการพูดถึงปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ของแต่ละบุคคลได้ 3 ประการ ได้แก่

1. การรับรู้ที่ขึ้นอยู่กับการประสบการณ์ในอดีตที่ผ่านมาหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การรับรู้เรื่องราวโดยตรงที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์นั้นจะทำให้เกิดประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นซ้ำอีกจะส่งผลให้เกิดความรับรู้ในระดับต่าง ๆ
2. ความใส่ใจ และการให้คุณค่าในเรื่องที่ต้องการรับรู้ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงได้หลายระดับ ตั้งแต่ความต้องการ ความจำเป็น ความคาดหวัง ความสนใจ ปัจจัยทางด้านอารมณ์ต่าง ๆ
3. ลักษณะและรูปแบบของเรื่องที่ต้องการรับรู้การรับรู้ของแต่ละบุคคลนั้นจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความใส่ใจ หรือการให้คุณค่าในเรื่องที่ต้องการจะรับรู้และยังขึ้นอยู่กับลักษณะหรือรูปแบบของเรื่องที่ต้องการรับรู้ด้วย เนื่องจากความตระหนักของแต่ละบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ของบุคคลนั้น ๆ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ที่มีผลต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนักด้วย และสามารถสรุปปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักได้ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่มีผลต่อการรับรู้โดยตรง

2. ความเคยชินต่อสภาพแวดล้อมและภาวะความเป็นอยู่ มีผลทำให้บุคคลไม่ตระหนักต่อสิ่งที่เกิดขึ้น
3. การเอาใจใส่และการให้คุณค่าของเหตุการณ์หากมีมากจะส่งผลทำให้เกิดความตระหนักในเรื่องนั้น ๆ มากขึ้น
4. ลักษณะและรูปแบบของเหตุการณ์หากมีรูปแบบที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ สนใจยอมทำให้บุคคลนั้น ๆ เกิดการรับรู้และตระหนักในเหตุการณ์นั้น ๆ มากขึ้น
5. ความถี่และระยะเวลาที่เกิดการรับรู้ถ้าเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ บ่อยครั้งจะทำให้ผู้ที่ถูกรับรู้มีโอกาสเกิดความตระหนักได้มากขึ้น

ปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอก ได้แก่ลักษณะของสิ่งเร้าที่ทำให้บุคคลเกิดความสนใจต้องการจะรับรู้ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกและความตระหนักต่อไป

2. ปัจจัยภายใน ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของมนุษย์นำไปสู่ความสนใจ การสังเกตการรวบรวมความรู้และการเรียนรู้ไปสู่ความตระหนักต่อไป บุคคลนั้น ๆ จะเกิดความตระหนักต่อเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งมากขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ด้าน คือ

2.1. ด้านกายภาพ ได้แก่การรับรู้ที่เกิดจากประสาทสัมผัสทางกายภาพ เช่น หู ตา จมูก ปาก และผิวหนังที่สามารถรับสัมผัส

2.2. ด้านจิตวิทยา ได้แก่ ประสบการณ์หรือความรู้เดิม การสังเกตการพิจารณาความสนใจ ความรู้สึกนึกคิด และความใส่ใจและการให้คุณค่าต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นต้น สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีอิทธิพลทำให้เกิดความตระหนักในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลนั้น ๆ ว่าให้ความสำคัญในรูปแบบใด

สรุปได้ว่าการตระหนัก คือ ประสบการณ์หรือการรับรู้ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากอดีต ซึ่งมีการเผชิญหรือการรับรู้โดยอาศัยจากสิ่งเร้า สภาพแวดล้อม ระยะเวลา มาเป็นส่วนในการประมวลผลขั้นตอนและกระบวนการการเกิดความตระหนักมี 6 ขั้นตอน การสัมผัส การรับรู้การคิดรวบการเรียนรู้ความตระหนัก พฤติกรรมองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความตระหนัก เบรกเลอร์ (1986 อ้างถึงในดวงฤดี กิตติจารุตุล, 2557 หน้า 12) ได้กล่าวเอาไว้ว่า ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้าอัน ได้แก่บุคคล สถานการณ์กลุ่มสังคม และสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มเอียงหรือที่จะตอบสนองในเชิงบวก หรือทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญที่มีอยู่ด้วยกัน 3 ประการ ดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ
2. อารมณ์ความรู้สึก เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติค่านิยม ความตระหนักชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีเป็นองค์ประกอบในการประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ
3. พฤติกรรม เป็นการแสดงออกทั้งทางวาจา กิริยา ท่าทางที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ

2.2 แนวคิดจริยธรรมและศีลธรรมสื่อ

ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ (2565) กล่าวว่า สื่อมีความสำคัญต่อสังคมนับตั้งแต่สื่อได้กำเนิดมา โดยทำหน้าที่ในการให้ข่าว ข่าวสารความรู้ ความบันเทิงต่อมวลชน ความสำคัญของสื่อได้ปรากฏชัดเจนในประเทศอังกฤษซึ่งมีการแบ่งคนออกเป็น 3 ระดับ คือ ฐานันดรที่ 1 ได้แก่ กษัตริย์ ขุนนาง นักรบ ฐานันดรที่ 2 ได้แก่ บรรพชิตและผู้ทรงศีลทางศาสนาจักร ฐานันดรที่ 3 ได้แก่ สภาผู้แทนราษฎร ประชาชน และในศตวรรษที่ 18 (ค.ศ.1787) ได้เพิ่มฐานันดรที่ 4 คือ นักหนังสือพิมพ์ ต่อมาหมายรวมถึงสื่อมวลชนอื่นๆ ด้วยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้ส่งสารไปยังสาธารณะมาเนิ่นนานนับร้อยปี แม้ว่าปัจจุบันเทคโนโลยีมีความก้าวหน้า สื่อมวลชน สื่อใหม่ ได้มาหลอมรวมกันจนเกิดช่องทางการสื่อสารทางออนไลน์ ทำให้บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนได้แพร่หลายไปถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย การที่สื่อใหม่ได้เกิดมาเป็นคู่ขนานกับสื่อมวลชน ที่เคยเป็นสื่อกระแสหลักและกลายเป็นสื่อดั้งเดิมในปัจจุบัน ด้วยการเติบโตของ เฟซบุ๊ก เพจ ไลน์ เว็บไซต์ ต่างก็เป็นช่องทางการสื่อสารที่เพิ่มขึ้นของสื่อมวลชน และเป็นช่องทางการสื่อสารของผู้รับสารที่เป็นผู้ส่งสารอีกด้วย เพราะผู้ใดก็ตามที่มีสมาร์ตโฟนหรือแท็บเล็ตอยู่ในมือก็สามารถเป็นสื่อได้ หากแต่ข่าวสารที่สื่อออกมาได้รับความน่าเชื่อถือมาน้อยเพียงใด ซึ่งไม่แน่ใจว่าจะเป็นสื่อดั้งเดิมหรือสื่อใหม่ต่างต้องการอัตราความนิยมซึ่งจะเกิดขึ้นได้เมื่อสื่อได้รับการยอมรับและมีความน่าเชื่อถือ ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงต่อความน่าเชื่อถือของสื่อมี 3 ปัจจัยประกอบด้วย ปัจจัยด้านความบริสุทธิ์ของเนื้อหา ปัจจัยด้านจริยธรรม และด้านกระบวนการผลิต (ธนา ทูมมานนท์ และกฤษมันต์ วัฒนานรงค์, 2555) สอดคล้องกับจตุรงค์ สุขเอียด (สำนักข่าวอิศรา, 2561 อ้างใน ธีรารักษ์ โปธิสุวรรณ, 2565) บรรณาธิการข่าว 3 มิติ กล่าวว่า

“สื่อโซเชียลมีเดียเครื่องมือที่จะออกอากาศได้ แต่ไม่มีครู พอมีกระแสมาๆ ก็เกิดการ แชรร์ ต่อๆ กัน ส่วนสื่อหลักจะทำในเรื่องที่ลึกซึ้งกว่า ต้องมีคนควบคุมกำกับต้องใช้วิชาชีพและความน่าเชื่อถือมากกว่าและ ไม่ว่าจะอยู่ในแพลตฟอร์มไหนก็ตามจะต้องอยู่ในความรับผิดชอบ เพราะความรับผิดชอบต้องเกิดขึ้นในการทำสื่อโซเชียลมีเดียจะมีพลังมากขึ้นหากเอาคนที่มีความรู้ จริยธรรมดี ทำด้วยความพออยู่พอกิน สังคมไว้ใจ ก็จะเป็นสื่อเสรีที่มีคุณภาพและมีพลังจากสังคมมาก และการที่จะสนับสนุนสื่อหลักก็จะลดลงเพราะจะหันมาใช้โซเชียลมากขึ้นคุณธรรม จริยธรรมและความน่าเชื่อถือของสื่อส่วนสื่อหลักเองก็ต้องมีการปรับตัวให้ป็นมืออาชีพจริงๆ ให้เหนือกว่าสื่อโซเชียลที่ใครคิดจะทำตามใจตัวเองได้”

ความหมาย คำว่า จริยธรรม (Ethics) มาจากคำในภาษากรีกว่า ethos ซึ่ง หมายถึง การประพฤติปฏิบัติ การกระทำดีตามคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจปรากฏเป็นความดีงาม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ ไม่ละเมิดต่อสิ่งที่จะเป็นเหตุทำลายความดีงามแห่งคุณธรรมให้เสื่อมลง ทั้งกฎหมาย ระเบียบ วินัย และจารีตที่ดีงามของสังคม โดยจริยธรรมจะมีพื้นฐานทางด้านปรัชญาที่ว่าด้วยการตัดสินใจของมนุษย์ที่จะเลือกระหว่างความดีกับความชั่ว

ความหมาย คำว่า ศีลธรรม (Morality) มาจากภาษาละตินว่า mores ซึ่ง หมายถึง วิธีการประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ดังนั้น morality จึงมีความหมายถึงประเพณีปฏิบัติที่สังคมให้ความยอมรับหรือ หมายถึงการปรับใช้จริยธรรมในชีวิตจริงนั่นเองอาจจะกล่าวถึงความแตกต่างระหว่าง ethics กับ morality ได้ว่าethics หมายถึง พฤติกรรมที่สร้างขึ้นจากส่วนสมอง ส่วนศีลธรรมหมายถึง พฤติกรรมที่สร้างขึ้นจากใจที่เคารพบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือสิ่งที่ตน ยกย่อง หรือ หมายถึงพ ลีกรรมต่างๆ ที่ตนสร้างขึ้นมาตามธรรมเนียมประเพณีนั่นเองนั่นคือ ethics หมายถึง พฤติกรรมที่ผ่านการคิดในเชิงศีลธรรมหรือปรัชญา เช่นการขบคิดปัญหาทาง ศีลธรรม หรือ การตัดสินใจปัญหาที่เกี่ยวข้องด้วยศีลธรรม เกี่ยวเนื่องกับพันธกรณีอันเราพึงปฏิบัติต่อสังคมหรือต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เป็นสิ่งที่เราควรจะต้องกระทำเพื่อให้โลกนี้ดีขึ้น จริยธรรมนำมาซึ่งหลักปฏิบัติที่ใครจะนำไปประพฤติตามก็ได้หรือไม่ ประพฤติก็ได้แตกต่างจากกฎหมายที่ใครไม่ประพฤติตามก็จะถูกลงโทษ

การคิดเชิงศีลธรรม หรือ คิดปัญหาทางศีลธรรม หรือตัดสินใจเชิงศีลธรรม เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ “ต้องทำ (เพราะเป็นหน้าที่) ” หรือ “ควรทำ” เรามีพันธะอย่างไรหรือไม่ต่อเพื่อนมนุษย์ เราควรจะทำอย่างไรเพื่อให้โลกนี้ดีขึ้น นี่คือนสิ่งที่เราเรียกว่า “ปฏิบัติการเชิงจริยธรรม”(Doing Ethics)

เมื่อกล่าวถึง “**จริยธรรมสื่อ**” นั้นหมายถึงการทำงานของสื่อที่มีความรับผิดชอบ มีหลักการทำงานมีแนวทางปฏิบัติชัดเจนในการผลิตเนื้อหาเพื่อประโยชน์สาธารณะแต่ในสภาพสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลง ภูมิทัศน์สื่อที่เปลี่ยนไป รูปแบบการรายงานข่าวจากสื่อเดียว พัฒนาไปสู่การรายงานข่าวแบบหลากหลายสื่อเรียกว่า ยุคแห่งวารสารศาสตร์คอนเวอร์เจนซ์ (Convergence Journalism) ทำให้เกิดปรากฏการณ์การละเมิดจริยธรรมสื่อมากขึ้นด้วยความหลากหลายของสื่อและการที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงและใช้สื่อ กระจายข้อมูลข่าวสารไปยังคนจำนวนมากได้ไม่แตกต่างไปจากสื่อมวลชน ทำให้เราได้ยินอยู่เสมอว่าสื่อทำงานโดยปราศจากความรับผิดชอบต่อสังคม มีการผลิต “เนื้อหา” ที่ละเมิดจริยธรรม สังคมมักวิพากษ์วิจารณ์สื่อทั้งระบบ โดยไม่ได้จำแนกว่าเป็นสื่อประเภทใดเป็นสื่อวิชาชีพในความหมายที่สังคมพึงคาดหวังหรือไม่ หรือเป็นเพียงประชาชนทั่วไป

จริยธรรม เป็นหลักความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นข้อพิจารณาที่ควบคู่ไปกับหลักเสรีภาพ หลักเสรีภาพถือว่าเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาแต่กำเนิด ถ้ามนุษย์ไม่มีเสรีภาพ มนุษย์จะไม่สามารถคิดถึงสิ่งที่ดีงามได้การมีอิสระทำให้มนุษย์สามารถใช้สมองเลือกทำในสิ่งที่ตนอยากทำแต่ขณะเดียวกันก็ต้องระมัดระวัง ไม่ใช่เสรีภาพไปกระทบกระเทือนผู้อื่นที่ต้องมีเสรีภาพเช่นเดียวกัน

คำว่า “**จริยธรรม**” แปลว่า หลักธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติในหมู่คณะ หรือหลักในการจำแนก ความดีงามทางสังคมของมนุษย์ คำว่า “สื่อ” เมื่อรวมกับคำว่า “มวลชน” อ่านว่า “สื่อมวลชน” (Mass Media) หมายถึง ผู้ซึ่งทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสาร ไปยังมวลชนจำนวนมาก

ศีลธรรม (Morality) หมายถึง ความประพฤติที่ดี ที่ชอบ อันเป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตในสังคม กล่าวคือ สังคมจะอยู่เย็นเป็นสุข ดำรงอยู่และเจริญรุ่งเรืองได้ ก็ต่อเมื่อคนในสังคมมีศีลธรรม แต่ถ้าสังคมใดที่คนในสังคมขาดศีลธรรม สังคมนั้นก็จะระส่ำระสายและล่มสลายในที่สุด

สื่อมวลชนกับจริยธรรมและจรรยาบรรณในยุคโซเชียลมีเดีย (Social Media)

ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ คือ ประมวลความประพฤติปฏิบัติที่ผู้ประกอบการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณและฐานะของสมาชิก มักกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษร จรรยาบรรณสื่อมวลชน จึงหมายถึง หลักจริยธรรมที่นักสื่อสารมวลชนมารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ กำหนดขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพนักสื่อสารมวลชนตามหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้เป็นบรรทัดฐานตามหลักจริยธรรมที่เป็นข้อบังคับ ด้วยความรับผิดชอบ

ปัจจุบันผู้คนส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารมาเป็นอันดับหนึ่ง ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบัน ได้มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอข่าว เพิ่มช่องทางที่สื่อมวลชนสามารถรายงานข่าวได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็น สื่อโซเชียลมีเดียต่าง ๆ ทั้ง เฟซบุ๊ก (Facebook) และ ทวิตเตอร์ (Twitter) หรือ แอปพลิเคชันต่าง ๆ พฤติกรรมในการเข้าถึงสื่อโซเชียลมีเดียส่งผลให้ “ทุกคนเป็นผู้สื่อข่าวได้” เพราะถูกออกแบบให้ใช้งานบนโทรศัพท์มือถือ ทุกคนสามารถนำเสนอข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ปฏิเสธไม่ได้ว่าสื่อดังกล่าวมีอิทธิพลเรื่องความเร็วของการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร (เทียนทิพย์ เดียวกี , 2559)

นักวิชาชีพวงการสื่อมวลชนถือได้ว่าได้รับผลกระทบโดยตรงความรวดเร็วที่เกิดขึ้นทำให้การเสนอข้อมูลข่าวสารไม่มีความรอบคอบเท่าที่ควร (เทียนทิพย์ เดียวกี, 2559)

จริยธรรมและจรรยาบรรณ เป็นกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นเพื่อกำหนดหรือวางทิศทางให้ประพฤติและปฏิบัติไปในทางที่ดี และไม่สร้างความเดือดร้อน โดยเป็นเรื่องของการตีความ มีความหมายและคำนิยามที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสม โดยนักวิชาการ และนักวิชาชีพด้านสื่อสารมวลชน ได้นิยามความหมายของคำดังกล่าว สามารถสรุปได้ ดังนี้ จริยธรรมแบ่งเป็น 2 ประการ ได้แก่

1. จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานที่ถูกต้องและไม่ถูกต้อง ซึ่งกำหนดว่ามนุษย์ควรจะทำอย่างไร
2. จริยธรรม หมายถึง การศึกษาและพัฒนามาตรฐานทาง จริยธรรมของคนคนหนึ่ง และจริยธรรมหมายถึง ความพยายามอย่างต่อเนื่องในการศึกษาความเชื่อทางศีลธรรม และการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและมุ่งมั่นเพื่อให้มั่นใจว่าอยู่ในมาตรฐานที่เหมาะสม และมั่นคง (Manuel Velasquez, Claire Andre, Thomas Shanks, S.J., 2015) ซึ่งด้านจรรยาบรรณ เป็นสิ่งที่มักมีควบคู่กันกับจริยธรรมเสมอ โดย พจนานุกรม ฉบับ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น

เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

สรุปได้ว่า จริยธรรมและจรรยาบรรณ คือ เครื่องมือที่ใช้ กำกับดูแลการทำหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่ง ที่ต้องคำนึงถึงผลกระทบหรือความเดือดร้อนจากผลของการกระทำ ประพฤติ ปฏิบัติ เป็นกรอบแนวคิด ที่กำหนดทิศทางในการประพฤติปฏิบัติทั้งส่วนบุคคล องค์กร และสถาบันการศึกษาถึง จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อขององค์กรวิชาชีพต่างๆ ที่มีบทบาทด้าน สื่อสารมวลชน โดยได้รวบรวมและจำแนกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศไทย และ กลุ่มองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนต่างประเทศ ทุกองค์กรที่กำกับดูแลเรื่องจริยธรรมของสื่อมวลชน มีการกำหนด ประเด็นทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ใกล้เคียงกัน ทั้งในด้าน ความถูกต้องของข้อมูล การไม่รับอามิสสินจ้าง และไม่ อดดีลาเอียง การมีเสรีภาพในการนำเสนอการไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน และการรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งทุกองค์กร ยังคงเห็นความสำคัญและยังคงอ้างหลักจริยธรรมของสื่อมวลชนเหล่านี้ไว้ เพื่อเป็น แนวทางและกรอบในการปฏิบัติงานที่ดีของสื่อมวลชนต่อไป กรอบจริยธรรมที่กล่าวมานั้น ล้วนสำคัญในกระบวนการทำหน้าที่สื่อมวลชนแทบทั้งสิ้น ถือได้ ว่าข้อจริยธรรมและจรรยาบรรณที่ยกมาอธิบายข้างต้น เป็นข้อกำหนดพื้นฐานที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการทำงานวิชาชีพได้ โดยจากการทบทวนแนวคิดเกี่ยวกับ ความตระหนัก จริยธรรมจรรยาบรรณ คุณธรรม รวมถึงแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวที่ดีและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบตามมาทำให้เกิดความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือออกสู่สังคมไทยและสังคมโลกของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter

ปัญหาของการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารในยุคดิจิทัล

จากความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมคนในสังคมยุคดิจิทัลและลักษณะการทำข่าวแบบคอนเวอร์เจนซ์เราจะพบว่าสาธารณชนมีความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทั่วไปสามารถค้นหาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองมีช่องทางเปิดให้ผู้รับสารกับองค์กรสื่อมีช่องทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ (interactive) ทำให้คนในสังคมสามารถเข้าถึงสื่อได้หลากหลายประเภทและช่องทางมากขึ้นยุคข่าวสารไร้พรมแดนที่ผู้รับสารสามารถตัดสินใจเลือกรับสารได้ตามความพอใจของตนเอง (Active audience)(Little John, 1999) ทำให้การบริโภคเนื้อหาข่าวสารมีความหลากหลายขององค์กรสื่อลดบทบาทของสื่อในการเป็นนายทวารข่าวสารหรือ Gatekeeper และบทบาทในการกำหนดสิ่งที่ประชาชนจะรับรู้ผ่านสื่อในการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ เกิดการพัฒนาารูปแบบข่าวและการเล่าเรื่องที่ใช้เทคโนโลยีมีลติมีเดียมากขึ้นจนเกิดการตั้งคำถามเรื่องจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อสรุปไว้ดังนี้ (Kendyl Salcito, 25 61: ออนไลน์ , อีสราเอลส์ , 2558 : ออนไลน์)

1. ความรวดเร็วและความหลากหลายของข้อมูลทำให้เกิดการบิดเบือนข้อเท็จจริงเกิดข่าวลือ เกิดความคิดเห็นที่ตรวจสอบไม่ได้

2. มีแรงกดดันให้สื่อบางสื่อลดเพดานจริยธรรมลงหันไปทำข่าวที่เต็มไปด้วยอารมณ์สีสันทึงเรตติ้งของผู้ชมเพิ่มพื้นที่การขายข่าวเพื่อความอยู่รอดขององค์กร
3. สาธารณชนเริ่มตั้งคำถามตอบประเด็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลการเข้าถึงข้อมูลหรือการนำข้อมูลที่มีอยู่ในออนไลน์มาใช้โดยไม่ได้ขออนุญาต หรือขาดการอ้างอิงที่ถูกต้อง
4. เกิดความสับสนต่อการนิยามใครคือนักข่าวในเมื่อใครๆก็สามารถที่จะเผยแพร่ข้อมูลและรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้
5. ปัญหาจริยธรรมสื่อในปัจจุบันตกต่ำมากขึ้น เช่น การนำเสนอข่าวเกินจริง ใส่ความคิดเห็นตั้งตนเองเป็นผู้พิพากษาตีตราผู้ตกเป็นข่าว ไม่แยกแยะระหว่างผลประโยชน์องค์กรกับส่วนรวมสาเหตุอาจเกิดจากคนในแวดวงวิชาชีพไม่มีโอกาสได้เรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ หรือตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรม

แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนในโซเชียลมีเดีย (Social Media)

ที่ผ่านมาในวงการวิชาการด้านสื่อมวลชนและวิชาชีพ ได้ร่วมระดมความคิดเห็นผ่านบทความวิชาการ งานวิจัย บทสัมภาษณ์ หรือเวทีการประชุมสัมมนาวงการวิชาชีพสื่อมวลชน เป็นต้น เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางร่วมกันในการพัฒนาจริยธรรมและจรรยาบรรณกลุ่มคนที่ทำงานในวงการสื่อมวลชน ผู้เขียนได้สรุปแนวทางการแก้ปัญหาทางด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณ ดังนี้ (สุทธิชัย หยุ่น (2555), วัฒนีย์ ภูวทิศ (2556), การดา ร่วมพุ่ม (2557), ศิริวรรณ อนันต์โท (2558) , เทียนทิพย์ เดียวกี (2559)

1. ระดับองค์กรต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสื่อมวลชน ควรสร้างความตระหนักในเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อแก่ผู้ที่ทำหน้าที่สื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การฝึกอบรมวิชาชีพสื่อมวลชนแก่ผู้ปฏิบัติงาน การประชุมสัมมนาอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยน (เทียนทิพย์ เดียวกี , 2559)

2. ระดับองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน ควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคมด้วยการเปิดโอกาสให้องค์กรหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบจริยธรรมจริยธรรมวิชาชีพของสื่อได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม (ศิริวรรณ อนันต์โท, 2558)

ทั้งนี้กระบวนการทำงานระดับผู้บริหารในองค์กรสื่อมวลชนควรมีการวางมาตรการการรับบุคคลเข้าทำงานในองค์กร ให้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้นและควรออกใบอนุญาตผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเมื่อกระทำผิดสามารถยึดคืนได้ (วัฒนีย์ ภูวทิศ, 2556)

ส่วนระดับผู้ปฏิบัติการในองค์กรสื่อมวลชน ควรช่วยกันตรวจสอบการกรอกร่างข่าวสารก่อนออกสู่สาธารณะ (เทียนทิพย์ เดียวกี, 2559) ลดความเสี่ยงในผิดพลาดด้วยการประชุมโต๊ะข่าวในกอง

บรรณาธิการแสดงให้เห็นว่าได้ผ่านกระบวนการถกเถียงแสดงความคิดเห็นร่วมกันมาแล้ว (การดา ร่วมพุ่ม, 2557)

3. ระดับสถาบันการศึกษา คณาจารย์ นักวิชาการต่าง ๆ มีส่วนสำคัญที่จะเน้นย้ำถึงความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพสื่อมวลชนในระบบการเรียนการสอนและควรปูพื้นฐานสร้างนักข่าวรุ่นใหม่ตั้งแต่ระดับเยาวชนด้วย (สุทธิชัย หยุ่น, 2555)

จรรยาบรรณและจริยธรรมเป็นหัวใจของการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความน่าเชื่อถือ แนวทางการประเมินการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีมีความน่าเชื่อถือในการนำเสนอข่าว นั้น ในปัจจุบัน พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. 2564 และเอกสารการฝึกอบรมเพื่อก้าวสู่การเป็นผู้ประกาศสื่ออาชีพ สำนักงาน กสทช. ได้ให้ความสำคัญของจริยธรรมของนักวิทยุกระจายเสียงและนักวิทยุโทรทัศน์ ดัชนีกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 หมวด 3 การส่งเสริมและควบคุมจริยธรรมแห่งวิชาชีพและการคุ้มครองผู้เสียหายจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มาตรา 39 ให้ คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรมการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ต้องคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กรในการควบคุมการประกอบอาชีพหรือ วิชาชีพขององค์กรตามวรรคหนึ่ง ให้ แต่ละองค์กรตามวรรคหนึ่งจัดตั้งคณะกรรมการควบคุมจริยธรรมขึ้น โดยมีองค์ประกอบและให้คำนึงถึงสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างผู้ ประกอบอาชีพและวิชาชีพ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกและยังคุ้มครองผู้ที่ได้รับผลกระทบจากผลของการปฏิบัติงานใน

มาตรา 40 ผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากรายการที่ออกอากาศเป็นเท็จหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคลอาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการให้คณะกรรมการส่งเรื่องพร้อมความเห็นของคณะกรรมการให้องค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตาม

มาตรา 39 เพื่อให้ ดำเนินการเยียวยาให้ แก่ผู้เสียหายโดยเร็ว และให้คณะกรรมการติดตามผลการดำเนินการขององค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตาม มาตรา 39 เมื่อองค์กรควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพตาม มาตรา 39 ได้แจ้งผลการดำเนินการให้คณะกรรมการทราบแล้วให้แจ้งผู้ร้องเรียนทราบผลการดำเนินการโดยเร็ว โดย สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ได้จัดทำคู่มือจริยธรรมและการกำกับ

ดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (Ethical Guideline and Self-regulation for Broadcasting) โดยมีความเห็นว่า ปัญหาด้านจริยธรรมจรรยาบรรณของสื่อมวลชนในประเทศไทย ถือเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้ประกอบการวิชาชีพผู้ประกอบการ นักวิชาการ องค์กรวิชาชีพ ผู้บริโภคสื่อ ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์รวมทั้ง สำนักงาน กสทช. ในฐานะองค์กรกำกับดูแลต่างให้ความสำคัญ เพราะเกิดผลกระทบต่อสิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน รวมทั้งผลกระทบต่อสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจและภาพลักษณ์ของประเทศ สำนักงาน กสทช. จึงสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาเนื้อหาของคู่มือจริยธรรมสื่อมวลชนในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยมอบให้มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาในภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคเหนือและภาคใต้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากเวทีต่างๆ มาวิเคราะห์และพัฒนาเป็นคู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ขึ้นมา โดยคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชนและการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กร (สำนักงาน กสทช, 2557 : น.3)

และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทรัพยากรการสื่อสาร ทั้งในด้านการผูกขาดคลื่นความถี่ของวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ จริยธรรมของสื่อมวลชนในประเทศไทยและอื่นๆ การมีพระราชบัญญัติการประกอบกิจการการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 โดยคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เป็นฝ่ายบริหารและมีสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) ซึ่งเป็นหน่วยงานธุรการของ กสทช. เป็นองค์กรรับผิดชอบ ก่อให้เกิดการจัดทำคู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ และประกาศใช้ใน พ.ศ. 2557 โดยการจัดทำมาตรฐานจริยธรรมโดยคำนึงถึงการคุ้มครองการได้รับข้อมูลข่าวสารสาธารณะของประชาชน และการคุ้มครองผู้บริโภคจากการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ รวมทั้งการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพขององค์กรองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย เป็นองค์การสื่อสารสาธารณะด้านวิทยุและโทรทัศน์ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2551 ได้มีการกำหนดกรอบจริยธรรม 10 ประการ ดังนี้

1. หลักความถูกต้อง เที่ยงตรง
2. หลักความไม่ลำเอียง
3. หลักความเป็นธรรม อิสรภาพและเสรีภาพ
4. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิส่วนบุคคล
5. หลักการเสนอเหตุร้ายแรงที่

กระทบกระเทือนจิตใจ 6. หลักการเสนอรายการสำหรับเด็กและเยาวชน 7. หลักปฏิบัติสำหรับหน้าออนไลน์ 8. หลักการนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหาการเมืองและนโยบายสาธารณะ 9. หลักการนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหาสงครามและการก่อการร้าย 10. หลักการนำเสนอเหตุการณ์และเนื้อหา ด้านศาสนาผู้มีจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (Ethical Guideline and Self-regulation for Broadcasting) ได้กล่าวถึง จริยธรรมขั้นพื้นฐานและแนวปฏิบัติของผู้ประกอบวิชาชีพกระจายเสียงและโทรทัศน์ไว้ 8 หลักการ (สำนักงาน กสทช.2557, น. 17) ดังนี้

1. ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง เที่ยงตรง ครบถ้วน สมดุล และเป็นธรรม
2. สิทธิมนุษยชน สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในครอบครัว เกียรติยศชื่อเสียง ข้อมูลส่วนตัว
3. ความอิสระทางวิชาชีพ ความรับผิดชอบต่อสังคม ผลกระทบต่อผู้บริโภค
4. เคารพในลิขสิทธิ์ และทรัพย์สินทางปัญญา
5. ส่งเสริมการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ เพื่อสร้างสรรค์สังคม ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น
6. ปกป้องเด็กและเยาวชนจากเนื้อหาที่มีความเสี่ยงและเด็กที่ปรากฏในสื่อ
7. การให้พื้นที่สาธารณะ ข่าวสารสาธารณะ ในเหตุการณ์สาธารณะที่สำคัญ
8. การสื่อสารที่สร้างความเกลียดชังในระดับสากล

บรรษัทการกระจายเสียงแห่งสหราชอาณาจักร (British Broadcasting Corporation : BBC) ซึ่งเป็นต้นแบบของสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ของโลก ได้มีหลักการงานหรือจริยธรรมไว้กำกับผู้ปฏิบัติงานให้ทำหน้าที่อย่างถูกต้อง มีความรับผิดชอบ มีเหตุมีผลไม่ก่อให้เกิดสิ่งที่เลวร้ายแก่สังคม ได้แก่ ความเที่ยงธรรม ความถูกต้อง ความยุติธรรม เคารพความเป็นส่วนตัว รสนิยมดี หลีกเลี่ยงความรุนแรง คำนึงถึงพฤติกรรมเลียนแบบและต่อต้านสังคมที่อาจเกิดขึ้นคำนึงถึงความหลากหลายของกลุ่มเป้าหมาย ปราศจากอิทธิพลทางการค้า สื่อมวลชน แม้จะกลายเป็นสื่อดั้งเดิม แต่เมื่อมีการเผยแพร่ในช่องทางออนไลน์ เนื้อหาสาระย่อมดำรงคงอยู่ และมีอิทธิพลต่อมวลชนไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าเดิม และด้วยความเป็นมืออาชีพบนพื้นฐานของจริยธรรมแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานคุณภาพในการนำเสนอรายการ ก่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในตัวสื่อเองรวมทั้งความศรัทธาจากผู้ฟัง ผู้ชม สิ่งที่จะทำให้ให้นักวิชาชีพสื่อมีความเป็นมืออาชีพ ทั้งในสื่อวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์และสื่อใหม่ คือ การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของสื่อบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งจริยธรรมในการสื่อข่าวและเขียนข่าวเป็นเรื่องที่นักข่าวต้องใช้วิจารณญาณและสำนึกของตนเอง ชั่งน้ำหนักระหว่างความเหมาะสม กับสิทธิเสรีภาพที่ได้รับ ด้วยเหตุว่า การกระทำผิดทางจริยธรรมจะไม่มีกำหนดบทลงโทษไว้อย่างชัดเจน แต่นักข่าวที่ไม่มีจริยธรรมมักจะถูกตำหนิจากสาธารณชน และผู้ร่วมวิชาชีพ

2.3 แนวคิดหลักกาลามสูตร

ท่ามกลางข้อมูลข่าวสารมากมายในปัจจุบันที่เป็นข่าวสารจากผู้สื่อข่าวหรือผู้สื่อข่าวแค่โทรศัพท์มือถือถือเครื่องเดียวผู้รับสารสามารถรับรู้เรื่องราวอันหลากหลายได้จากทั่วทุกมุมโลก เรื่องต่างๆ เหล่านั้นมีทั้งเรื่องที่น่าเชื่อ ชวนเชื่อ หลายเรื่องก็เหลือเชื่อ และมีไม่น้อยที่ทำให้ผู้รับข่าวสาร "หลงเชื่อ" กลายเป็นเหยื่อช่วยเขาแชร์กันสนั่นลั่นโลกโซเชียลมาแล้วกว่าจะรู้ว่าบางเรื่องไม่จริงข่าวก็แพร่กระจายไปไกล ซึ่งการกระทำจากความเชื่อไม่ว่าเรื่องใด ล้วนส่งผลต่อชีวิตผู้รับสารทั้งสิ้นโดยสิ่งที่เกิดขึ้นตามหาหากไม่สร้างความเดือดร้อนเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินก็ไม่เกิดปัญหา แต่ทิศทางตรงข้ามการสร้างข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้องและเป็นจริง (Feck news) ถ่ายทอดสู่ผู้รับสารโดยไม่ผ่านการตรวจสอบ (Recheck) เนื้อหาของข่าวที่เป็นข้อเท็จจริงและผู้รับสารเลือกรับข่าวสารโดยขาดวิจาร์ณญาณในการตรวจสอบและเลือกที่จะเชื่อข่าวสารที่ได้รับโดยทันที นั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำรงชีวิตและทรัพย์สิน ดังที่ปรากฏในหน้าสื่อต่างๆ ในการเชื่อข่าวสารในโซเชียลมีเดีย และตามแพลตฟอร์มต่างๆ จากปัญหาดังกล่าวในการสร้างวิจาร์ณญาณในการเลือกรับข่าวสารและเลือกที่จะเชื่อข่าวสารใดๆ ก่อนที่จะนำเผยแพร่สู่สาธารณะและเลือกที่จะเชื่อถือได้ ในหลักการทางด้านพระพุทธศาสนาได้มีแนวทางในการปฏิบัติเพื่อสร้างวิจาร์ณญาณในการเลือกรับข่าวสารตามหลัก "กาลามสูตร" อันเป็นหลักความเชื่อทางพุทธศาสนาที่พระพุทธองค์ได้ตรัสไว้ตั้งแต่สมัยพุทธกาล และยังใช้ได้เสมอมา มาเล่าสู่กันฟัง เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยคิดพิจารณาก่อนจะปลงใจเชื่อเรื่องใดๆ ที่มีบันทึกไว้ใน พระไตรปิฎก เล่มที่ 20 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 12 อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต เกสปุตตสูตร. พระไตรปิฎกฉบับหลวง และพระไตรปิฎก เล่มที่ 20 พระสุตตันตปิฎก เล่มที่ 12 อังคุตตรนิกาย เอก-ทุก-ติกนิบาต เกสปุตตสูตร. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กาลามสูตร (เรียกอีกอย่างว่า เกสปุตตสูตร) คือ พระสูตรที่พระโคตมพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ชาวกาลามะ หมู่บ้านเกสปุตตนิคม แคว้นโกศล เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปประทับที่เกสปุตตนิคมนั้น มีประชาชนมาเฝ้าเป็นจำนวนมาก ซึ่งคนที่มาเฝ้ามีสารพัดแบบรูปแบบ บางคนก็มาด้วยความเลื่อมใสศรัทธา บางคนก็มาเพราะได้ยินชื่อเสียง จึงอยากเห็นตัวจริง หลายคนที่มาเฝ้าก็เป็นนักบวชจากลัทธิอื่น บางคนก็เป็นพวกที่ไม่นับถือศาสนาใด กาลามสูตรเป็นหลักแห่งความเชื่อที่พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แก่พุทธศาสนิกชน ไม่ให้เชื่อสิ่งใด ๆ อย่างงมงายโดยไม่ใช้ปัญญาพิจารณาให้เห็นจริงถึงคุณโทษหรือดีไม่ดีกว่าก่อนเชื่อ โดยให้ใช้ปัญญาพิจารณาก่อนจะเชื่อ-ไม่เชื่อ 10 ประการ ดังนี้

1. มา อนุสสวเนน – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะฟังตามกันมา
2. มา ปรมปราย – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะถือสืบกันมาเป็นของเก่าเล่าสืบๆ กันมา
3. มา อิติกราย – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ
4. มา ปิฎกสมปทานเนน – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะอ้างคัมภีร์มีในตำรา

5. มา ตกทุกเหตุ – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะตรรกะหรือเห็นว่าเป็นเหตุเป็นผลกัน
6. มา นยเหตุ – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคิดคาดคะเนอนุมานเอา
7. มา อาการปริวิตกเกณ – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะลักษณะอาการที่ปรากฏ
8. มา ทิฏฐินิชฌมานกขนติยา – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะตรงกับความคิดของตนหรือเข้ากับ

ทฤษฎีที่มี

9. มา ภพพรูปตา – อย่าเพิ่งเชื่อเพราะดูน่าเชื่อถือ
10. มา สมโณ โน ครุติ - อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเป็นครูของตน

เมื่อใดสอบสวนจนรู้ได้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านั้นเป็นอกุศลหรือมีโทษเมื่อนั้นฟังละเอียด และเมื่อใดสอบสวนจนรู้ได้ด้วยตนเองว่า ธรรมเหล่านั้นเป็นกุศลหรือไม่มีโทษ เมื่อนั้นฟังถือปฏิบัติ

จาก 10 ข้อข้างต้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นฐานความเชื่อปกติของผู้รับข่าวสารในชีวิตประจำวัน เมื่อถูกห้ามไปหมดเช่นนี้ทำให้เกิดข้อสงสัยว่าจะเหลืออะไรให้เชื่อได้อีก จากข้อสงสัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า การที่พระพุทธองค์ตรัสว่าอย่าเพิ่งผลิผลามเชื่อสิ่งที่ได้ยินได้ฟังมา ไม่ว่าจะความเชื่อจะตรงกับข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อใน 10 ข้อข้างต้นนั้น ตามหลักความจริงคำสอนของพระพุทธเจ้า สอดคล้องกับกฎทางวิทยาศาสตร์ที่ว่า ไม่ให้เชื่ออะไรง่าย ๆ จนกว่าจะได้พิสูจน์หรือทดสอบจนความจริงปรากฏ ดังที่ทรงสอนว่า “เมื่อใดก็ตามที่เราได้ยินใครเขาเล่าหรือพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็ให้รับฟังไว้ก่อน ไม่ต้องไปคัดค้าน ต่อล้อต่อเถียงว่าไม่เห็นด้วย ในทางกลับกัน ก็มีไปเออออห่อหมก เห็นดีเห็นงามกับเขาในทันที ต้องฟังหูไว้หู แล้วนำมาคิดพิจารณาว่า ข้อมูลที่ได้รับมานั้น มันผิดหรือถูก เป็นบุญหรือบาป เป็นประโยชน์หรือไม่ และเป็นประโยชน์ต่อใคร หากคิดถี่ถ้วนรอบด้านแล้ว จึงค่อยตัดสินใจ เราจะเชื่อมากน้อยแค่ไหน หรือจะไม่เชื่อเลยก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้แต่ละคนได้คิดให้รอบคอบ รู้จักใช้ปัญญาใคร่ครวญข้อมูลนั้นๆ อย่างรอบด้าน ก่อนจะตัดสินใจ พูดง่ายๆ ว่า ทรงมิให้เชื่ออะไรอย่างมง่ายหรือไร้สาระ” นั่นเอง

"อย่าเพิ่งเชื่อ" เพราะเหตุใด?

1. **อย่าเพิ่งเชื่อ เพราะการฟังตามกันมา** ความเชื่อประเภทนี้ ได้แก่ พวก "บอกต่อ" หรือ "เขาเล่าว่า" แล้วก็เชื่อตามเขา เช่น ได้ยินมาว่าอาจารย์ดังให้เลขเด็ดมาหรือมีห่วยลือลือก็เลยซื้อตาม ๆ กันผลคือห่วยไม่ออกตามนั้น ต้องหมดเนื้อหมดตัว แถมเป็นหนี้สิน เพราะทุ่มเงินไปหมดแล้วยังไปยืมเงินของคนอื่นมาอีก

2. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะถือว่าเป็นของเก่าเล่าสืบ ๆ กันมา** เรื่องความเชื่อข้อนี้ คงมิใช่ให้ดูถูกของเก่าหรือของโบราณ แต่ทรงสอนให้พินิจพิเคราะห์เสียก่อน ไม่ใช่เชื่อโดยไม่รู้เหตุรู้ผล เพราะคำสอนคนรุ่นเก่าบางอย่างก็เป็นโบราณอุบาย ที่เป็นการสอนทางอ้อม จึงต้องสืบหาเหตุผลให้กระจ่างด้วย มิใช่เชื่อเพราะเขาเล่ากันมาอย่างนี้ เช่น สมัยก่อนจะห้ามกวาดบ้านตอนกลางคืน ด้วยเชื่อว่าจะเป็นการอับมงคล เจตนาที่แท้จริงที่ห้าม ก็เพราะสมัยนั้นยังไม่มีไฟฟ้าใช้ การกวาดบ้านเวลานั้น มันมืดมองอะไรก็ไม่ชัดทำให้กวาดได้ไม่สะอาด และอาจกวาดเอาข้าวของที่มีขนาดเล็กหรือของมีค่าให้หล่นหายไป

3. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะข่าวเล่าลือ** ข้อนี้คงชัดเจนในตัวอยู่แล้ว ที่เราต้องระมัดระวังและพิจารณาให้ดีเพราะเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถตกแต่งภาพหรือบิดเบือนข้อมูลได้สมจริงยิ่งขึ้น ทำให้ข่าวลือข่าวลวงแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว

4. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะอ้างคำภีร์หรือตำรา** ยิ่งสมัยนี้ต้องระวัง เพราะหลายๆ เรื่องก็เป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือหลอกลวง เช่น อ้างว่ายาตำรับนี้ รักษาโรคร้ายได้ เพราะได้สูตรลับโบราณมา แต่แท้จริงแล้วเป็นการหลอกเอาเงินจากผู้หลงเชื่อ หรือบางครั้งก็อ้างผลงานวิจัยต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่เป็นผลวิจัยเพื่อการค้า โดยบอกความจริงไม่ครบถ้วน ทำให้ผู้บริโภคตกเป็นเหยื่อ หลงไปซื้อสินค้าชิ้น ๆ ในราคาแพง

5. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะตรรก หรือเห็นว่าเป็นเหตุเป็นผลกัน** เพราะเหตุผลบางอย่างก็ใช้ว่าจะถูกหรือเป็นไปตามข้อสันนิษฐานเสมอไป เช่น เชื่อว่าที่สอบตกเพราะมัวแต่เที่ยวไม่อ่านหนังสือแต่จริงๆ แล้วอาจจะอ่านแต่ไม่ตรงกับข้อสอบ หรืออาจป่วย เลยไม่ได้ไปสอบก็ได้

6. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคิดคาดคะเนอนุมานเอา** เช่น เห็นข่าววัยรุ่นขับรถชนคนแก่ตาย แต่ยังไม่รู้สาเหตุก็เดาไปล่วงหน้าว่าน่าจะเป็นเพราะเมาสุราแล้วขับหรือไม่ก็ขับเร็วเกินกำหนดเลยรุมด่าแต่ความจริงกลับเป็นว่ารถของเบรคแตก ทำให้ไม่สามารถควบคุมรถได้

7. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะคิดเอาตามอาการที่ปรากฏ** ซึ่งอาจจะเกิดความเข้าใจผิดขึ้นได้ เช่น เห็นเพื่อนกลุ่มที่ไม่ถูกกับคุยกันอยู่ แล้วหัวเราะคิกคักตอนเดินผ่านไป ก็คิดว่ากำลังนินทาก็โกรธเกลียดเพื่อนแต่จริง ๆ แล้วเพื่อนอาจกำลังเล่าเรื่องขำขันและหัวเราะตอนเดินผ่านไปพอดี

8. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะเห็นว่ต้องกับความเห็นของตนหรือเข้ากับทฤษฎีที่มีอยู่** เพราะสิ่งนั้นมีความเชื่อเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว พอสอดคล้องกับความคิดที่มีอยู่จึงยิ่งเชื่อเข้าไปใหญ่ เช่น เชื่อว่าเพื่อนคนหนึ่งเป็นคนซื่อซื่อ โพอของหาย และมีคนบอกว่น่าจะเป็นคน ๆ นี้ซื่อซื่อไปก็เชื่อทันทีว่ใช่ กว่จะรู้ความจริงว่เป็นคนอื่นก็เลือกเชื่อตามทีคิดไปแต่ต้นแล้วทำให้เกิดการเสียเพื่อนและเสียความรู้จักทีไม่อาจคืนได้

9. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะว่ผู้พูดควรเชื่อได้** โดยเฉพาะยุคนี้เราจะเห็นนักร้อง นักแสดงผู้มีชื่อเสียงหลายคนออกมาขายสินค้าตามรายการต่าง ๆ ว่ดีอย่างนั้น อย่างนี้ เราก็มักจะเชื่อตาม เพราะคิดว่คนดังขนาดนี้ไม่น่าโกหก แต่จริงๆ แล้วเราควรพิสูจน์ด้วยการดูคุณภาพของสินค้า มิใช่เชื่อเพราะเป็นคนดังพูด

10. **อย่าเพิ่งเชื่อเพราะว่ผู้พูดนั้นเป็นครูของเรา** ข้อนี้ฟังดูเหมือนนอกคตัญญูทีสอนให้ไม่เชื่อครูของเราแต่โดยความเป็นจริง ก็คือให้เชื่ออย่างมีวิจารณ์ญาณมีเหตุมีผลขณะเดียวกันก็มีใช้โต้เถียงอย่างต้องการเอาชนะคะคานหรือด้วยความก้าวร้าว เพราะการกระทำเช่นนั้นจะไม่เกิดประโยชน์กับผู้ใด

การสอนให้อย่าเพิ่งเชื่ออะไรอย่างง่ายดาย หรืออย่างไม่ม่งมายทั้ง 10 ประการข้างต้นนี้ พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนโดยการบอกเล่าแต่ยังได้ตรัสถามให้ชาวกาลามะได้ไตร่ตรองและคิดพิจารณาตาม เช่น ถามว่ถ้าความโลภเกิดขึ้น จะเป็นประโยชน์ไหม และถ้าทำให้ฆ่าคน ลักทรัพย์จะเป็นไปเพื่อประโยชน์หรือไม่ มีโทษหรือไม่ วิญญาณจะติเตียนหรือสรรเสริญ และเป็นไปเพื่อความสุขหรือทุกข์ เป็นกุศลหรืออกุศล ซึ่งเมื่อถามแล้วชาวกาลามะก็สามารถคิดเอง ตอบเองและเห็นจริงได้เองว่ สิ่งทีพระพุทธองค์ตรัสสอนนั้น สิ่งใดมีประโยชน์ ไม่มีโทษ ไม่มีทุกข์ และเป็นไปเพื่อประโยชน์ และเป็นกุศลแก่ตัวผู้ทำ หรือ สิ่งใดเป็นสิ่งตรงกันข้าม เมื่อวิเคราะห์ถึงเหตุและผลโดยรอบแล้ว ทุกคนต่างก็มีอิสระทางความคิดทีจะเลือกทำหรือไม่ทำ

จากหลักการ "กาลามสูตร" ข้างต้น หลักกาลามสูตรจะเป็นแนวคิดหลักการ หรือกระบวนการคัดกรองข้อมูลข่าวสารทีมีคุณภาพทีสามารถนำไปสู่การปฏิบัติช่วยให้ผู้ส่งสารหรือผู้สื่อข่าวของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมทีควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าวสารได้อย่างมีสติ รู้ทัน ด้วยการตรวจเช็คข้อมูลข่าวสาร ทั้งภาพและเสียง ทีมาของข่าวไม่บิดเบือนความจริง ไม่เต้าข่าวเอง ไม่สร้างความเกลียดชังแตกแยกให้กับสังคม มีความรับผิดชอบต่อสังคมโดยส่งข่าวสารทีเป็นจริงมีประโยชน์ต่อสาธารณะผ่านในทุกช่องทางแพลตฟอร์มในโซเชียลมีเดียได้อย่างมีคุณภาพได้อย่างเชี่ยวชาญทำให้เกิดความน่าเชื่อถือต่อผู้รับข่าวสาร ดังภาพ

ภาพแสดงหลักกาลามสูตร

2.4 บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

ความหมายของสื่อมวลชน

สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่ใช้ในการนำข่าวสารใดๆ ไปสู่ประชาชนหรือมวลชน ประชาชนสามารถรับข่าวสารได้โดยการชมการดู หรือการอ่าน ประเภทของสื่อมวลชนได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร ภาพยนตร์ เป็นต้น บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนตามแนวคิดของ ลาสเวลล์ (Lasswell's Tree Function)

Harold D. Lasswell ซึ่งเป็นนักรัฐศาสตร์ ชาวอเมริกัน ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนในยุคแรกๆ โดยในปี คศ.1948 Lasswell ได้อธิบายแบบจำลองทางการสื่อสารไว้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารประกอบไปด้วย ผู้ส่ง (Who) พูดอะไร (Says what) โดยใช้ช่องทางไหน (In which channel) ไปถึงใคร (To whom) และเกิดผลอะไรบ้าง? (With what affect) และกล่าวถึงหน้าที่ของสื่อมวลชนในหนังสือ “The Structure and Function Communication” ว่ามีอยู่ 3 ประการคือ

1. หน้าที่ในการสังเกตการณ์และรายงานสภาพแวดล้อมทางสังคม (Surveillance of the Environment)
2. หน้าที่ในประสานสัมพันธ์ส่วนต่างๆของสังคมให้รวมตัวกันอยู่ได้ (Correlation of the Different parts of Society in Responding to Environment)
3. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคม (Transmission of Social Heritage from one Generation to the next)

ปัจจุบันชีวิตของมนุษย์ย่อมเกี่ยวข้องข้องกับการสื่อสารมวลชนไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง เป็นที่ยอมรับกันว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชน ซึ่งถูกกำหนดและชักจูงให้เกิดความรู้สึกหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไป ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว สื่อมวลชนเองก็ต้องตระหนักในหน้าที่ที่จะต้องกระทำและมองดูบทบาทของตนที่จะมีส่วนในการจรรโลงสังคมให้ดีขึ้น และปรับบทบาทของตนให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และช่วยเป็นกระจกสะท้อนภาพปัญหาและทางแก้ไข ปัญหาให้สังคมด้วย

ความหมายของการสื่อสารมวลชน (mass communication)

Wright แสดงทัศนะไว้ว่า การสื่อสารมวลชน หมายถึง การสื่อสารที่มุ่งส่งสารไปยังผู้รับสารจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกันและไม่เป็นที่รู้จักของผู้ส่งสาร สารจะถูกส่งผ่านสื่อมวลชนเพื่อให้ผู้รับสารทั่วไปได้รับสารนั้นได้อย่างรวดเร็วในเวลาเดียวกันสารที่ส่งไปนั้นจะมีอายุจำกัดไม่ยั่งยืน และผู้ส่งสารจะเป็นองค์การซึ่งดำเนินงานภายใต้โครงสร้างที่สลับซับซ้อน และมีค่าใช้จ่ายจำนวนมาก

Trenholm อธิบายว่า การสื่อสารมวลชน หมายถึง การสื่อสารรูปแบบหนึ่งของผู้ส่งสารซึ่งอยู่ในรูปขององค์การส่งสารไปยังกลุ่มผู้รับสารขนาดใหญ่ หลากหลายกลุ่มซึ่งมีสมาชิกที่แตกต่างกันแต่ละบุคคล การติดต่อสื่อสารในลักษณะดังกล่าวนั้นเป็นการสื่อสารทางอ้อม โดยใช้ สื่อเป็นตัวกลางระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

จากความหมายข้างต้น การสื่อสารมวลชน หมายถึง กระบวนการซึ่งองค์การสื่อสารมวลชนส่งสารผ่านสื่อมวลชนไปยังมวลชนผู้รับสาร ซึ่งกระจัดกระจายในพื้นที่ต่าง ๆ และมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน ให้ได้รับสารนั้นอย่างรวดเร็วในเวลาเดียวกันหรือเวลาใกล้เคียงกันโดยมีลักษณะสำคัญของการสื่อสารมวลชน ได้แก่

1. ผู้ส่งสาร หมายถึง ผู้ที่อยู่ในรูปขององค์การสื่อสารมวลชน (Mass media organization) ผู้ส่งสารไม่รู้จักผู้รับสารเป็นการส่วนตัว และไม่มีเจตนา การส่งสารไปยังผู้รับสารคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะมีสถานะเป็นสถาบันทางสังคม (Social institute) ทำหน้าที่เป็นผู้รักษาช่องทางการสื่อสารหรือนายทวารข่าวสาร (Gatekeeper)

2. สาร หมายถึง สารในกระบวนการสื่อสารมวลชนมีความเป็นสาธารณะ (Public) ถูกส่งออกไปอย่างรวดเร็ว (Rapid) ซึ่งสารของกระบวนการสื่อสารมวลชนมีอายุจำกัดไม่ยั่งยืน (Transient) ในกระบวนการสื่อสารมวลชนต้องมีความหลากหลาย (Variety)

3. สื่อ หมายถึง สื่อที่สามารถนำข่าวสารไปยังมวลชนผู้รับสารซึ่งอาศัยในหลากหลายพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว มีความสลับซับซ้อนเนื่องจากต้องอาศัยเทคโนโลยีในการดำเนินงานและต้องมีการลงทุนสูงมีลักษณะเป็นการสื่อสารแบบเอกวิถีและไม่เอื้อให้เกิดปฏิกิริยาตอบกลับแบบทันทีทันใด สื่อมวลชนมีหลายประเภทและมีหลากหลายทางเลือกในสื่อประเภทเดียวกันแต่มีข้อจำกัดเรื่องช่องทางการรับรู้เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลแล้ว สื่อมวลชนมีศักยภาพในการให้ข่าวสารข้อมูล หรือความรู้สูงกว่าสื่อบุคคล

4. ผู้รับสาร หมายถึง รับสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนมีจำนวนมากมีความแตกต่างกันซึ่งผู้ส่งสารไม่รู้จักผู้รับสารและในขณะที่รับสารจากกระบวนการสื่อสารมวลชนนั้น ผู้รับสารจะมีลักษณะความเป็นปัจเจกบุคคลมากกว่าความเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งปัจเจกบุคคลนั้นเป็นสมาชิก

สรุปลักษณะสำคัญของการสื่อสารมวลชน มีดังนี้

1. ผู้ส่งสารเป็นองค์การสื่อมวลชนซึ่งมีโครงสร้างการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการลงทุนสูง และมีการแข่งขันเพื่อผลประโยชน์ในการประกอบการ
2. ผู้รับสารจำนวนมากซึ่งมีความแตกต่างกันทั้งถิ่นที่อยู่อาศัยภูมิหลังและความแตกต่างด้านจิตวิทยา
3. มีความสามารถในการเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว
4. เนื้อหาสาระที่มากมายและหลากหลาย เพื่อสนองความต้องการของมวลชนผู้รับสารซึ่งมีความต้องการที่แตกต่างกัน
5. มีความถูกต้องของสารสูง เพราะผ่านกระบวนการเลือกสรร
6. คัดกรอง และตรวจสอบอย่างเข้มงวด
7. เป็นการสื่อสารแบบเอกวิถี มีข้อจำกัดในเรื่องช่องทางการรับรู้ และโอกาสที่จำกัดในการแสดงปฏิกิริยาตอบกลับแบบทันทีทันใด
8. ไม่สามารถเลือกผู้รับสารและจัดการเลือกรับสารของผู้รับสารได้
9. ประสิทธิภาพของการสื่อสารมีจำกัด เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องปฏิกิริยาตอบกลับจากผู้รับสาร

10. มีศักยภาพในการให้ข้อมูลข่าวสารได้มากกว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

ความสำคัญของการสื่อสารมวลชน มีดังนี้

1. ความสำคัญในฐานะผู้รายงานข่าวสาร
2. ความสำคัญในฐานะผู้สร้างและผู้ขยายโลกทรรศน์ของประชาชน
3. ความสำคัญในฐานะตัวเร่งให้ ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม

4. ความสำคัญในฐานะผู้สนับสนุนระบบและกลไกของสังคม
5. ความสำคัญในฐานะผู้สร้างและผู้สะท้อนประชามติ
6. ความสำคัญในฐานะเป็นเวทีเพื่อการอภิปรายแสดงความคิดเห็น
7. ความสำคัญในฐานะผู้ส่งเสริมและถ่ายทอดมรดกทางสังคมและวัฒนธรรม
8. ความสำคัญในฐานะปัจจัยหนึ่งในการกำหนดแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชน และรูปแบบทางสังคม

9. ความสำคัญในฐานะผู้ส่งเสริมธุรกิจและอุตสาหกรรม
10. ความสำคัญในฐานะผู้สร้างความบันเทิง
11. ความสำคัญในฐานะผู้ส่งเสริมและตัวเร่งกระบวนการโลกาภิวัตน์
12. ความสำคัญในฐานะผู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างประเทศต่าง ๆ ในสังคมโลก

บทบาทหน้าที่ของการสื่อสารมวลชน

แนวคิดของแฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์ ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทหน้าที่ของการสื่อสารมวลชนมีหน้าที่สำคัญ 3 ประการของสื่อมวลชน คือ 1. หน้าที่ในการสังเกตการณ์หรือสอดส่องระวังระไวสภาพแวดล้อมในสังคม 2. หน้าที่ในการประสานส่วนต่าง ๆ ในสังคม 3. หน้าที่ในการถ่ายทอดมรดกทางสังคมไปสู่คนรุ่นต่อไปต่อมาไรท์ได้เพิ่มบทบาทหน้าที่ประการที่ 4. เพิ่มเติม คือ หน้าที่ในการให้ความบันเทิง

2. แนวคิดของเดนิส แมคเคลล เสนอบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนไว้ 5 ประการ คือ

2.1 หน้าที่ในการให้ข่าวสาร การให้ข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์และสถานการณ์ในสังคม และสังคมโลกแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจต่าง ๆ ในสังคม ช่วยส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรม การปรับตัว และความก้าวหน้าทางสังคม

2.2 หน้าที่ในการประสานสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย การอธิบายการแปลความหมายและการวิพากษ์วิจารณ์ความหมายของเหตุการณ์และข่าวสารที่นำเสนอ การให้การสนับสนุนแก่สถาบันหลักของสังคม และบรรทัดฐานซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม การช่วยให้เกิดกระบวนการขัดเกลาทาง

สังคม การช่วยประสานกลุ่มคนและกิจกรรมต่าง ๆ ของสังคม การช่วยสร้างความสอดคล้องต้องกันของคนในสังคมทำให้เกิดความยินยอมพร้อมใจในประเด็นต่าง ๆ การช่วยในการกำหนดวาระหรือประเด็นทางสังคม

2.3 หน้าที่ในการสร้างความต่อเนื่องทางสังคม ช่วยในการถ่ายทอดวัฒนธรรมกระแสหลักของสังคมช่วยให้เกิดการยอมรับวัฒนธรรมย่อยและวัฒนธรรมใหม่ ช่วยเสริมสร้างและธำรงรักษา ค่านิยมพื้นฐานของสังคม

2.4 หน้าที่ในการให้ความเพลิดเพลินหรือความบันเทิงแก่สมาชิกของสังคม

2.5 หน้าที่ในการรณรงค์ทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

อิทธิพลและผลกระทบของการสื่อสารมวลชน

บารานและเดวิส แบ่งพัฒนาการในการศึกษาเรื่องอิทธิพลและผลกระทบของสื่อมวลชนไว้ 3 ยุค ดังต่อไปนี้

ยุคทฤษฎีระยะแรกที่ว่าด้วยสื่อมวลชนทรงพลังอำนาจและมีอิทธิพลอย่างยิ่งช่วงก่อนทศวรรษที่ 1930- ปลายทศวรรษที่ 1930 ชาวสารจากสื่อมวลชนมีพลังอำนาจและมีอิทธิพลโดยตรงและต่อเนื่องต่อค่านิยม ความคิดเห็น และอารมณ์ความรู้สึกของมวลชนผู้รับสารปรากฏการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎีดังกล่าวได้แก่ผลสัมฤทธิ์ ของการใช้สื่อมวลชนในการทำสงครามโฆษณาชวนเชื่อของทั้งฝ่ายพันธมิตรและฝ่ายตรงข้าม ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 และ 2 ความสำเร็จของพรรคบอล เชวิตของรัสเซียในการใช้ภาพยนตร์เพื่อปรับเปลี่ยนความคิดของประชาชนให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมหลังการปฏิวัติในรัสเซียผลการศึกษาก็เกี่ยวกับความสำเร็จของการโฆษณาชวนเชื่อในสงครามโลกครั้งที่ 2 ของแฮโรลด์ ดี ลาสเวลล์เหตุการณ์ตื่นตระหนกตกใจกลัวและการหลบหนีออกจากบ้านของประชาชนชาวนิวเจอร์คและนิวยอร์ก เนื่องจากได้รับข้อมูลจากวิทยุกระจายเสียงว่ามียานอวกาศจากดาวอังคารบุกโลก

ทฤษฎีละแนวความคิดสำคัญภายใต้กระบวนทัศน์ที่ว่าสื่อมวลชนทรงพลังอำนาจและมีอิทธิพลอย่างยิ่ง ได้แก่ ทฤษฎีกระสุนเงิน (Silver bullet theory) หรือ แบบจำลองเข็มฉีดยา (Hypodermic needle model) หรือ ทฤษฎีสั่งเร้าและการตอบสนอง (S-R theory)

ยุคทฤษฎีที่ว่าด้วยอิทธิพลที่จำกัดของ สื่อมวลชนหรือยุคแห่งการทดสอบสื่อมวลชน ปลายทศวรรษที่ 1930 และต้นทศวรรษ 1940 เริ่มมีความคลางแคลงใจเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ (paradigm) ความเชื่อในอิทธิพลและศักยภาพมหาศาลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนและสังคมตามเจตจำนงของสื่อมวลชนช่วงทศวรรษที่ 1940-1960 เกิดกระบวนทัศน์ใหม่เกี่ยวกับอิทธิพลของสื่อมวลชน คือ ผลกระทบที่จำกัดของสื่อมวลชนปรากฏการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎีดังกล่าว ได้แก่ ปี ค.ศ. 1940 ลาซาร์สเฟลด์และคณะทำวิจัยเรื่องพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาโดยใช้ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ไม่มีหลักฐาน แสดงให้เห็นอิทธิพลแบบเข็ม

ฉีดยา โดยมีสาระสรุปดังนี้ สื่อมวลชนค่อนข้างมีอิทธิพลโดยตรงต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชนน้อย สื่อมวลชนทำหน้าที่เพียงแค่เน้นย้ำหรือสนับสนุนความเชื่อเดิมของประชาชน อิทธิพลที่สื่อมวลชนมีต่อการลงคะแนนเสียงของประชาชนเป็นอิทธิพลทางอ้อมผ่านทางผู้นำความคิดเห็น

การทบทวนแนวคิดของทฤษฎีกระแสเงินหรือแบบจำลองเข็มฉีดยาในปี ค.ศ. 1960 เคลปเปอร์ สรุปผลการวิจัยว่า “สื่อมวลชนมีค่าใช้จ่ายเดียว ไม่ใช่ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและค่าใช้จ่ายที่เพียงพอที่จะส่งผลกระทบต่าง ๆ ต่อผู้รับสารได้ หากทว่าสื่อมวลชนต้องทำงานร่วมกับปัจจัยอื่น ๆ” ผลการศึกษาสาเหตุที่รายการละครของออร์ สัน เวลล์ มีอิทธิพลต่อความตื่นตระหนกของประชาชนครั้งนี้ ปัจเจกบุคคลได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนน้อยกว่าผู้รับสารซึ่งเป็นผู้นำความคิดเห็น ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อระดับผลกระทบของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้รับสารคือ คุณลักษณะหรือบุคลิกภาพของผู้รับสาร สื่อมวลชนไม่ใช่ปัจจัยหลักซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับสารแต่เป็นเพียงปัจจัยเสริมเท่านั้น

ทฤษฎีและแนวคิดสำคัญภายใต้กระบวนการทัศน์เรื่องผลกระทบที่จำกัดของสื่อมวลชน มีดังนี้

1. ทฤษฎีการไหลของข่าวสารแบบสองขั้นตอน (Theory of two-step flow of information) อิทธิพลของสื่อมวลชนที่มีต่อประชาชนมีลักษณะเป็นสองขั้นตอน อิทธิพลของสื่อมวลชนจะถูกสกัดกั้นโดยอิทธิพลของบุคคล ทั้งนี้เพราะประชาชนในสังคมไม่ได้อยู่ตามลำพัง แต่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมซึ่งมีความสัมพันธ์และสื่อสารกันในลักษณะเครือข่าย (interpersonal network) ประกอบด้วยสมาชิก 2 กลุ่มคือ ผู้นำความคิดเห็น (opinion leader) และกลุ่มสมาชิกซึ่งคอยรับข่าวสารและความคิดเห็นจากผู้นำความคิดเห็นข่าวสารจากสื่อมวลชน หมายถึง ผู้นำความคิดเห็น หมายถึง ปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของกลุ่ม / เครือข่าย

ยุคทฤษฎีว่าด้วยการกลับมาของแนวคิดสื่อมวลชน ทรงพลังอำนาจและมีอิทธิพลมี 2 กระแสย่อย คือ กระแสแรก ตรวจสอบว่าสื่อยังคงทรงพลังใช่หรือไม่ ในเงื่อนไขใด กระแสที่สองยอมรับทั้งพลังอำนาจหรืออิทธิพลของสื่อมวลชนและพลังอำนาจของมวลชนผู้รับสารปรากฏการณ์ซึ่งเป็นพื้นฐานของทฤษฎี ได้แก่ การขยายตัวทางเศรษฐกิจในประเทศสหรัฐอเมริกาและการแพร่ขยายของสื่อโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ขยายขอบเขตไปเป็น “สื่อนานาชาติ”

ผลวิจัยหลายชิ้นยืนยันว่าสื่อมวลชนสามารถส่งผลกระทบต่อสังคมและเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนสังคมและการเมืองได้ การขยายวงในการศึกษาเรื่องผลกระทบของสื่อมวลชน ส่งผลให้เกิดทฤษฎีใหม่ เช่น ทฤษฎีการกำหนดวาระทางสังคม มีการโจมตีทฤษฎีที่ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลน้อยและเรียกร้องให้กลับไปยอมรับกระบวนการทัศน์ที่ว่าสื่อมวลชนมีอิทธิพลอย่างยิ่งอีกครั้งเกิดแนวคิดและแบบจำลอง

ปรากฏการณ์การสะสมของความเจ็บจากพัฒนาการของการสื่อสารมวลชนสามารถแบ่งได้เป็น 3 ยุค คือ ยุคที่สื่อทรงพลังยุคที่เชื่อว่ามีผลกระทบอย่างจำกัด และยุคที่ฟื้นความเชื่อเรื่องผลกระทบของสื่อในทัศนะใหม่ โดยยุคที่สื่อทรงพลังมีอิทธิพลมหาศาลเป็นยุคที่เกิดทฤษฎีการสังคม

มวลชน เกิดขึ้นช่วงปลายศตวรรษที่ 19 ที่เกิดเป็นสังคมแบบใหม่ที่เรียกว่าสังคมอุตสาหกรรม และกลายเป็นสังคมเมือง (Urbanization) ทำให้วิถีความเป็นอยู่ของคนในสังคมจากสังคมชนบทกลายเป็นวิถีปัจเจกนิยมมากขึ้น (Individualism) จนลักษณะของสังคมมวลชนกลายเป็น Mass Product, Mass Politic และ Mass Culture (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) ตามวิชาหลักนิเทศศาสตร์ หรือ Communication Arts เป็นวิชาที่ว่าด้วยการสื่อสารของมนุษย์ในทุกรูปแบบ ทั้งการสื่อสารภายในบุคคล การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารในกลุ่ม การสื่อสารใน องค์กร การสื่อสารทางวัฒนธรรมการสื่อสารระหว่างประเทศ และการสื่อสารมวลชน

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าวิชาหลักนิเทศศาสตร์เป็นสหสาขาวิชาที่ครอบคลุมถึงอาชีพต่าง ๆ เช่น อาชีพทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ การโฆษณา การประชาสัมพันธ์ การแสดง การพูด และการเผยแพร่ ข่าวสาร เป็นต้น การดำเนินกิจกรรมการสื่อสารต่างๆ เช่น การนำเสนอข่าวสาร ข้อเท็จจริง , การให้ความรู้ , การโน้มน้าวชักจูงใจ หรือแม้แต่การให้ความบันเทิงต่างเป็นกิจกรรมที่มีความสลับซับซ้อนและเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก ทั้งนี้เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมที่มีขนาดใหญ่ การสื่อสารในสังคมยุคนี้ จึงต้องอาศัยระบบการสื่อสารมวลชนเป็นสำคัญเพื่อทำการสื่อสารกับคนจำนวนมากได้ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร ถูกพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับ ตามความเจริญของเทคโนโลยี เพื่อเป็นสื่อในการสื่อสารกับมวลชนได้โดยไม่ถูกจำกัดเรื่องเวลา (Time) และสถานที่ (Space) สื่อมวลชนจึงเกิดขึ้น และกลายเป็นสถาบันสังคมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง สื่อมวลชน หรือ Mass Media จึงเป็นสถาบันที่เชื่อมโยงสมาชิกในสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รับทราบข่าวสาร และความเป็นไปของสังคมโลก เหตุการณ์ต่างๆ อย่างเท่าเทียมกัน สื่อมวลชน กลายเป็นเพื่อนที่ใกล้ชิดกับคนในสังคม สามารถเข้าถึงมวลชนได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยสื่อที่มี ศักยภาพ อย่างเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์, นิตยสาร และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ สื่อวิทยุกระจายเสียง, สื่อวิทยุโทรทัศน์, ภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมีการโฆษณา (Advertising) ซึ่งถือเป็นการสื่อสารประเภทหนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ในการโน้มน้าวใจ การชักจูงใจผู้บริโภค การโฆษณาจึงอาศัยสื่อมวลชนในการนำเสนอความคิดและถ่ายทอดไปยังกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย และสื่ออีกประเภทหนึ่งที่มีบทบาทต่อคนในสังคมมากขึ้น นั่นคือ สื่ออินเทอร์เน็ต ที่เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงข่าวสาร ความรู้ วิทยาการ เรื่องบันเทิงต่างๆ ทำให้สังคม กลายเป็นยุคโลกไร้พรมแดน ในขณะเดียวกัน การสื่อสาร และสื่อมวลชนก็ยังเป็นเครื่องมือ และกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศ พัฒนาสังคม ยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้ดีและมีคุณภาพขึ้น ทั้งนี้เพราะการพัฒนาประเทศเป็นปรากฏการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมต่างๆ หลายกิจกรรมของประเทศการสื่อสารจึงถูกนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมด้านต่าง ๆ ในการสื่อสารเพื่อการพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ

ในสภาพสังคมยุคปัจจุบันที่อาจเรียกได้ว่าเป็น สังคมยุคสื่อสารซึ่งความเจริญก้าวหน้าหรือความอยู่รอดของสังคมขึ้นอยู่กับคนในสังคมได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันเวลา และปรับตัวได้อย่าง

เหมาะสม สื่อมวลชนต่างๆ จึงมีบทบาทสำคัญในการเสนอข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ตลอดจนชี้้นำความคิดของคนในสังคมด้วยสื่อมวลชนแต่ละชนิดมีลักษณะ และคุณสมบัติที่แตกต่างกัน จึงมีความพร้อมหรือความสามารถที่จะแสดงบทบาทหน้าที่ ในขอบเขตที่แตกต่างกันด้วย นักการศึกษาและนักสื่อสารมวลชน ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชนโดยรวม ๆ ที่สำคัญสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การเสนอข่าว หมายถึงการรายงานเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้ทราบ โดยเริ่มจากการแสวงหาเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงที่เชื่อว่าประชาชนจะให้ความสนใจ หรือเรียกว่า การหาข่าว แล้วนำมารวบรวม คัดเลือก และนำออกเผยแพร่สู่ประชาชน เช่น ข่าวความเคลื่อนไหวทางการเมือง ข่าวกีฬา ข่าวอุบัติเหตุ ข่าวอาชญากรรม การเสนอข่าวของสื่อมวลชน เป็นการรายงานเหตุการณ์ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น โดยไม่แทรกความคิดเห็นใดๆ ลงไป ซึ่งคุณค่าการเสนอข่าวนั้นขึ้นอยู่กับความรวดเร็ว ถูกต้อง และมีรายละเอียดเพียงพอ สื่อมวลชนที่มีบทบาทมากในการเสนอข่าว ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

2. การเสนอความคิดเห็น ในสังคมประชาธิปไตย ประชาชนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคลและสังคม แต่ในทางปฏิบัติประชาชนมีจำนวนมาก จึงไม่ค่อยมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นโดยตรง สื่อมวลชนซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรเผยแพร่ข่าวสารอยู่แล้ว จึงได้เข้ามามีบทบาทในการแสดงความคิดเห็นแทนประชาชนในเรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อเสนอต่อสาธารณชนและรัฐบาล ในรูปของบทความ สารคดี บทวิเคราะห์วิจารณ์ บทบรรณาธิการ โดยมีจุดมุ่งหมายในเชิงสร้างสรรค์ โน้มน้าวจิตใจ ชี้นำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างเหมาะสมความคิดเห็นของสื่อมวลชน ส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องทางสังคม การเมือง สิทธิ เสรีภาพของประชาชน หรือ สิทธิเสรีภาพสื่อมวลชนเอง ซึ่งมักก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างองค์กรสื่อมวลชนกับรัฐบาล กลุ่มอำนาจหรือกลุ่มผลประโยชน์อยู่เสมอ ทั้งนี้เนื่องจากการสื่อสารมวลชนนั้น มีการตอบสนองกลับ จากผู้รับข่าวสารเพียงเล็กน้อย ความคิดเห็นของสื่อมวลชนในบางครั้งจึงมิใช่เป็นตัวแทนความคิดเห็นของประชาชนอย่างแท้จริง สื่อมวลชนจึงต้องสำรวจประชามติ เป็นระยะๆ เพื่อให้สามารถเสนอความคิดเห็นสอดคล้องกับความคิด หรือความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ สื่อมวลชนที่มีบทบาทสำคัญในการแสดงความคิดเห็น ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์

3. ให้ความบันเทิง ได้แก่ การนำเสนอเรื่องราวที่มีจุดมุ่งหมาย ให้ผู้รับเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียดในชีวิตประจำวัน สื่อมวลชนแต่ละชนิดต่างก็มีจุดประสงค์ ที่จะให้ผู้รับ ได้รับทั้ง ข่าวสาร และความบันเทิง มากน้อยแตกต่างกันออกไปตามชนิดของสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร มีเนื้อหาทั้งในเชิงวิชาการและบันเทิง วิทยุ โทรทัศน์ ส่วนใหญ่เป็นรายการประเภทบันเทิง เช่น ละคร เกมโชว์ ภาพยนตร์ เพลง เป็นต้น การพิจารณาว่าเนื้อหา หรือรายการสื่อมวลชนใด ให้คุณค่าทางด้านบันเทิง หรือไม่เพียงใดนั้น จะต้องพิจารณาทั้งใน

ด้านจุดมุ่งหมายของผู้นำเสนอ และเจตคติของผู้รับด้วย สื่อมวลชนที่มีบทบาทมากในการให้ความบันเทิง ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ วารสาร นิตยสาร

4. ให้การศึกษาเป็นการให้ข้อมูล ข่าวสาร แก่ประชาชนทั้งความรู้ในด้านวิชาการเฉพาะสาขา และความรู้ทั่วไป โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้คนเกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนาคุณภาพชีวิตไปในทางที่ดีขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์นำเสนอบทความที่ให้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ การเกษตร อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรม โทรทัศน์ นำเสนอรายการ สารคดี การอภิปราย หรือการสนทนาปัญหา ตลอดจนรายการเพื่อการศึกษา ในวิชาการเฉพาะสาขาโดยตรง เช่น รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยรามคำแหง และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมิกราช รายการโทรทัศน์การศึกษาผ่านดาวเทียมของกรมการศึกษานอกโรงเรียน

5. การประชาสัมพันธ์ และโฆษณาการประชาสัมพันธ์ (PUBLIC RELATION) เป็นกระบวนการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนขององค์กรต่างๆ รวมทั้งองค์กรสื่อมวลชนเอง เพื่อให้ประชาชนมีเจตคติที่ดีต่อองค์กร ส่งเสริมให้องค์กร สามารถดำเนินกิจการได้ตามเป้าหมายการโฆษณา เป็นการนำเสนอข่าวสารข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น ผลงาน สินค้าหรือการบริการต่าง ๆ โดยมีจุดประสงค์เพื่อชักชวน โนมน้าวจิตใจให้คนรู้สึกตาม ปฏิบัติตาม หรือซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ คำว่า “โฆษณา” ในภาษาไทยปัจจุบันถูกใช้ในความหมายที่แตกต่างกันหลายความหมาย คือ

5.1. การโฆษณาสินค้า (ADVERTISING) เป็นการโฆษณาที่พบเห็น และรู้จักกันอยู่ทั่วไป โดยมีจุดประสงค์ให้สามารถขายสินค้าได้มากที่สุด

5.2. การโฆษณาเผยแพร่ (PUBLICCITY) เช่น การโฆษณาเผยแพร่ผลงานของรัฐบาล แจ้งความก้าวหน้าของงานที่กำลังทำอยู่ รวมไปถึงการเผยแพร่ความรู้ เช่น การวางแผนครอบครัว การป้องกันยาเสพติด ประโยชน์ของการออกกำลังกาย

5.3. การโฆษณาชวนเชื่อ (PROPAGANDA) ได้แก่ การเสนอข่าวสารในเชิง ชักชวน ปลุกเร้า ชื่นชมความคิด เช่น การโฆษณาชักชวนของลัทธิการเมือง หรือศาสนาต่างๆ การโฆษณาสินค้า ส่วนใหญ่มีความจำเป็นต้องอาศัย สื่อมวลชน และองค์กรสื่อมวลชนเอง ไม่ว่าจะเป็นวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ต่างก็มีรายได้หลักจากโฆษณาสินค้า จึงเป็นการเอื้อประโยชน์กัน ระหว่างสื่อมวลชน และเจ้าของสินค้าหรือกิจการต่างๆ ทำให้สื่อมวลชน กับการโฆษณาสินค้าเป็นสิ่งที่แยกกันไม่ออก และมีแนวโน้มที่จะใช้สื่อมวลชนเพื่อการโฆษณา เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในสื่อมวลชนทุกประเภทจะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร ที่มีผู้นิยมอ่านมาก หลายฉบับในปัจจุบันใช้พื้นที่สำหรับการโฆษณาสินค้า และประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ มากกว่า 50% ของเนื้อที่ทั้งหมด วิทยุ โทรทัศน์ ก็เช่นกัน ซึ่งใช้เวลาสำหรับการโฆษณามาก ทั้งโดยวิธีเช่าเหมาช่วงเวลา จัดรายการสำหรับโฆษณาโดยเฉพาะ และวิธีการใช้รายการโฆษณาสั้นๆ (SPOT) เป็นระยะ ๆ

แม้ว่าการโฆษณาจะเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อประชาชนผู้บริโภค ทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสินค้าและการบริการต่าง ๆ ช่วยให้เลือกซื้อสินค้าได้ไม่ผิดพลาด แต่การโฆษณาที่มีมากเกินไป อาจทำให้เกิดผลเสียอย่างน้อย 2 ประการ คือ การรับรู้ข่าวสาร บกพร่องขาดตอน โดยเฉพาะในสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์และสื่อใหม่ ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการโฆษณาทางสื่อมวลชนและสื่อใหม่มีอิทธิพลอย่างสูงในการจูงใจ ให้เกิดความต้องการบริโภคสินค้ามากขึ้นการโฆษณาจึงอาจเป็นการส่งเสริมให้คนใช้จ่ายเกินความจำเป็น หรือไม่เหมาะสมกับฐานะ

สรุปได้ว่าหน้าที่หลักที่สำคัญที่สุดของสื่อมวลชน คือ การนำเสนอข่าวการเผยแพร่ข่าวสารไปสู่ประชาชนในสังคม ตำรา เอกสารด้านการเรียนการสอนวิชาการหนังสือพิมพ์สมัยก่อนอธิบายแบบอุปมาอุปไมยถึงการเป็นข่าวไว้ว่า “หมากัดคนไม่เป็นข่าว คนกัดหมาเป็นข่าว” โดยถึงแม้ว่าคำอุปมาอุปไมยนี้จะไม่ใช่ว่าความจริงทั้งหมด แต่สะท้อนปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของการเป็นข่าวคือ เหตุการณ์นั้นต้องเกิดขึ้นจริง (เกษม ศิริสัมพันธ์, 2551) และจะต้องมีความแปลก เป็นเรื่องที่ประชาชนไม่เคยรู้มาก่อน ซึ่งจะมีกระบวนการคัดสรรว่าเรื่องใดควรเป็นข่าวเรื่องใดไม่ควรเป็นข่าวการรับรู้ของคนในแวดวงสื่อสารมวลชนรวมไปถึงประชาชนทั่วไปยังคงให้ความเชื่อถือสื่อเก่า ประเภทหนังสือพิมพ์ คนข่าวที่มีชื่อเสียงในการเป็นนักหนังสือพิมพ์มาก่อน เคยทำหน้าที่รับใช้ประชาชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้สาระความรู้ มีกระบวนการของกองบรรณาธิการที่เข้มข้นในการพยายามตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่ใช่สื่อกระแสหลัก ก็ยังคงทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์ ตรวจสอบ ประดุจสุนัขเฝ้าบ้านให้กับสังคม ถึงแม้ว่าในยุคปัจจุบันสถานการณ์บ้านเมือง การเมืองการปกครอง ยังไม่ได้ให้อิสระเต็มที่กับการทำหน้าที่ตรวจสอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบรัฐบาล หรือผู้บริหารประเทศ (สรรพัทธ์ชัย ทรัพย์ระนาถ, 2566)

การรับรู้ของคนในแวดวงสื่อสารมวลชนรวมไปถึงประชาชนทั่วไปยังคงให้ความเชื่อถือสื่อเก่า ประเภทหนังสือพิมพ์ คนข่าวที่มีชื่อเสียงในการเป็นนักหนังสือพิมพ์มาก่อน เคยทำหน้าที่รับใช้ประชาชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้สาระความรู้ มีกระบวนการของกองบรรณาธิการที่เข้มข้นในการพยายามตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ไม่ใช่สื่อกระแสหลัก ก็ยังคงทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารและวิพากษ์วิจารณ์ ตรวจสอบ ประดุจสุนัขเฝ้าบ้านให้กับสังคม ถึงแม้ว่าในยุคปัจจุบันสถานการณ์บ้านเมือง การเมืองการปกครอง ยังไม่ได้ให้อิสระเต็มที่กับการทำหน้าที่ตรวจสอบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบรัฐบาล หรือผู้บริหารประเทศ

ปัจจุบันจากความเจริญเติบโตของเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่ออินเทอร์เน็ตเข้ามามีบทบาทต่อการรายงานข่าวของนักข่าวที่จากเดิมต้องรายงานข่าวผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง ผ่านโทรทัศน์ ผ่านหนังสือพิมพ์ ขยับมาสู่เว็บไซต์ จนกระทั่งต้องรายงานผ่าน

สื่อสังคมออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ เพราะประชาชนในสังคมนอกจากจะรับข่าวสารผ่านสื่อดั้งเดิมอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และโทรทัศน์แล้ว การเข้ามาของสื่อสังคมออนไลน์ดังกล่าวทำให้พฤติกรรมกรรมการรับข่าวสารของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น เนื่องจากส่วนใหญ่ทุกคนมีหน้าจอของตัวเองเป็นโทรศัพท์มือถือ งานวิจัยของ วิโรจน์ ศรีศิริธัญ (2560) พบว่าสื่อสังคมออนไลน์อย่างเฟซบุ๊ก คือช่องทางยอดนิยมของการเปิดรับข่าวสารของคนกรุงเทพมหานครที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อมวลชนที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับ ได้แก่ สื่อหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และเดลินิวส์ สื่อโทรทัศน์ช่อง 7 และช่อง 3 โดยเปิดรับทั้งสื่อหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์ เปิดรับชมทางเครื่องรับโทรทัศน์และทีวีออนไลน์ รวมถึงเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์และสื่อโทรทัศน์เหล่านี้ผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ต่างๆ โดยเฉพาะเฟซบุ๊กของไทยรัฐ เดลินิวส์ ช่อง 7 และช่อง 3 ด้วย

บรรดาผู้สื่อข่าว องค์กรข่าวต่างๆ จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการเสริมสื่อหลักของตนเอง เป็นช่องทางในการเกิดใหม่ของสำนักข่าวออนไลน์โดยเฉพาะอย่าง สำนักข่าว The Matter หรือ The Standard แล้ว ประชาชนทุกๆ ไปจากเดิมที่เป็นผู้รับสารเพียงฝ่ายเดียว แต่เมื่อมีเทคโนโลยีต่างๆ เหล่านี้เพิ่มมากขึ้น ประชาชนหลายคนหลายกลุ่มจึงใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางสื่อสารและตั้งต้นทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนเสียเอง มีผู้ติดตามอยู่หลายหมื่นคนหลายคนบ้างก็มีส่งผลกระทบต่อสื่อมวลชนหลัก คือ การกำหนดวาระข่าวสารของสื่อเก่า สื่อดั้งเดิม สื่อหลักอย่างหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ที่เป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลต่อระบบความคิดของคนในสังคมนั้น กลายเป็นรองหรือกลายเป็นผู้วิ่งตามสื่อออนไลน์ วิ่งตามสื่อสังคมออนไลน์ สำนักข่าวออนไลน์ เจ้าของเพจเฟซบุ๊กที่มีผู้ติดตามมากกว่าแสนคน เพราะนำข้อมูลมาจากการเปิดประเด็นของสื่อออนไลน์ ทำบทบาทในลักษณะเป็นผู้รายงานต่อ ทำให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นผู้นำทางความคิดกลุ่มใหม่ มีอิทธิพลในการกำหนดประเด็น เปิดประเด็น เพื่อให้เกิดความสนใจในสังคม ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่สื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ ถือได้ว่าเป็นผู้นำทางความคิดและการกำหนดวาระข่าวสารให้กับสังคม แต่ในปัจจุบันบทบาทเหล่านี้ในสื่อหลักลดน้อยลงไปอย่างมาก

สรรพชญ์ เจียรนนานนท์ (2566) กล่าวว่า รายการข่าวทางโทรทัศน์บางรายยังมีการนำคลิปวิดีโอของสำนักข่าว หรือเพจข่าวบางเพจมาใช้ หรือเป็นผู้ติดตามเนื้อหาข่าวหลังจากที่เป็นกระแสอยู่ในโลกออนไลน์ ข่าวที่มีลักษณะดราม่าในโลกออนไลน์มานำเสนอในสื่อโทรทัศน์จนทำให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงความพยายามในการทำข่าวของสื่อโทรทัศน์ ที่ได้ชื่อว่าเป็นสื่อที่ทรงพลัง มีเครื่องมือที่ทันสมัย มีนักข่าวอยู่ในมือจำนวนมาก แต่ไม่เน้นใช้ศักยภาพของสื่อโทรทัศน์ที่ตนเองมีอยู่ กลับทำข่าวในลักษณะมักง่าย ไม่ยอมออกไปหาข่าวหรือทำข่าวด้วยตนเอง แต่ใช้การนำภาพและเสียงในโลกออนไลน์มานำเสนอ ซึ่งทำให้ผู้ชมเกิดความเสื่อมศรัทธา เพราะไม่มีอะไรใหม่ ไม่มีอะไรน่าสนใจเพิ่มเติม ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถดูคลิปวิดีโอพวกนี้ได้ด้วยตนเองอยู่แล้ว ซึ่งไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องมาดูในสื่อโทรทัศน์อีกครั้ง

นอกจากพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเทคโนโลยีแล้ว สาเหตุประการหนึ่งที่น่าสนใจคือ ความเสื่อมโทรมของบทบาทสื่อมวลชนที่เน้นคิดเรื่องการแข่งขันในเชิงธุรกิจแต่เพียงอย่างเดียว จนทำให้ความเชื่อมั่น ความน่าเชื่อถือ ศรัทธาของประชาชนที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนกระแสหลักถดถอยหายไปด้วยปัจจัยต่างๆ ดังที่กล่าวมา การเกิดขึ้นของเพจเฟซบุ๊ก เว็บไซต์ข่าวใหม่ๆ มันคือการตั้งใจจะทำทลาย ตั้งคำถาม การทำหน้าที่และบทบาทของสื่อมวลชนกระแสหลักว่า ยังคงได้ทำหน้าที่ตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่ออยู่หรือไม่ ถ้าไม่ทำหรือทำแล้วแต่ยังไม่ถูกใจประชาชนทั่วไป สมัยก่อนอาจจะต้องร้องอ้อนสื่อกระแสหลักไปจนถึงกระทั่งเรียกร้องให้มีสื่อเสรีภาพ แต่ปัจจุบันประชาชนบางกลุ่มกำลังทำทลายว่าฉันไม่จ้อแล้วนะ เพราะถ้าไม่ทำถ้าไม่รายงาน ถ้าทำหน้าที่ไม่ดี ฉันทำเองดีกว่า สังเกตได้จากกรณีเหตุการณ์ถ้ำหลวงที่มีผู้คนรอดติดตามข่าวสารการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ มีเพจเฟซบุ๊กรายงานข่าวโดยเฉพาะ รวมไปถึงชื่นชมการรายงานข่าวความเคลื่อนไหวของสื่อสังคมออนไลน์อย่างทวิตเตอร์ Mthai แต่ในทางตรงกันข้ามเหตุการณ์ดังกล่าวสื่อหลักอย่างโทรทัศน์ ผู้สื่อข่าวต่าง ๆ กลับถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงการปฏิบัติงาน การปฏิบัติตัว มารยาท จริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อ

ดังนั้น เมื่อประชาชนมี “ทางเลือก” เพิ่มมากขึ้น ถึงแม้การได้ติดตามสื่อโซเชียล จะได้เนื้อหาที่ไม่เข้มข้น ต้องใช้องค์ความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อมากกว่าการติดตามสื่อหลัก เพราะโซเชียลมีเดียจะขาดการกลั่นกรองความถูกต้องของข้อมูล การทำข่าวเชิงลึก ที่อาจจะต้องเป็น “ทางเลือกใหม่” ให้กับประชาชนคนรับสารแม้ว่าประชาชนทั่วไปจะถูกคั่นขอตัดจากสื่อมวลชน นักวิชาการ รวมถึงประชาชนด้วยกันเองบางกลุ่มว่า ขอรับสารแบบง่ายๆ ไม่ต้องคิดวิเคราะห์มากนัก เหมือนกับลักษณะของการเล่าข่าว ที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกมากกว่าข้อเท็จจริง ปัญหาคือ คนทั่วไป จะมีวิธีคิดอย่างไรในการจะเป็นสื่อ ทำได้ดีกว่า หรือทำแล้วแย่กว่าเดิม ทำแล้วละเมิดสิทธิ ทำโดยไม่มีหลักการหรือแนวคิดจนสุดท้ายกลายเป็นการทำเพื่อตอบสนองความพึงพอใจของตนเอง เพราะเล็งเห็นประโยชน์และอิทธิพลของสื่อว่ามีมากมายมหาศาลเพียงใด (สรรพชัญญ์ เจียรนานนท์, 2566)

บทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน

เมื่อความน่าเชื่อถือขององค์กรสื่อหลักของประเทศถูกสั่นคลอนด้วยประชาชน พลเมืองที่พร้อมจะทำหน้าที่ทดแทน และทำทลายคนในวิชาชีพสื่อมวลชน พร้อมกับตั้งคำถามทั้งในฐานะผู้รับสารและพร้อมจะเป็นผู้ส่งสารต่อการทำหน้าที่ของสื่อในยุคปัจจุบัน มีการตั้งคำถามบ่อยครั้ง ถึ่มากขึ้นถึงจริยธรรมและจรรยาบรรณ การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล รวมทั้งตั้งคำถามกับความสื่อมวลชนในบทบาทที่ถูกต้องและควรจะเป็นต่อไปในอนาคตควรจะเป็นอย่างไร เมื่อสื่อมวลชนหลักถูกทำทลายจากสื่อมวลชนใหม่ “ใครๆ ก็เป็นสื่อได้ : การตั้งคำถามต่อบทบาทหน้าที่สื่อมวลชน” คือ ประชาชนคนทั่วไป สื่อมวลชนหลัก ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเลคทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ควรจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองอย่างไรนั้น

กาญจนา แก้วเทพ (2556) ได้แบ่งขั้นตอนการศึกษาการทำหน้าที่ของสื่อตามแนวทางทฤษฎีบรรทัดฐานของสื่อ (Normative Theories of Media Performance) เอาไว้ 2 ระดับ คือ ระดับโครงสร้าง (Structure) และระดับปฏิบัติงาน (Performance) ซึ่งทั้ง 2 ระดับนั้นกล่าวถึงระดับนโยบายและเสรีภาพจากรัฐ กับกระบวนการตรวจสอบการทำงานในระดับองค์กรด้วยกรอบจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาชีพเป็นตัวกำหนด โดยหากจะแก้ไขปัญหาของจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชน ต้องแก้ในทุกระดับของสื่อ ไม่สามารถแก้ไขเพียงแค่ระดับใดระดับหนึ่งเท่านั้น

ชวรงค์ ลิมป์ปัทมปาณี (2558) ได้แสดงทัศนะถึงตัวสื่อมวลชน เมื่อคนส่วนใหญ่สามารถติดตามสถานการณ์ข่าวสารประจำวันได้จากช่องทางสื่ออื่นๆ ไม่ว่าจะเป็น วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์ข่าว หรือแม้แต่ในโลกออนไลน์อย่าง โซเชียลมีเดีย การตอบคำถามว่า “ใครทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร ทำไม และอย่างไร” นั้น น่าจะไม่ใช่งานที่ของหนังสือพิมพ์อีกต่อไป แต่หนังสือพิมพ์ในอนาคตต้องตอบคำถามว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์อะไร ที่ไหน ทำไมและอย่างไรแล้ว ต้องตอบคำถามว่า แล้วเหตุการณ์จะเป็นอย่างไรต่อไป รวมทั้งจะมีผลกระทบอย่างไรต่อผู้บริโภคสื่อ ต้องใช้การรายงานข่าวแบบตีความ (Interpretive Reporting) และการรายงานข่าวเชิงสืบสวน (Investigative Reporting) มากขึ้น

เทพชัย หย่อง (2559) เสนอแนะถึงภารกิจที่สำคัญมากของสื่อกระแสหลักคือจะทำอย่างไรให้เป็นเสาหลักของการตรวจสอบข้อมูล ค้นหาความจริง ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบแทนสังคม ทำให้สังคมฉลาด รู้เท่าทันมากยิ่งขึ้นเพราะประชาชนมีทางเลือกมากขึ้น

สุทธิชัย หย่น (2561) นำเสนอทางเลือกเพื่อความอยู่รอดของคนทำสื่อ คือต้องรวมกลุ่มกันทำเฉพาะเรื่องอย่างเจาะลึก วิเคราะห์ให้เข้มข้น ถ้าจะทำข่าวกีฬา สื่อมวลชนจะต้องทำมากกว่าแค่รายงานผล แต่สื่อมวลชนจะต้องวิเคราะห์เกมการแข่งขัน ทำให้ผู้ชมเห็นในหลากหลายมิติ มากกว่าการพยายามทำในสิ่งที่ไม่เกี่ยวกับเนื้อหา อย่าทำในสิ่งที่คนทั่วไปมีเหมือนกัน เช่น ใช้ลีลาในการรายงานข่าวเพื่อเรียกความนิยม เพราะจะทำให้เกิดความล่มสลายของมาตรฐานวิชาชีพสื่อ คนดูจะเห็นว่าคนทำสื่อไม่รับผิดชอบอีกต่อไปแล้ว

สรพัพัญญ์ เจียรนานนท์ (2566) กล่าวว่า เมื่อโลกในปัจจุบันทำให้การสื่อสารกว้างไกล ขยายขอบข่ายอาณาเขตจนทำให้การสื่อสารมวลชนถูกเปรียบเทียบ ทบทวน ตั้งคำถาม ต่อการทำหน้าที่ ซึ่งในวันที่คนทุกคนสามารถกระโดดลงมาเป็นผู้สื่อข่าวได้เท่าเทียมกันหมดทุกคน มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยใช้ได้เหมือนกันหมด มีทักษะการสื่อสารที่ดีไม่แตกต่างกัน ถ้าเป็นเช่นนั้นอะไรคือความแตกต่างของความเป็นสื่อมืออาชีพที่จะเป็นเสมือนที่พึ่งของประชาชนทั่วไปได้นั้นควรจะต้องเริ่มจาก

1. การคัดสรรบุคลากรที่มีคุณภาพเข้ามาเป็นผู้คัดกรองเนื้อหาที่จะสื่อสารไปยังประชาชน
2. คนทำสื่อต้องสามารถยกระดับเนื้อหาของข่าว เพื่อนำเสนออย่างเจาะลึกและมีชั้นเชิง
3. มีการส่งเสริมจริยธรรมและจรรยาบรรณในทุกระดับโครงสร้างทางสังคม

4. ส่งเสริมเกียรติภูมิของวิชาชีพ ทำให้ทุกคนตระหนักถึงความมีอิสระและเสรีภาพของสื่อที่ต้องตั้งมั่นอยู่ในศรัทธาของประชาชน

สรุปได้ว่า ถือเป็นความท้าทายของคนทุกคนในองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะต้องตระหนักและช่วยกันนำพาสื่อมวลชนให้มีคุณภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยหลักการที่ว่าสื่อต้องไม่เพียงสะท้อนสังคม แต่ยังต้องสร้างสรรค์สังคมด้วยสิ่งที่ดีงาม ยกย่องมาตรฐานทางวิชาชีพให้มีคุณค่าและมีศรัทธา การรักษาและสร้างมาตรฐานทางวิชาชีพเหล่านี้จะช่วยป้องกันไม่ให้ใครๆ ก็เป็นสื่อได้ด้วย “เทคโนโลยี” แต่คนจะมาเป็นสื่อได้ต้องมีกระบวนการคัดสรรคนมาเป็นสื่อด้วย “อุดมการณ์” คนที่จะเป็นสื่อได้ต้องมีหัวใจของอาชีพสื่อที่แยกแยะสิ่งดีงามออกจากสิ่งชั่วร้ายได้ เพื่อเรียกศรัทธากลับคืนมาและทำให้ประชาชนเชื่อมั่นการทำหน้าที่ โดยไม่ต้องกระโจนลงมาทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนเสียเอง

2.5 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ประกาศข่าว/ผู้รายงานข่าว

จากที่กล่าวไปแล้วข้างต้นว่า การทำหน้าที่สื่อมวลชนโดยเฉพาะการนำเสนอผ่านหน้าจอโทรทัศน์ จะประกอบด้วยบุคลากรหลายฝ่าย ซึ่งบุคลากรข่าวที่เรียกได้ว่ามีความจำเป็นอย่างมากต่อการนำเสนอข่าว ก็คือ ผู้ประกาศข่าว (Anchor) หรือผู้รายงานข่าว (Reporter) ที่ไม่ใช่แค่ทำหน้าที่อ่าน หรือประกาศข่าว แต่ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในข่าวสาร สามารถวิเคราะห์ประเด็นเกี่ยวกับข่าว สัมภาษณ์แขกรับเชิญ และดำเนินรายการอภิปรายข่าวในหัวข้อที่เกี่ยวข้องได้ โดยในบางครั้งผู้รายงานข่าวอาจต้องทำหน้าที่เขียนข่าว ผลิตข่าว และตัดต่อข่าวรวมถึงเป็นผู้กำกับและบรรณาธิการข่าวไปด้วย (White, 1990, อ้างถึงใน ณัฐธวัช อิงควิธาน, 2554, หน้า 7)

ในทัศนะของ Reardon (2007, อ้างถึงใน ณัฐธวัช อิงควิธาน, 2554, หน้า 7) ยังได้กล่าวถึงความหมายของผู้ประกาศข่าวไว้ว่า ผู้ประกาศข่าว คือ ผู้ที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวสาร ซึ่งมีความสำคัญต่อหน้าจอโทรทัศน์ เพราะต้องใช้ความเชี่ยวชาญและความสามารถในการทำหน้าที่นอกจากนี้ยังเป็นผู้สะท้อนภาพลักษณ์ของสถานีโทรทัศน์ด้วย

นงนุช ศิริโรจน์ (2537, หน้า 73 - 79 ได้ศึกษาถึงการเป็นผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ว่า สามารถแบ่งตามลักษณะของงาน และคุณสมบัติและหน้าที่ในการนำเสนอได้ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าว ซึ่งสามารถวิเคราะห์วิวัฒนาการด้านบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ตามหน้าที่ในการนำเสนอ ดังนี้

1. ผู้ประกาศข่าวหลัก (Anchorman) คือ ผู้ทำหน้าที่เป็นตัวหลักหรือเป็นศูนย์กลางในการนำเสนอข่าว ประกาศและเชื่อมโยงช่วงต่าง ๆ ให้เป็นไปตามบทโทรทัศน์ เพื่อร้อยเรียงและนำเสนอข่าวให้ราบรื่นและน่าสนใจ

2. ผู้ประกาศข่าวร่วม (Co-Anchorman) คือ ผู้ที่ทำหน้าที่นำเสนอข่าวสลับกับผู้ประกาศข่าวหลัก เพื่อช่วยร้อยเรียงหรือเชื่อมโยงข่าวให้ราบรื่น โดยอาจได้รับการมอบหมายให้นำเสนอข่าวตามลักษณะเนื้อหาและประเภทของข่าว

3. ผู้รายงานข่าว (News Reporter) หรือผู้สื่อข่าวภาคสนาม คือ ผู้ที่ทำหน้าที่ประกาศข่าว รายงานข่าว หรือวิจารณ์ข่าวตามสถานที่ที่เกิดเหตุการณ์ข่าว โดยจะทำหน้าที่ประสานกับผู้ประกาศข่าวหลักในสถานี โดยอาจเป็นผู้สื่อข่าวพิเศษเฉพาะด้าน เช่น ข่าวอาชญากรรม ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวบันเทิง หรือข่าวกีฬา เป็นต้น

สนมพร ฉิมเฉลิม (2542, หน้า 21 - 30) ยังได้สรุปว่า ผู้ประกาศข่าวหรือผู้รายงานข่าวไม่มีกฎเกณฑ์ที่ตายตัวว่า จะต้องมีการจำนวนเท่าใด แต่จะต้องขึ้นอยู่กับรูปแบบการนำเสนอข่าวซึ่งจำประกอบด้วยบุคคล 3 ประเภท คือ ผู้ประกาศข่าวหลัก ผู้ประกาศข่าวร่วม และผู้รายงานข่าวที่ต้องมีคุณสมบัติหลัก ๆ ดังนี้

1. มีความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ในงานข่าว รวมถึงความรู้ในเรื่องทั่วไป
2. มีบุคลิกดี มีความน่าเชื่อถือ สามารถทำให้ผู้ชมเกิดความเป็นกันเองในการนำเสนอข่าวด้วยท่าทางที่เป็นมิตร
3. มีความสามารถในการพูดบรรยายโดยไม่ต้องมีสคริปต์ โดยเฉพาะต่อหน้ากล้องโทรทัศน์ จะต้องไม่มีความประหม่า ไม่ติดขัด ใช้ภาษาในการพูดชัดเจน เข้าใจง่าย
4. มีความสามารถในการสัมภาษณ์ ตั้งคำถามโต้ตอบในประเด็นที่ผู้ชมสนใจอยากรู้
5. มีความสามารถในการเขียนข่าว หรือแก้ไขข่าวในสคริปต์ได้กระชับ โดยใช้ไหวพริบแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า กรณีที่พบข้อผิดพลาด

นอกจากการปฏิบัติหน้าที่ผู้ประกาศหลักในแต่ละวันแล้ว Ivor (1995, อ้างถึงใน สนมพร ฉิมเฉลิม, 2542, หน้า 23) ยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติเพิ่มเติมของผู้ประกาศหลักว่า ต้องมีการปรากฏตัวบนหน้าจอโทรทัศน์ด้วยท่าทางที่มีอำนาจ คือ วางตัวให้ดี เลือกใช้คำพูดที่ชัดเจน ไม่แสดงคำพูดและท่าทางบางอย่างที่ติดเป็นนิสัย สามารถรักษาความสงบเยือกเย็นไว้ได้เมื่อเกิดความผิดพลาดโดยจะต้องมีทักษะทั้งในการนำเสนอ ผ่านการออกเสียงที่นุ่มนวล รื่นหู นอกจากนี้ ในบางครั้งผู้ประกาศข่าวหลักจะต้องเข้าร่วมกับกองบรรณาธิการข่าว เพื่อกำหนดประเด็นข่าวหรือเรื่องราวที่สำคัญ โดยจะเป็นผู้เขียนข้อความโปรยหัวของแต่ละข่าว พูดเปิดรายการ พูดเชื่อมภาพและเกริ่นเข้าสู่ข่าวสำคัญ หรือข่าวเด่นประจำวันให้นำสนใจและนำติดตาม รวมถึงต้องมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสถานี เพื่อแสดงถึงความเป็นตัวแทนของสถานีโทรทัศน์นั้น ๆ ตามที่ Hyde (1992, อ้างถึงใน สนมพร ฉิมเฉลิม, 2542, หน้า 24) ดังนี้

คุณสมบัติของผู้ประกาศข่าวร่วมหรือผู้นำเสนอข่าว

1. มีรูปร่างหน้าตาสวยงาม ดูดี (Good Looks) เมื่อปรากฏภาพบนหน้าจอโทรทัศน์ซึ่งเรย์ไวท์ และ กิตติ สิงหาปัด อดีตหัวหน้าผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ไอทีวี มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำเสนอข่าว เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสิ่งที่ผู้ชมมองเห็นภาพ จากรูปร่างหน้าตาที่ปรากฏ จึงเป็นปัจจัยสำคัญไม่น้อยสำหรับผู้ที่มีอาชีพเป็นผู้ประกาศข่าว

2. อ่านออกเสียงภาษาไทยถูกต้อง ชัดเจน ตามอักขระและวรรณยุกต์ ด้วยน้ำเสียงนุ่มนวลชวนฟัง เพราะผู้ประกาศข่าวต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการออกเสียงภาษาไทยให้ชัดเจน

3. ต้องมีบุคลิกภาพดูดี น่าเชื่อถือ

4. ฉลาด มีไหวพริบดี มีความรู้เกี่ยวกับข่าวที่ตัวเองนำเสนอ ซึ่งหมายความว่า ผู้ประกาศข่าวต้องสามารถอ่านข่าวให้ผู้ชมเข้าใจได้ ทั้งด้านเนื้อหา ชื่อหรือคำเฉพาะอย่างถูกต้อง

5. สามารถทำหน้าที่ภายใต้ความกดดัน และทำงานเข้ากับผู้อื่นได้ ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อยู่เสมอ เช่นในกรณีที่ต้องนำเสนอข่าวเร่งด่วน ผู้ประกาศข่าวจะต้องสามารถทำหน้าที่ภายใต้ข้อจำกัด และแรงกดดันต่าง ๆ ได้ ที่สำคัญคือจะต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เพราะการออกอากาศจะต้องอาศัยทีมงานและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ จำนวนมาก เช่น ผู้กำกับรายการผู้กำกับเวทีช่างกล้อง ช่างเสียง และช่างแสง

คุณสมบัติของผู้รายงานข่าว

1. ต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่รายงานเป็นอย่างดี มีความชำนาญและประสบการณ์ในข่าวพอสมควร

2. มีความสามารถในการสรุปประเด็นข่าว เร็ว รวด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงได้

3. รู้จักสังเกตรายละเอียดรอบตัว เหตุการณ์ อารมณ์และบรรยากาศต่าง ๆ ที่อยู่รอบเหตุการณ์ที่เกิดข่าว โดยนำมารายงานได้โดยปราศจากการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกและความคิดเห็นส่วนตัว

4. มีความสามารถในการพูดโดยไม่ต้องมีสคริปต์ โดยสามารถพูดหรือบรรยายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันที

5. มีความสามารถในการใช้เสียงรายงาน หรือบอกเล่าเรื่องราวอย่างมีพลัง เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจเหตุการณ์ และติดตามการรายงานอย่างต่อเนื่อง

6. ต้องรู้จักการตั้งคำถาม สัมภาษณ์บุคคลในข่าว เพื่อหาคำตอบให้ประชาชนได้ในเวลาจำกัด

7. ทำงานภายใต้ความกดดัน เพื่อหาข้อมูลเจาะลึกมานำเสนอได้ ภายใต้ความเร่งรีบในการคิดและเขียน เพื่อเชื่อมโยงเนื้อหากับผู้ประกาศข่าวหลักในห้องส่ง

8. ต้องแสดงความรอบรู้และความน่าเชื่อถือ ผ่านหน้าจอโทรทัศน์ โดยต้องรู้จักเลือกเสื้อผ้า เครื่องประดับ และแต่งหน้าให้เหมาะสม น่าเชื่อถือ

คุณสมบัติของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์

Hickok (1991, อ้างถึงใน สนมพร ฉิมเฉลิม, 2542, หน้า 31) ได้กำหนดทฤษฎีเกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ที่พึงปฏิบัติดังนี้

1. มีสมาธิ (Concentrate) เป็นสิ่งสำคัญของคนทำงานโทรทัศน์และวิทยุ ที่จะต้องแยก ประสาทได้ นั่นคือ เลือกฟังในสิ่งที่ต้องการใช้งาน

2. รู้จักสร้างตัวเองขึ้นมา (Detach) หมายถึง ความเป็นตัวของตัวเองที่เป็นจริง ต้องเก็บซ่อน ความรู้สึกส่วนตัวไว้เบื้องหลัง เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวเองมองตัวเองอย่างพินิจพิเคราะห์โดยปราศจาก อคติ หากทำได้ก็จะสามารถควบคุมตัวเอง รวมถึง เป็นผู้กำกับตัวเองไปในตัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมี ในผู้ประกาศข่าวระดับมืออาชีพ

3. ฝึกจิต (Mentally Rehearse) ด้วยการฝึกการเรียนรู้ที่จะใช้จินตนาการ เพื่ออธิบาย เหตุการณ์และการกระทำต่าง ๆ ออกมา

4. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง (Believe in yourself) โดยเริ่มจากความเชื่อมั่นในความสามารถ ของตัวเอง ทำตัวเป็นผู้เชี่ยวชาญที่รู้จริง ด้วยน้ำเสียงที่ฟังแล้วน่าเชื่อถือมากที่สุด

5. พูดโดยไม่มีสคริปต์ (Ad-libbing) ถือเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างสีสันให้การรายงานข่าวซึ่งผู้ ประกาศต้องเตรียมข้อมูลพูดเสริมให้พร้อม

6. ควบคุมลมหายใจ (Breathing) รู้จังหวะการหายใจที่ถูกต้องว่า การเปล่งเสียงได้อย่าง ต่อเนื่องและนุ่มนวล ควรมาจากการเปล่งเสียงผ่านกระดูกซี่โครงส่วนกลางลอดผ่านขึ้นมาโดยฝึก หายใจด้วยกระบังลม

7. อ่านอย่างเป็นธรรมชาติ (Read Naturally) ต้องรู้วิธีอ่านเนื้อหาสาระด้วยเสียงที่เป็น ธรรมชาติและไม่ผิดพลาด

8. ควบคุมเสียง (Voice Control) เสียงที่เปล่งออกมาต้องสร้างความประทับใจให้กับผู้ชม ผู้ฟัง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณภาพของเสียงที่เปล่งออกมา

9. การแสดงออก (Television Performance) ที่ผู้ประกาศจะต้องเรียนรู้ และทราบ องค์ประกอบของภาพต่าง ๆ รู้ว่ากล้องตัวใดจับภาพตัวเอง และจับภาพมุมใกล้ (Close Up) หรือมุม กว้าง (Long Shot)

คุณสมบัติโดยรวมของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ในข้างต้น ยังสอดคล้องกับทฤษฎีของ Calhoun (1981, อ้างถึงใน อนันต์ จันทร์อ่วม, 2546, หน้า 59 – 62) ในเรื่องคุณสมบัติของผู้ ประกาศข่าวที่พึงปฏิบัติ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1. การเอาชนะความกลัว (Overcoming fright) กรณีที่อยู่หน้ากล้องหรือหน้าไมโครโฟนคนส่วนใหญ่มักจะเกิดอาการตื่นเต้น ประหม่า ทำให้เกิดข้อผิดพลาด ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดอาการหอบเหนื่อย ใจเต้นแรง ปวดท้อง มือสั่น และไม่สามารถควบคุมโทนเสียงได้ จนเสียความมั่นใจ ซึ่งสิ่งที่ผู้ประกาศควรปฏิบัติก่อนออกอากาศ คือ หายใจเข้าลึก ๆ ผ่อนคลาย และรวบรวมสมาธิ ทบทวนคำพูด รวมถึงหัวข้อที่นำเสนอ เพื่อซักซ้อมความพร้อม โดยอาจใช้การจินตนาการผู้ฟังหรือเหตุการณ์จริงขณะปฏิบัติหน้าที่ ที่สำคัญ คือ รู้จักใช้สายตาในการสื่อสารผ่านเลนส์กล้อง ตามข้อ

1.1 มีสมาธิ (Concentrate) โดยการฝึกแยกประสาท เลือกฟังในสิ่งที่ต้องการใช้งาน จากการฝึกซ้อมการรายงานหน้ากล้องอยู่เสมอ เพื่อช่วยควบคุมสมาธิขณะออกอากาศให้ดียิ่งขึ้น

1.2 เป็นตัวของตัวเอง (Detach) คือ รู้จักสร้าง "ตัวเอง" ขึ้นมาอีกคน หมายถึงการสละความเป็นตัวของตัวเองที่เป็นจริง เก็บซ่อนความรู้สึกส่วนตัวไว้เบื้องหลัง เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวเองได้มอง "ตัวเอง" อย่างพินิจพิเคราะห์ โดยปราศจากอคติ

1.3 การฝึกจิต (Mentally Rehearse) เพื่อให้ผู้ประกาศสามารถอธิบายเหตุการณ์ และการกระทำต่าง ๆ ออกมาได้อย่างครอบคลุม

1.4 เชื่อมั่นในตัวเอง (Believe in yourself) ดยต้องเริ่มจากความเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเองก่อน แม้การทำงานจะทำให้เกิดการสูญเสียความมั่นใจไปบ้าง แต่จงจำไว้ว่า ไม่ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น จงรายงานต่อไปด้วยความมั่นใจ ด้วยน้ำเสียงที่ฟังแล้วน่าเชื่อถือมากที่สุด และต้องทำตัวเป็นผู้เชี่ยวชาญและรู้จริงในสายตาสื่อ

2. การพูดโดยไม่มีสคริปต์ (Ad-libbing) หมายถึง การพูดเสริมโดยปราศจากสคริปต์ซึ่งถือเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างสีสันให้กับผู้ชม

3. การควบคุมลมหายใจ (Breathing) ผู้ประกาศควรรู้จังหวะการหายใจที่ถูกต้อง รู้จักควบคุมเสียงที่เปล่งออกมาให้มีความต่อเนื่อง ฝึกหายใจด้วยกระบังลม โดยเปล่งเสียงผ่านกระดูกซี่โครงส่วนกลาง ลอดผ่านขึ้นมา จะทำให้เปล่งเสียงออกมาได้อย่างต่อเนื่องและนุ่มนวลกว่า

4. อ่านอย่างเป็นธรรมชาติ (Read naturally) ผู้ประกาศข่าวที่ดีจะต้องรู้วิธีอ่านเนื้อหาสาระ ด้วยเสียงที่เป็นธรรมชาติและไม่มีผิดพลาด ต้องหมั่นทบทวนและฝึกอ่านก่อนจะส่งสารไปยังผู้ชม ซึ่งหากไม่มีเวลาสำหรับทบทวนเนื้อหา ก่อนออกอากาศควรอ่านอย่างช้า ๆ และระมัดระวัง

5. การควบคุมเสียง (Voice Control) เนื่องจากเสียงที่เปล่งออกมาสามารถสร้างความประทับใจให้กับผู้ฟังได้ ผู้ประกาศจึงจำเป็นต้องทราบจุดแข็ง จุดอ่อนในน้ำเสียงของตนเองโดยพยายามฝึกและปรับปรุงจุดด้อย และเสริมจุดแข็งให้แกร่งยิ่งขึ้น โดยลองฝึกยืนอยู่หน้ากระจก

6. การแสดงออก (Television Performance) ผู้ประกาศจะต้องเรียนรู้และทราบองค์ประกอบของภาพต่างๆ รู้ว่ากล้องตัวไหนใช้จับภาพมุมใกล้ ตัวไหนใช้ถ่ายมุมกว้าง ระวางอย่าเคลื่อนไหวเข้าหากลับ ให้กล้องเคลื่อนเข้าหา ศึกษาเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.1 การเคลื่อนไหว (Movement) ปกติการจับภาพของผู้ประกาศทางโทรทัศน์จะใช้การจับภาพระดับอกขึ้นไป (Medium Shot) เพราะภาพที่เห็น ผู้ประกาศจะตัวไม่ใหญ่เกินไป ดังนั้นผู้ประกาศจึงหลีกเลี่ยงท่าทางชะงักงันเข้าหากกล้อง เพราะจะทำให้แขนหรืออวัยวะของร่างกายใหญ่เกินจริง ส่วนการใช้มือเคลื่อนไหว เพียงช่วยให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจ

6.2 ลำดับ (Cues) การออกอากาศแต่ละครั้ง ผู้ประกาศจำเป็นต้องได้สคริปต์ที่ถูกต้องโดยผู้กำกับแต่ละรายการอาจใช้การสั่งการที่ต่างกันในแต่ละสถานี ซึ่งสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอสจะมีการจัดลำดับสคริปต์ข่าวตามวิจาร์ณญาณของบรรณาธิการที่รับผิดชอบช่วงเวลานั้น โดยจะบันทึกรายละเอียดการจัดลำดับไว้ในเอกสารรันดาวน์ (Rundown)

6.3 ท่าทางที่แสดงออกทางใบหน้า (Facial Gestures) ถือเป็นเรื่องสำคัญในการช่วยสื่อสิ่งที่ต้องการเสนอผู้ชม ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์ ความรู้สึก จากการแสดงออกด้วยสีหน้าและแววตา

6.4 การเลือกเสื้อผ้า (Clothing Choice) ผู้ประกาศควรมีการวางแผนในการเลือกเสื้อผ้าอย่างรอบคอบ โดยควรเลือกสีที่มีโทนเย็นตา (Pastel Shades) เพราะเหมาะสมกับทุกกรณีและเข้าได้กับทุกสีผิว ส่วนผู้ที่มีใบหน้าคล้ำ ควรสวมเสื้อสีอ่อนข้างเข้มกว่าคนที่ผิวขาวกว่า และควรระมัดระวัง หลีกเลี่ยงสีที่ตัดกันอย่างรุนแรง ระหว่างใบหน้ากับเสื้อผ้า และไม่ควรใส่เสื้อผ้าที่มีเฉดสีเดียวกับสีผิวควรจะมีฝ่ายจัดหาเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย (Costume) ให้กับผู้ประกาศข่าว โดยเจ้าหน้าที่คอสตูมจะเป็นผู้เลือกสรรเสื้อผ้าของผู้ประกาศในแต่ละช่วงข่าว ซึ่งต่างจากผู้รายงานข่าวภาคสนาม ที่มักจะจัดหาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายด้วยตัวเอง

6.5 ไมโครโฟน (Microphones) ควรใช้ไมโครโฟนเล็ก ๆ ติดที่เสื้อ เสื้อนอก หรือเนคไท ไมโครโฟนจะทำให้เสียงผู้พูดชัดเจนและดูเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้น

ด้าน Bruce (1966, อ้างถึงใน สนมพร ฉิมเฉลิม , 2542, หน้า 32) กล่าวถึงคุณสมบัตินของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ที่ดีว่า ควรจะประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่ผสมรวมกันอยู่ ดังต่อไปนี้ รูปร่างหน้าตาดี น้ำเสียงและคำพูดชัดเจน มีความรู้และประสบการณ์ เฉลียวฉลาด มีอารมณ์ขัน มีความอดทน รู้จักคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้นในการทำงาน เชื่อมั่นในตัวเอง และอ่อนน้อมถ่อมตน สามารถทำงานกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

White (1975, อ้างถึงใน ณัฐธวัช อิงศิริวาน, 2554, หน้า 8 - 9) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นกฎเกณฑ์พื้นฐาน เพื่อกำหนดคุณสมบัติผู้ประกาศข่าวไว้ดังนี้

1. รูปร่างหน้าตา (Look) เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสิ่งที่เรามองเห็นภาพได้ รูปร่างหน้าตาที่ปรากฏ (Appearance) จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก สำหรับอาชีพผู้ประกาศข่าว แต่ทั้งนี้ก็ไม่จำเป็นว่าผู้ประกาศจะต้องเป็นคนสวยหรือหล่อเหมือนดารา เพราะสิ่งเหล่านี้สามารถเสริมแต่งให้ดูดีขึ้นได้

2. น้ำเสียง (Voice) การมีน้ำเสียงที่ชัดเจน อักขระถูกต้อง มีจังหวะวรรค จะช่วยให้การอ่านข่าวน่าฟัง น่าสนใจ ชวนติดตามยิ่งขึ้น

3. ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ถือเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุด ที่ผู้ประกาศข่าวต้องมี ควบคู่ไปกับรูปร่างหน้าตา และน้ำเสียง เพื่อให้การสื่อสารกับผู้ชมประสบความสำเร็จ

4. ภาพที่ปรากฏบนจอโทรทัศน์ของผู้ประกาศข่าว ต้องออกมาดูดีเมื่อทำทรงผม(Hair style) การแต่งหน้า (Make up) การแต่งกาย (Dress) เพราะสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบอย่างมากต่อการ ปรากฏตัวต่อหน้าสาธารณชนของผู้ประกาศข่าว

5. ประสบการณ์ (Experience) เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น ได้ออกอากาศบ่อยขึ้นผู้ ประกาศส่วนใหญ่จะเริ่มมีความมั่นใจ และไม่ประหม่าเมื่อยุ่หน้ากล้อง

6. การเป็นผู้มีอารมณ์ขัน สนุกสนาน (Sense of Humor) จะทำให้การทำงานไม่ เกร็งเครียดจนเกินไป แม้ในบางครั้งงานที่รับผิดชอบอาจดูน่าเบื่อสำหรับผู้ประกาศข่าว

7. การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นทีม (Teamwork) ผู้ประกาศที่ดีต้องฝึกหัดให้สามารถ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เพื่อให้งานสำเร็จอย่างรวดเร็ว และราบรื่นขึ้น

ด้านทฤษฎีของการทำหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์ที่ถูกต้องของ Fang (1972,อ้างถึงใน เหมือนฝัน ประสานพานิช, 2548, หน้า 16 - 17 ได้กล่าวถึงวิธีการปฏิบัติไว้ดังนี้

1. ผู้ประกาศข่าวต้องพูดจาชัดเจน (Speaking Clearly) เพราะต้องอ่านข่าวให้ผู้ชม เข้าใจและเพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาดเมื่อออกอากาศ ผู้ประกาศข่าวควรตรวจดูข่าวก่อน เนื่องจากอาจพบคำหรือชื่อยาก ๆ ที่ไม่เคยเห็นมาก่อน

2. ผู้ประกาศควรมีความเข้าใจในข่าว (Sense of News) เพราะในการอ่านข่าวบางกรณี ผู้ประกาศควรใช้ภาษาที่แสดงถึงความรู้สึกกับเหตุการณ์ในข่าว เช่น การแสดงความรู้สึกเสียใจต่อข่าว การสูญเสีย หรือเรื่องของความทารุณโหดร้าย

3. ผู้ประกาศข่าวต้องเข้าใจเนื้อหา (Knows his Subject) ให้ผู้ชมเข้าใจถึงเรื่องที่กำลัง อ่านอยู่ ทั้งชื่อ หรือคำในภาษาต่างประเทศ

4. ผู้ประกาศต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (Smooth Flow) เพื่อให้การทำงานออกอากาศ เป็นไปอย่างราบรื่น

5. ตาผู้ประกาศควรมองมาที่กล้อง (Maintaining Contact with his Audience) เนื่องจากเป็นเสมือนการมองมาที่ผู้ชม ซึ่งจะทำให้เหมือนกับว่าผู้อ่านข่าวกำลังพูดกับผู้ชม โดยไม่ควร จ้องอยู่ที่เครื่องช่วยอ่าน (Teleprompter) เพียงอย่างเดียว

สำหรับทักษะของผู้ประกาศข่าว ศศิณา วิมุตตานนท์ ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์สี กองทัพบกช่อง 7 (2552, อ้างถึงใน ญัฐวัช อิงศิริธาน, 2554, หน้า 11 - 12) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ ของผู้ประกาศข่าวที่ดีไว้ ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพภายนอกที่ดี มีความโดดเด่น น่าประทับใจ มีลักษณะที่เป็นมิตร เนื่องจากบางครั้งผู้ประกาศข่าวอาจจะต้องลงพื้นที่ทำข่าวเอง การเข้าไปพูดคุยหรือสัมภาษณ์กับแหล่งข่าว จะต้องมีการทำที่เป็นมิตร
2. มีน้ำเสียงนุ่มนวลน่าฟัง เสียงดังฟังชัด วรรคตอน ควบกล้ำ สม่่าเสมอ น้ำเสียงน่าฟัง โดยในขณะที่ผู้ประกาศข่าวควรมีสีหน้าและน้ำเสียงที่ยิ้มแย้ม เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกเพลิดเพลินเมื่อได้ฟัง
3. มีภาพลักษณ์ที่ดี คือ เป็นตัวอย่างที่ดี และน่าเชื่อถือสำหรับผู้ชมผู้ฟัง โดยนอกจากบทบาทในหน้าจอโทรทัศน์แล้ว อาจปรากฏตัวในงานต่าง ๆ ด้วยการแต่งกายที่สุภาพเรียบร้อยเพราะถือเป็นภาพลักษณ์และหน้าตาของสถานีที่สังกัด
4. มีความรู้รอบตัว สนใจฟังข่าวสารบ้านเมือง เกาะติดสถานการณ์ข่าวของสังคม บ้านเมือง ที่สำคัญต้องพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ โดยต้องรู้จักจับประเด็นในระยะเวลาอันสั้น วิเคราะห์ข่าวได้
5. ตรงต่อเวลา โดยต้องเผื่อเวลาแต่งหน้า ทำผม ประชุมก่อนออกอากาศจริง เพื่อให้การทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จอย่างราบรื่น
6. รู้จักให้เกียรติผู้ร่วมงาน ทั้งผู้สื่อข่าวที่เขียนบท บรรณาธิการ รวมถึงทีมงานทุกคนในสถานี และมีสติในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร
7. ประเมินผลงานของตนเองเสมอ โดยทุกครั้งหลังการทำงานต้องสังเกตการทำงานของตัวเองว่า ควรเพิ่มหรือลดอะไร ปรับปรุงอะไร พัฒนาอะไร
8. มีจรรยาบรรณ หมายถึง ความเป็นกลางในการนำเสนอข่าว ไม่เอนเอียง เข้าข้าง ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือใส่อารมณ์กับข่าว แต่ควรถ่ายทอดสารอย่างตรงไปตรงมา เป็นกลาง และไม่เห็นแก่ประโยชน์ของใคร

ลีลาการใช้ภาษา

จากทฤษฎีข้างต้นจะเห็นว่า คุณสมบัติหนึ่งของผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ และผู้สื่อข่าว จำเป็นต้องมีความรู้และฝึกฝนให้ชำนาญ คือ ทักษะของการสื่อสาร ผู้วิจัยจึงนำเอาแนวคิดของการพูดเพื่อการสื่อสารมาใช้เป็นกรอบการศึกษา ควบคู่ไปกับแนวคิดของผู้ประกาศ และผู้รายงานข่าวด้วยการพูดเป็นทักษะในการสื่อสารที่ใช้ภาษาเสียงเป็นสื่อ หมายถึง การที่บุคคลเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด โดยในทางนิเทศศาสตร์หรือในทางการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ได้มีผู้ให้ความหมายของการพูดไว้ต่าง ๆ กัน เช่น

ในทัศนะของจินดา งามสุทธิ (2549, อ้างถึงใน แวอาชีชะห์ ดาหะยี, 2553, หน้า 86) ได้ให้ความหมายของการพูดว่า การพูด คือ การเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูด เพื่อติดต่อสื่อสารให้เข้าใจกันระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง หรือการพูด คือ การสื่อความหมายแบบหนึ่งที่เรียกว่า Oral Communication โดยการใช้ภาษาเสียง กิริยาท่าทางต่างๆ ถ่ายทอดความรู้สึกของผู้พูดแก่ผู้ฟัง

การพูด คือ การใช้เสียง น้ำเสียง ภาษา กิริยาท่าทาง เพื่อถ่ายทอดความรู้ ความคิดความ ต้องการ ไปยังผู้ชมผู้ฟัง โดยมุ่งหวังให้เกิดการรับรู้และการเข้าใจที่ตรงกัน (กฤษสิทธิ์ ไวกะวานิช, 2545, หน้า 2) การให้ความหมายของการพูดในหลายแง่มุม แสดงให้เห็นว่า การพูดไม่ได้ หมายถึงการเปล่งเสียงออกมาเป็นคำพูดเท่านั้น แต่ยังรวมถึง ส่วนประกอบในการพูด เช่น คำพูด น้ำเสียง จังหวะ ทำนองเสียง ขณะที่แววตา สีหน้า อากัปกิริยา ท่าทางต่าง ๆ เรียกว่า ภาษาท่าทาง เพื่อให้การพูดเป็นการสื่อสารที่มีประสิทธิผลสูงสุด จึงได้มีการกำหนดหลักการพูดที่ผู้พูดต้องคำนึงถึงไว้ เช่น หลักการปฏิบัติตัวในการพูด หลักการใช้เสียง หลักการใช้สายตาท่าทางหลักการใช้ภาษา หลักการใช้สื่อประกอบการพูด เป็นต้น

หลักการปฏิบัติตัวในการพูด ดังที่สมาคมฝึกการพูดแห่งประเทศไทย ได้กำหนดหลักปฏิบัติในการพูดเพื่อการเป็นผู้พูดที่ดีไว้ 10 ข้อ (จินดา งามสุทธิ, 2549, หน้า 16- 17) ดังนี้ ตรียมพร้อมเชื่อมั่นในตัวเอง ปรากฏตัวอย่างสง่าผ่าเผย พูดโดยใช้เสียงอันเป็นธรรมชาติ ใช้ท่าทางประกอบการพูดให้พอเหมาะ ใช้สายตาให้เป็นผลดีต่อการพูด ใช้ภาษาที่ง่ายและสุภาพ ใช้อารมณ์ขัน จริงใจ หมั่นฝึกหัดนอกจากหลักการปฏิบัติตัวในการพูด 10 ข้อ ที่สมาคมการพูดแห่งประเทศไทยกำหนดไว้แล้ว วิจิตร อวาทะกุล (2545, หน้า 18 - 19) ยังได้กล่าวถึงหลักในการปฏิบัติตนของผู้พูดว่า ในการพูด โดยเฉพาะการพูดที่ชุมชน ผู้พูดต้องคำนึงถึงการแต่งกาย การเลือกใช้เสื้อผ้า เครื่องประดับให้เหมาะสมกับกาลเทศะ ตามหลักปฏิบัติตนที่เหมาะสม ดังนี้ การวางตน ท่าทางการเดิน ท่าที่เป็นมิตรกับผู้ฟัง การแสดงออกแจ่มแจ้ง ให้เกียรติผู้ฟัง พูดเสียงดังชัดเจน อย่าพูดแข่งกับเสียง อย่าทะเลาะกับผู้ฟัง อย่าแสดงอาการโกรธ พูดด้วยระดับเสียงสูงต่ำ การสร้างความน่าเชื่อถือ รักษาเวลาให้เที่ยงตรง

2. หลักการใช้เสียง ตามหลักการพูด นอกจากการพูดที่เป็นวัจนภาษาแล้ว ผู้พูดยังต้องรู้จักนำวัจนภาษามาประกอบการพูด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ โดยมีหลักการใช้เสียงที่ดี ดังนี้

2.1 น้ำเสียง พูดด้วยน้ำเสียงที่นำฟัง คือ เสียงที่ทุ้ม นุ่มนวล ไม่สูงหรือต่ำเกินไปเพราะเสียงที่สูงเกินไปจะทำให้ผู้ฟังเครียด ส่วนเสียงที่ต่ำเกินไปจะทำให้ผู้ฟังง่วงและไม่สนใจ

2.2 จังหวะพูด ที่ต้องชัดถ้อยชัดคำ ไม่พูดเร็วหรือช้าเกินไป และไม่ช้าเนิบจนเกินไปโดยอัตราการพูดที่เหมาะสม คือ 120-180 คำ ต่อนาที ในบางครั้งผู้พูดต้องรู้จักทิ้งจังหวะเพื่อให้ผู้ฟังคิดตามด้วย

2.3 ลีลาพูด คือ การใช้ระดับเสียงสูง ต่ำ จังหวะการหยุด การพูดย้ำ และการเว้นจังหวะหรือความหนักเบาของเสียงที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงตอน เพื่อเน้นย้ำ หรือเพื่อเรียกความสนใจจากผู้ฟัง เพราะลีลาการพูดที่ดีจะทำให้ผู้ฟังสนใจจะติดตามได้อย่างต่อเนื่อง

2.4 ความชัดเจนของเสียงชัดถ้อยชัดคำ เต็มคำ ถูกต้องตามอักขรวิธี เช่น การอ่านคำไทย คำสมาส คำสนธิ หรือคำควบกล้ำ

3. หลักการใช้สีหน้า ท่าทาง ที่เป็นส่วนประกอบสำคัญ ควบคู่กับน้ำเสียงและลีลาได้แก่

3.1 การใช้สายตา ในการพูดไม่ว่าจะเป็นการพูดแบบทางการ หรือพูดคุยสนทนาทั่วไป แบบไม่เป็นทางการ สิ่งสำคัญที่มีผลต่อความสำเร็จในการพูดเพื่อการสื่อสาร ก็คือ การใช้สายตาของผู้พูด เพราะสายตาเป็นหน้าต่างของหัวใจที่ผู้พูดสามารถสื่อความรู้สึก และความตั้งใจของผู้พูดไปยังผู้ฟัง เพื่อให้เกิดการรับรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งใจได้ และเพราะบางครั้งผู้พูดไม่สามารถสรรหาคำพูดมาอธิบายความรู้สึกได้ ผู้พูดต้องใช้สายตาอยู่ที่ผู้ฟัง กวาดสายตามองผู้ฟังโดยทั่วถึง กล้าสบตาผู้ฟัง และใช้แววตาสื่อความรู้สึกที่เป็นมิตรและจริงใจ

3.2 การแสดงออกของสีหน้า เพื่อให้ผู้ฟังเห็นถึงความยิ้มแย้มแจ่มใส ความจริงใจความมั่นใจ ความกระตือรือร้นในการพูด โทนสีหน้าควรจะสอดคล้อง หรือคล้อยตามเนื้อหาสาระที่พูด มีความเป็นธรรมชาติ ไม่ให้ดูเป็นการเสแสร้งและปั้นสีหน้า

3.3 การใช้กริยาท่าทาง หรือใช้ภาษากายประกอบการพูด ได้แก่ การเคลื่อนไหวทางกาย เช่น การใช้มือ การใช้ศีรษะ การแสดงอากัปกิริยาต่าง ๆ ประกอบการพูด รวมทั้งการนั่ง ยืน เดิน ที่ผู้พูดต้องฝึกหัดใช้ให้ถูกต้อง เพื่อสื่อความหมายให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่พูด

4. หลักการใช้ภาษา ผู้พูดต้องรู้จักใช้สำนวนภาษาให้ถูกต้อง ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน เหมาะสมกับกลุ่มผู้ฟัง เพื่ออรรถรสในการฟัง ซึ่งจินดา งามสุทธิ (2549, หน้า 57 - 79) ได้กล่าวถึง หลักการใช้สำนวนภาษาสำหรับการพูดที่ดีไว้ ดังนี้

4.1 ออกเสียงคำให้ถูกต้อง ชัดเจนตามอักขรวิธี

4.2 ใช้ภาษาให้ถูกหลักภาษา เช่น การใช้คำ สรรพนาม ลักษณะนาม คำขยายคำราชาศัพท์ และศัพท์เฉพาะต่าง ๆ

4.3 ใช้ประโยคสั้น กระชับ ได้ใจความ ไม่เยิ่นเย้อ

4.4 ใช้คำให้ตรงความหมาย อย่างเหมาะสม

4.5 ใช้คำง่าย ๆ ไม่เป็นศัพท์ทางวิชาการที่ต้องแปลความหมายอีกชั้น และหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาต่างประเทศอย่างไม่จำเป็น ซึ่งกรณีการอ่านข่าว อาจมีข้อยกเว้นในกรณีของข่าวต่างประเทศ ชื่อเฉพาะ หรือศัพท์เฉพาะบางคำ

4.6 หลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในการพูด เช่น คำดำ คำสบถ คำไม่สุภาพ คำหยาบ

4.7 การยกสุภาษิต คำกลอนมาประกอบการพูด ต้องใช้ภาษาให้ถูกต้องตามความหมาย และสัมพันธ์กับเรื่องที่พูด

สำหรับประเภทของการพูด สามารถจำแนกความหลากหลายที่ต่างกันได้ โดยอาศัยหลักเกณฑ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งหากเป็นการพูดในบทบาทของผู้ประกาศข่าว ผู้รายงานข่าว หรือผู้ดำเนินรายการข่าว จะสามารถสรุปได้ว่า

1. จำแนกตามตามจุดมุ่งหมายของการพูด เป็นการพูดเพื่อบอกเล่าเรื่อง (to inform) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ข้อมูล ให้ความรู้ความเข้าใจในเชิงวิชาการ ผู้พูดต้องเตรียมเนื้อหาสาระและเตรียมตัวก่อนการถ่ายทอด ซึ่งทำให้ผู้ฟังได้รับความรู้ความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

2. จำแนกตามรูปแบบของการพูด เป็นการพูดแบบเป็นทางการ คือ การพูดที่มีแบบแผนและหลักเกณฑ์ในการพูดเฉพาะที่ผู้พูดยึดถือปฏิบัติ หรือเป็นการพูดแบบกึ่งทางการ ที่มักจะพูดควบคู่กับการใช้ภาษาที่เป็นทางการด้วย

3. จำแนกตามโอกาสของการพูด เป็นการพูดในวิชาชีพ คือ เป็นการพูดที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งในแต่ละวิชาชีพจะมีหลักเกณฑ์ แบบแผน หรือศิลปะ และเทคนิควิธีในการพูดเฉพาะวิชาชีพแตกต่างกันไป หรือเป็นการพูดต่อสาธารณชน คือ พูดให้กลุ่มผู้ฟังจำนวนมากฟังไม่เฉพาะเจาะจงกับคนใดคนหนึ่ง

4. จำแนกตามบทบาทหน้าที่ของผู้พูด เป็นการพูดในบทบาทของผู้ประกาศข่าวผู้ดำเนินรายการหรือผู้สื่อข่าว

ในทัศนะของ สายสวรรค์ ขยันยิ่ง (saisawan khayanying, 2557, ออนไลน์) ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ยังได้กล่าวถึง เทคนิคการสื่อสารแบบผู้ประกาศข่าวไว้ว่า ผู้ประกาศข่าวหรือผู้อ่านข่าว คือ ผู้ที่มีหน้าที่นำเสนอข่าวที่มีการเรียบเรียงบท ตัดต่อภาพและเสียงประกอบไว้แล้ว จึงมีบทบาทในการอ่านข่าวนั้นไปตามลำดับของข่าว โดยผู้ประกาศข่าวต้องอ่านออกเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี มีจังหวะ ใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม ไม่ใสอารมณ์ไปในการอ่านข่าวมากเกินไป รู้จักการวางสีหน้าท่าทาง หรือบุคลิกภาพโดยรวมต่อหน้าจอโทรทัศน์อย่างสง่างาม เผย ใช้สายตามองกล้องอย่างมีชีวิตชีวา เหมือนกับการสบตาผู้ฟัง และมีรอยยิ้มสุภาพ เหมาะกับข่าวที่นำเสนอ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ของผู้ประกาศข่าวเช่นนี้เป็นหลักปฏิบัติที่มีมานานแล้ว อาจมองว่าอนุรักษ์นิยม แต่ผู้ชมส่วนใหญ่ก็ยังยอมรับ เพราะผู้ประกาศทำหน้าที่อยู่ในกรอบของบทบาทที่คัดกรองมาเป็นอย่างดี ไม่ต้องใสสีตีไข่ ไม่ต้องแสดงสีหน้าท่าทาง ผู้ประกาศข่าวจึงไม่ต้องพยายามนำเสนอตัวเองจนกลบความสำคัญของข่าว เพราะสุดท้ายผู้ชมจะเป็นผู้ใช้วิจารณญาณในข่าวนั้น ๆ เอง บางคนยังอาจเข้าใจผิดว่า ผู้ประกาศข่าวที่ทำได้แค่อ่าน ขาดลีลาการนำเสนอที่น่าสนใจและอาจดูแคลนว่าผู้ประกาศที่เอาแต่อ่านดูเหมือนจะไม่ค่อยรู้เรื่องลึกซึ้ง ต่างจากผู้นำเสนอที่แสดงบทบาทเป็นผู้เล่าเรื่อง หรือวิเคราะห์ ทั้ง ๆ ที่ผู้เล่าหรือผู้วิเคราะห์ ที่เป็นต้นแบบก็มีไม่มากนักไม่ว่าผู้ประกาศจะถูกวางบทบาทเป็นผู้อ่าน หรือผู้เล่าล้วนแล้วแต่ต้องมีทักษะหลายอย่างประกอบกันเพื่อให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผล

2. ที่สำคัญผู้ประกาศข่าวต้องมีความรู้ความเข้าใจในข่าว เพราะบทบาทโทรทัศน์ทั่วไปอาจยังไม่ถูกต้องร้อยเปอร์เซ็นต์ บางครั้งอาจมีคำผิด หรือตกหล่น ผู้ประกาศจึงต้องใช้ทักษะทางภาษาช่วยแก้ไขคำผิดให้ถูกต้อง เพื่อไม่ให้หลงในประเด็นผิด ข้อมูลผิด

3. ผู้ประกาศข่าวต้องมีทักษะการออกเสียง อย่างถูกต้อง และชัดเจนน่าฟัง ถึงขั้นอ่านหนังสือแตก คือ แดกฉาน สามารถนำเสนอข่าวได้ไม่ว่าจะมีบทหรือไม่มีบท สามารถใช้ภาษาข่าวซึ่งเป็นภาษาแบบกึ่งทางการจนถึงภาษาทางการได้ดี อีกทั้งยังต้องมีเสียงแจ่มใสกังวาน พุดชัดถ้อย ชัดคำ มีจังหวะไม่เร็วเกินไปจนฟังไม่ทัน หรือช้าจนน่าง่วงนอน

ในอดีตใครจะเป็นผู้ประกาศ ต้องผ่านการสอบข้อปฏิบัติผู้ประกาศจากกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีกติกาเข้มงวด ต้องพิจารณาอย่างละเอียด และแม้จะสอบกันได้แล้ว แต่ทางกรมประชาสัมพันธ์ก็ยังมีผู้ทำหน้าที่ติดตามตรวจสอบหน้าจอ และมีคำเตือนรายบุคคลเป็นระยะ ๆ แต่ปัจจุบัน (ตั้งแต่ปี 2552 - 2553) กลับไม่มีการสอบ จึงมีคนจำนวนไม่น้อยในหน้าจอที่ไม่เคร่งครัดระมัดระวังเรื่องการใช้ภาษา

4. ผู้ประกาศข่าวต้องมีทักษะการสัมภาษณ์ การจับประเด็น และการสรุป เนื่องจากผู้ประกาศไม่ใช่แค่อ่านข่าวตามบท แต่ต้องสัมภาษณ์แหล่งข่าวด้วย ดังนั้น จึงต้องรู้จักวิธีการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูล ข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยส่วนใหญ่ต้องเป็นคำถามปลายเปิด และต้องดึงผู้ให้สัมภาษณ์กลับเข้ามาอยู่ในประเด็น เพื่อจบให้ตรงเวลา และในระหว่างการสัมภาษณ์ ต้องใช้ทักษะการฟังและจับประเด็นให้เข้าใจ มีเทคนิคในการสรุปใจความสำคัญ อย่างสั้นกระชับ ไม่เยิ่นเย้อซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝน และประสบการณ์ของผู้ประกาศที่ผ่านชั่วโมงบินมานาน

5. ผู้ประกาศข่าวต้องนำเสนอภาษากายที่สุภาพ และน่าเชื่อถือ ซึ่งหมายรวมถึงการแต่งกาย เสื้อผ้า การแต่งหน้า ทรงผม ที่ดูสุภาพน่าเชื่อถือ ไม่ดูฉูดฉาดหรือหวาจนโดดเด่นกว่าข่าว รวมทั้งการแสดงสีหน้าท่าทาง การใช้มือประกอบ ทั้งหมดต้องแสดงออกแต่พองาม เหมาะกับรูปแบบของรายการข่าวนั้น ๆ

จากแนวคิดของการพูดเพื่อการสื่อสารที่ถูกหยิบยกมาเป็นกรอบในการศึกษา สามารถสรุปได้ว่า ผู้ประกาศข่าว ผู้รายงานข่าว หรือผู้ดำเนินรายการนั้น ถือเป็นวิชาชีพหนึ่งของนักนิเทศศาสตร์ ซึ่งมีบทบาทเป็นผู้สื่อสารเรื่องราวต่าง ๆ ให้ผู้อื่นได้รับรู้และเข้าใจ โดยต้องใช้ทักษะในการพูดอย่างมากในฐานะผู้สื่อสาร จึงจำเป็นต้องฝึกฝนพัฒนาทักษะการพูดในรูปแบบ และในโอกาสต่าง ๆ ให้มีความคล่องแคล่ว และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

นอกจากแนวคิดของการพูดเพื่อการสื่อสาร บทบาทของการเป็นผู้ประกาศข่าว ผู้ดำเนินรายการหรือผู้สื่อข่าว ยังสามารถหยิบโยงเข้ากับแนวคิดของการอ่านเพื่อการสื่อสารได้ โดยจัดอยู่ในประเภทของการอ่านตามรูปแบบหรือแบบแผนเฉพาะในการอ่าน โดยเป็นการอ่านออกเสียงในรูปแบบของการอ่านข่าว โดย ชุมสาย สุวรรณชมภู (2540, อ้างถึงใน แวอาชีวะ ดาหะยี, 2553, หน้า 124) ระบุว่า การอ่านข่าวจะมีรูปแบบ และวิธีการอ่าน 2 ลักษณะ คือ

1. การอ่านข่าวตามข้อความที่บรรณาธิการข่าวเขียนให้อ่าน ซึ่งจะมีลักษณะค่อนข้างเป็นทางการและเป็นแบบแผน คล้ายกับการอ่านประกาศหรือแถลงการณ์

2. การอ่านในรูปแบบของการเล่าข่าวที่ผู้อ่านอาจแทรกคำพูด ความคิด หรือความรู้สึกของตัวเองลงไปตามความเหมาะสม แต่ยังคงสาระสำคัญและรายละเอียดของข่าวไว้โดยครบถ้วน

ผู้ประกาศ ผู้ดำเนินรายการ หรือผู้สื่อข่าวแต่ละคน อาจมีแบบฉบับและลีลาการอ่านที่เป็นเอกลักษณ์ เป็นจุดเด่นเฉพาะตัว ซึ่งจะเหมาะกับการอ่านข่าวหรือรายงานข่าวแบบใดขึ้นอยู่กับนโยบายการนำเสนอข่าวของแต่ละสถานี และสถานการณ์การรายงานข่าว ที่สำคัญผู้นำเสนอข่าวจะต้องศึกษาเนื้อหาสาระของข่าวที่นำเสนอให้เข้าใจก่อนถ่ายทอดสู่ผู้ฟัง และต้องรู้จักใช้น้ำเสียงและลีลาการอ่าน หรือการรายงานให้สอดคล้องกับอารมณ์ของข่าวที่นำเสนอ

ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับผู้ประกาศข่าว และผู้รายงานข่าว รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งบทบาทหน้าที่ คุณสมบัติ และลีลาการใช้ภาษา มาเป็นกรอบในการศึกษา สามารถอธิบายปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอผ่านหน้าจอได้อย่างเข้าใจ รวมถึงสามารถนำมาใช้เป็นกรอบพิจารณาว่า ทฤษฎีเหล่านี้มีผลต่ออัตลักษณ์การนำเสนอข่าวได้อย่างเชี่ยวชาญมีความน่าเชื่อถืออย่างมีอาชีพของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่หรือ E-Reporter และอย่างน้อยเพียงใด โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวภายใต้ข้อจำกัดในโลกออนไลน์ ซึ่ง ฐปนีย์ เอียดศรีไชย (2565) กล่าวว่า การรายงานข่าวในแต่ละวันของผู้สื่อข่าวนั้นเป็นไปตามรูปแบบพื้นฐานและสายงานข่าวของวิชาชีพสื่อมวลชน ผสมผสานกับเทคนิควิธีการของตัวเอง ผู้สื่อข่าวเองแนวคิดเกี่ยวกับการรายงานข่าว เป็นข่าวที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนทุก ๆ ที่ล้วนมีที่มากระบวนการสื่อข่าวตามหลักวิชาการวารสารศาสตร์เป็น ศาสตร์แขนงหนึ่งของผู้สื่อข่าว หรือนักข่าว ส่วนสำคัญของกระบวนการสื่อข่าว การแสวงหาข่าวสารเป็นหน้าที่ของผู้สื่อข่าวโดยตรง ผู้สื่อข่าว หรือนักข่าวต้องคำนึงเสมอว่าตนจะต้องนำเสนอความจริงให้กับประชาชนผู้บริโภคข่าวสาร โดยปกติผู้สื่อข่าวจะแบ่งสรรงาน และความรับผิดชอบแยกไปตามสายข่าว ในการเสาะแสวงหาสารสนเทศและมีความรอบรู้ในสายข่าวนั้น ๆ เป็นอย่างดีการแบ่งสายข่าวนั้น เป็นการแบ่งตามประเภทของข่าว อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์หรือสถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละแห่งจะมีความแตกต่างกันออกไปบ้างเล็กน้อย (บุญเลิศ คชายุทธเดช, 2559)

2.6 หลักการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ

“ข่าว” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2542 ให้ความหมายว่า คำบอกเล่าเรื่องราว ซึ่งโดยปรกติมักเป็นเรื่องเกิดใหม่หรือเป็นที่สนใจ คำบอกกล่าว คำเล่าลือ คำว่า ข่าว ถ้ามองในแง่ของการสื่อสารข้อมูล ก็จัดว่าเป็นข้อมูลชนิดหนึ่งที่จะต้อง มี ผู้ที่ทำให้เกิดข่าว ผู้ส่งข่าวสื่อกลางที่ใช้ในการส่งข่าว และผู้รับข่าว ในระหว่างสงครามข่าวส่วนใหญ่จะเป็น ข้อมูลของฝ่ายตนเอง และฝ่ายตรงข้าม

พจนานุกรมฉบับมติชน ให้ความหมายว่า ข่าว คือเรื่องที่เกิดขึ้นแล้วนำไปบอกเล่าหรือเผยแพร่ โดยมักเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นใหม่ น่าสนใจ

พจนานุกรมภาษาอังกฤษร่วมสมัยฉบับลองแมน (Longman Dictionary of Contemporary English, 2006) ให้ความหมายว่า ข่าวเป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นไม่นานนี้ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์

“ข่าว” ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า NEWS โดยมาจากคำแรกของคำศัพท์ที่ความหมายถึงทิศทางต่าง ๆ N= North (ทิศเหนือ), E=East (ทิศตะวันตก), W=West (ทิศตะวันออก), S=South (ทิศใต้) มาประกอบกันโดยให้คำอธิบายว่า ข่าวคือรายงานอุบัติการณ์ที่มีมาจากทุกทิศทาง

ข่าวมีความหมายแตกต่างกันออกไปตามทรรศนะแล้วความเข้าใจของแต่ละบุคคลและแต่ละสังคม เพราะเหตุการณ์ที่ควรจะเป็นข่าวในสังคมหนึ่ง อาจจะไม่เป็นข่าวในอีกสังคมหนึ่งก็ได้

ทั้งนี้ ได้มีนักวิชาชีพและนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ให้ความหมายคำว่า “ข่าว” ดังนี้

เมลวิน เมนเชอร์ (Melvin Mencher) นักวิชาการหนังสือพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยโคลัมเบีย ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกของโลกที่เปิดสอนสาขาวารสารศาสตร์ที่ตั้งโดยโจเซฟ พูลิตเซอร์ ระบุว่าบรรณาธิการข่าวยุคใหม่มองข้ามการให้ความสำคัญกับสื่อใหม่ที่ส่งผลกระทบต่อแนวความคิดเกี่ยวกับข่าวที่กำลังท้าทายอย่างมหัศจรรย์ในช่วงต้นศตวรรษที่ 20 แต่กลับให้ความสนใจกับความหมายของข่าวที่มีการผสมผสานระหว่างข้อมูลข่าวสาร ความบันเทิง และบริการสาธารณะและต่างเห็นด้วย ความหมายของข่าวที่ให้ไว้โดย ชาร์ลส เอ.ดানা เมลวิน เมนเชอร์ (Melvin Mencher) กล่าวถึงการประเมินคุณค่าของข่าวว่าต้องเป็นข้อมูลข่าวสารที่ผู้คนที่ต้องการ เพื่อให้เป็นประโยชน์ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินชีวิต แต่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการข่าวจะทราบได้อย่างไรว่าเหตุการณ์ใดที่ไม่ปกติธรรมดา เหตุการณ์ใดที่ผู้คนที่ควรทราบ สิ่งบ่งชี้นั้นก็คือนคุณค่าของข่าวนั่นเอง

ชาร์ลส เอ.ดানা (Charles A. Dana) เจ้าของหนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ซัน (New York Sun) ในช่วง ค.ศ. 1869-1897 กล่าวว่า ข่าวหมายถึง เรื่องราวบางอย่างที่มีความน่าสนใจต่อคนกลุ่มใหญ่ ซึ่งเขาไม่เคยทราบมาก่อน

จอห์น บี โบการ์ท (John B. Bogart) หนึ่งในบรรณาธิการหนังสือพิมพ์นิวยอร์ก ซัน ได้ให้ความหมายของคำว่าข่าวที่ต่อมามีผู้นำมากล่าวถึงบ่อยที่สุดว่า “เมื่อสุนัขกัดคนไม่เป็นข่าว เพราะเป็นเหตุการณ์ปกติที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ แต่เมื่อคนกัดสุนัข นั่นคือข่าว”

สแตนลีย์ วอล์คเกอร์ (Stanley Walker) บรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์เดอะ นิวยอร์ก เฮอรัลด์ ตรีบูน (The New York Herald Tribune) กล่าวว่า ข่าวคือ 3W's ได้แก่ Woman, Wampum และ Wrongdoing ซึ่งหมายถึงเรื่องราว 3 อย่างที่ข่าวมักเกี่ยวข้อง คือ เรื่องราวเกี่ยวกับเซ็กส์ เงิน และอาชญากรรม

โจเซฟ พูลิตเซอร์ (Joseph Pulitzer) นักหนังสือพิมพ์ผู้โด่งดังในช่วงต่อของศตวรรษที่ 20 กล่าวแนะนำให้บรรณาธิการและนักข่าวของเขามองหาเรื่องที่เป็น ต้นตอใหม่ (Original) , ชัดเจน (Distinctive) , เร้าอารมณ์ (Dramatic) , แสดงถึงความหวาดเสียว (Romantic), ตื่นเต้น (Thrilling),

ไม่เหมือนใครอื่น (Unique) , ก่อให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น (Curious), น่าสนใจ (Quaint) , ขวนขวาย (Humorous) , แปลกประหลาด สามารถนำไปพูดคุยกันได้โดยไม่กระทบกระเทือน รสนิยมอันดีงามหรือทำให้ความรู้ สึกที่ดีของสังคมตกต่ำลงและเหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมดต้องไม่ทำให้ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในข้อเท็จจริงของข่าวหรือความเชื่อมั่นต่อความโปร่งใสและความน่า ไว้วางใจของสื่อ

คำว่า “ข่าว” ของนักวิชาชีพและนักวิชาการไทยให้ความหมายดังนี้

พิศิษฐ์ ขวาลาววัช (2559 หน้า 9 - 10) ให้ความหมายว่า ข่าว หมายถึง ความเป็นจริง สมบูรณ์ (Completely true) เป็นเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากอดีตสู่ปัจจุบันอย่างมีความสัมพันธ์ต่อเนื่อง รวมถึงข้อคิดเห็นด้วย ดังนั้น สิ่งที่ถูกบันทึกในเนื้อหาข่าวต้องเป็นข้อเท็จจริงที่ยืนยันได้ไม่ว่าอีกกี่ปีข้างหน้า ข้อสำคัญ ข้อเท็จจริงจะเป็นเท็จหรือสมมติขึ้นเองหาได้ไม่เรื่องราว เหล่านั้นบางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อคนหมู่มากทั้งระดับท้องถิ่น หรือระดับประเทศ หรือมวลมนุษยชาติในโลก และเมื่อปรากฏเป็นข่าวสู่สาธารณชนสามารถก่อให้เกิดความเข้าใจในตัวเองได้ข้อเท็จจริงที่เป็นข่าวนั้นต้องสามารถจะพิสูจน์ได้ไม่ว่าจะอีกกี่ปีข้างหน้า

สิริทิพย์ ชันสุวรรณ (2559 หน้า 26) อธิบายว่า ข่าว คือรายงานเหตุการณ์หรือความคิดเห็น ซึ่งผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการในฐานะตัวแทนของสาธารณชนได้พิจารณาเลือกสรรแล้วด้วยความเชื่อมั่นว่า เหตุการณ์หรือความคิดเห็นดังกล่าวจะเป็น ที่สนใจของผู้รับสารส่วนใหญ่หรือบางส่วน

ฉอาน วุฒิกรรมรักษา (2556) ให้ความหมายว่า ข่าวคือ รายงานข้อเท็จจริงหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นจากบุคคลระดับต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญ (Significance) และเป็นที่น่าสนใจ (Interest) อันมีผลกระทบต่อคนหมู่มากในชุมชนหรือสังคม

มาลี บุญศิริพันธ์ (2558) ให้ความหมายข่าวว่า หมายถึง รายงานเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ลำพังเหตุการณ์ไม่ใช่ข่าว แต่ข่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่ได้มีการรายงานให้ผู้รับสารทราบสาระสำคัญของข่าว ต้องเป็นรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเห็นพ้องต้องกันว่ามีความสำคัญ และน่าสนใจพอที่ประชาชนควรหรือต้องรับรู้ เหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นตามหลักการประเมินคุณค่าของข่าว เช่น กรณีการเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ หากไม่มีการรายงานออกมา ประชาชนก็จะไม่ทราบว่าเกิดอะไรขึ้น และมีผลกระทบอย่างไรต่อตนเองและชุมชน เมื่อประชาชนไม่รู้ ก็จะไม่มีการเตรียมตัวป้องกันหรือรับมือกับภัยธรรมชาติที่จะเกิดขึ้น ซึ่งข่าวที่จะปรากฏอยู่บนพื้นที่ในสื่อมวลชนไม่ควรเป็นเพียงแต่ข่าวที่สมบูรณ์แบบด้วยความใหม่แต่ควรเป็นชนิดของข่าวที่ผู้อ่านต้องการจะอ่านด้วย นี่คือเหตุผลที่ว่าทำไมหนังสือพิมพ์และผู้อ่านจึงต้องมีความหลากหลาย คำตอบในข้อนี้แสดงให้เห็นว่าคุณค่าของข่าวที่มีต่อผู้อ่านเฉพาะกลุ่มของตัวก็มีความสำคัญ

โดย สมหมาย ปาจรฉัตต์ (2557) นักหนังสือพิมพ์อาวุโส กล่าวว่า “คุณค่าของข่าว คือ ตรวจจับที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชน” และ **ถาวร บุญวัฒน์ (2558)** นักหนังสือพิมพ์อาวุโส

กล่าวว่า “คุณค่าของข่าวหนังสือพิมพ์ไม่อาจให้คำจำกัดความได้โดยไม่แยกแยะ (ให้คำจำกัดความโดยทั่วไปไม่ได้) เพราะคุณค่าของข่าวย่อมขึ้นกับลักษณะของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทด้วย”

สรุปได้ว่า ข่าว หมายถึง รายงานเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้น ลำพังเหตุการณ์ไม่ใช่ข่าว แต่ข่าวจะต้องเป็นเหตุการณ์ที่ได้มีการรายงานให้ผู้รับสารทราบสาระสำคัญของข่าว ต้องเป็นรายงานเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการเห็นพ้องต้องกันว่ามีความสำคัญ และน่าสนใจพอที่ประชาชนควรหรือต้องรับรู้ เหตุการณ์หรือเรื่องราวนั้นตามหลักการประเมินคุณค่าของข่าว

หลักการเป็นผู้สื่อข่าวผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ

คนที่มีอาชีพเป็นผู้สื่อข่าวมีจำนวนมากแต่จะหาผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถืออาจหาได้ ไม่ได้ง่ายนัก ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือต้องมีคุณสมบัติอย่างไร มีแต่บอกว่าผู้สื่อข่าวต้องมีคุณสมบัติอย่างนั้นอย่างนี้ ทั้งนี้นักวิชาการท่านหนึ่งเขียนหนังสือว่าด้วยหลักการ การเป็นผู้สื่อข่าว กล่าวถึงคุณสมบัติของนักข่าวไว้ 8 ประการ คือ

1. มีความอยากรู้อยากเห็น
2. เป็นคนช่างสังเกต
3. ต้องเป็นคนรอบรู้
4. ต้องเป็นคนทรหดอดทน
5. ต้องถื่องานเป็นภาระหน้าที่
6. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี
7. ต้องเป็นคนซื่อตรง
8. มีไหวพริบและความคล่องตัว

ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ควรมีคุณสมบัติครบถ้วนทั้ง 8 ประการ หากจะให้คำนิยามหรือความหมายของผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือน่าจะ หมายถึง ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญในการนำเสนอข่าว การสัมภาษณ์ การเขียนข่าว การเขียนบทความ สารคดี ฯลฯ การทำงานด้วยจิตวิญญาณแห่งการเป็นสื่อมวลชนที่ดี เพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวมมีจิตสำนึกในจริยธรรมแห่งวิชาชีพ เป็นที่ยอมรับยกย่องและนับถือในฐานะเป็นแบบอย่างของผู้สื่อข่าวด้วยกัน

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter จะก้าวไปสู่การเป็น "ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ" จะต้องพิสูจน์ด้วยผลงานแต่ผลงานจะปรากฏไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือ จากหัวหน้าข่าว หรือบรรณาธิการข่าว ผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ จะต้องมีความตั้งใจเป็นข่าวสมองจะครุ่นคิดอยู่กับประเด็นข่าวและความสงสัยว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ ทำไมเป็นอย่างนั้น จะไปหาข้อมูลข่าวสารได้ที่ไหน ซึ่งจะต้องไม่ให้เกิดผลกระทบในทางเสียหาย และกระทำด้วยความระมัดระวังเมื่อผู้สื่อข่าว หาข่าวสำคัญมาได้ จะเป็นข่าวเจาะ

หรือ การสัมภาษณ์พิเศษบุคคลสำคัญบรรณาธิการบริหารจะต้องเรียกประชุมบรรณาธิการข่าว เพื่อทำความเข้าใจกับข่าว และวางแผนการทำข่าว

คุณลักษณะของนักข่าวที่ควรจะเป็น

1. ขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม
2. มีนิสัยรักการอ่านอยู่เสมอ
3. มีจริยธรรมและคุณธรรม
4. จับประเด็นใจความเก่ง
5. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
6. มีมุมมองหรือไวต่อเรื่องที่เป็นข่าว
7. เป็นนักคิด นักตั้งคำถาม และตีความเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุมีผล
8. รู้จักกาลเทศะ
9. มีทักษะในการสื่อข่าวและเขียนข่าวได้อย่างดี
10. มีความอดทน สามารถทำงานภายใต้กดดันต่าง ๆ ได้มีใจรักงานข่าว มีความรู้ขั้นพื้นฐานทั่ว ๆ ไปอย่างกว้างขวางและมีมนุษยสัมพันธ์ดี

เทคนิคการเขียนข่าว การนำเสนอข่าวและการเผยแพร่ภาพข่าวสู่สังคม

ข้อมูลข่าวสารนับเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน จำเป็นต้องมีข่าวสารที่ดีที่สุดที่เกิดประโยชน์ต่อสังคม การเลือกข่าวสารสำหรับเผยแพร่ จึงจะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังเป็นอย่างดี ขณะเดียวกันสิ่งที่ควบคู่กับข่าวสารก็คือเครื่องมือสื่อสารที่เหมาะสมซึ่งต้องมีการเลือกให้ถูกต้องเช่นกัน ข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อสังคม และใช้เทคนิคในการเขียนให้สอดคล้องกับข้อมูลความเป็นจริง

ข่าว คือ การรายงานข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนความคิดเห็นของบุคคลสำคัญ ซึ่งประชาชนให้ความสำคัญและสนใจ รวมทั้งมีผลกระทบต่อสังคม

แหล่งที่มาของข่าว

ข่าวเกิดจากเหตุการณ์และกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ
2. กิจกรรมที่วางแผนไว้
3. ความพยายามของผู้สื่อข่าว

องค์ประกอบของข่าว

การเขียนข่าวสารที่จะนำเสนอสู่สาธารณะควรมีสาระสำคัญหรือองค์ประกอบที่เรียกว่า “ 5 W 1 H ” ดังต่อไปนี้

1. ใคร (Who) ใครคือบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับข่าว
2. ทำอะไร (What) เกิดอะไรขึ้น การกระทำหรือเหตุการณ์ใดที่สำคัญ

3. ที่ไหน (Where) การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นที่ไหน
4. เมื่อไร (When) การกระทำหรือเหตุการณ์นั้น ๆ เกิดขึ้นวันเวลาใด
5. ทำไมและอย่างไร (Why and How) ทำไมเหตุการณ์นั้นจึงเกิด และเกิดขึ้นได้อย่างไร
6. ข้อมูลประกอบอื่น ๆ เช่น ความเป็นมาขั้นตอนในการเขียนข่าว

การเขียนข่าวผู้เขียนควรปฏิบัติตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. หาข้อมูลโดยการค้นคว้ารวบรวมข้อมูล
2. วางแผนการเขียน
3. ร่างเนื้อหาในรูปแบบ ภาษา ทบทวน
4. ประเมินผลโดยการอ่านทบทวนด้วยตนเองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยอ่าน

โครงสร้างการเขียนข่าว มี 5 ส่วน ดังนี้

1. พาดหัวข่าว / หัวข่าว (Headline / Title) เป็นการบอกประเด็นสำคัญของข่าว มักใช้ประโยคที่เป็นข้อความสั้น ๆ เพื่อช่วยให้รู้ว่าเป็นข่าวอะไร และมีประเด็นใดน่าสนใจ วิธีการพาดหัวข่าวให้พิจารณาความสำคัญของข่าวนั้นๆ

2. ความนำหรือวรรคนำไปรอย (Lead) เป็นประเด็นสำคัญของเรื่องราว โดยผู้อ่านจะสามารถทราบในเวลารวดเร็วว่ามีอะไรเกิดขึ้น ที่ไหน เวลาเท่าไร อย่างไร และทำไมต้องเกิดขึ้นหรือตอบสนองความสนใจของผู้อ่าน

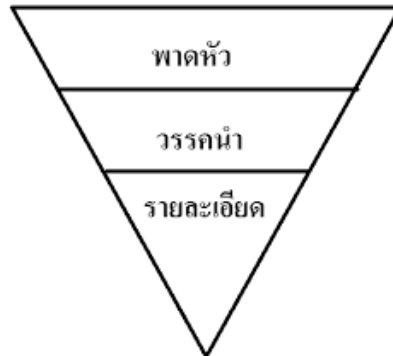
3. ส่วนเชื่อมโยง (Neck) เป็นส่วนประกอบที่โยงความสัมพันธ์ระหว่างวรรคนำกับเนื้อหาความยาวขึ้นอยู่กับเนื้อหา หรือเป็นข้อความสั้น ๆ ที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างความนำหรือวรรคนำข่าวกับเนื้อหา เพื่อให้การเขียนข่าวนั้นเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ส่วนใหญ่เป็นข้อความที่ขยายประเด็นของเรื่อง อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ มักใช้กับข่าวใหญ่

4. เนื้อเรื่องหรือ เนื้อข่าว (Body) เป็นส่วนประกอบที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์ หรือเรื่องราวให้ผู้อ่านได้ทราบและเข้าใจลำดับความสำคัญของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งหมด

5. ทิ้งท้ายข่าว เป็นการสรุปประเด็นเพื่อดึงดูดความสนใจ ตอกย้ำจุดหมาย รูปแบบการเขียนข่าว โดยทั่วไปการเขียนข่าวจะมีเพียง 3 ส่วนเท่านั้น ได้แก่ พาดหัวข่าวหรือไปรอยหัวข่าว (headline) วรรคนำเป็นการสรุปเรื่องราว (lead) เนื้อข่าว เป็นรายละเอียดของเหตุการณ์และเรื่องราว (detail)

นอกจากนี้รูปแบบการเขียนข่าวทั่วไป ไม่ว่าจะข่าวหนังสือพิมพ์ หรือข่าววิทยุโทรทัศน์ มี 3 รูปแบบ ดังนี้

แบบปิรามิดหัวกลับ

Date 20/02/60

โครงสร้างข่าว

- ขึ้นต้นด้วยประเด็นที่สำคัญที่สุด ใน 5W's + 1H (Climax)
- ประเด็นที่น่าสนใจอื่นๆ รองลงมา (Secondary Interest)
- ขยายรายละเอียดอื่นๆ เพิ่มเติม ใน ตอนท้าย (Details)

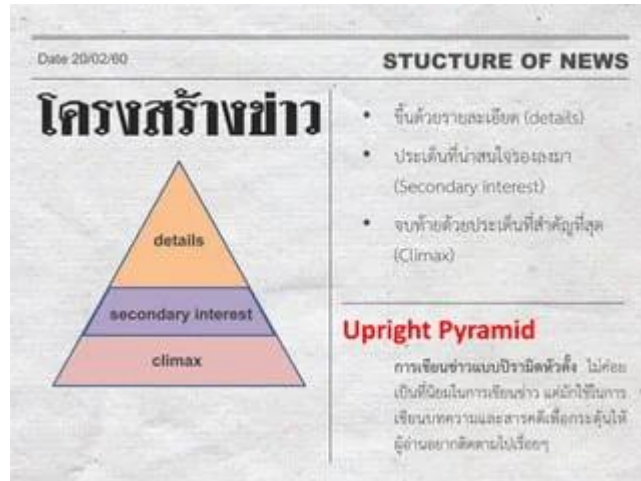
Inverted Pyramid

การเขียนข่าวแบบปิรามิดหัวกลับ เป็นที่นิยมที่สุด ผู้อ่านจะได้รับสาระสำคัญอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเฉพาะส่วนที่สำคัญได้พบที่ และ บรรณาธิการสามารถตัดทอนเนื้อหาได้ง่าย

1. แบบปิรามิดหัวกลับ ประกอบด้วยความนำ ส่วนเชื่อม และส่วนของเนื้อเรื่องเรียงตามลำดับความสำคัญ เป็นการเขียนข่าวโดยเริ่มด้วยความนำที่เป็นประเด็นสำคัญของเรื่อง และส่วนเชื่อมที่โยงความสัมพันธ์ระหว่างความนำกับเนื้อหา ที่มีความสำคัญรองลงมา ส่วนเนื้อหา จะเป็นส่วนประกอบที่ให้รายละเอียดของเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดที่มากกว่าที่มีในส่วนของความนำและส่วนเชื่อม

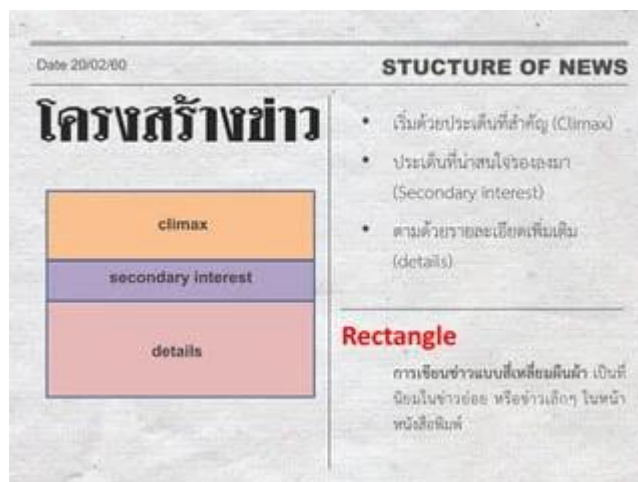
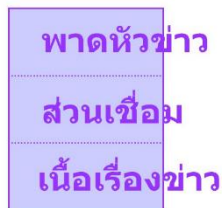
แบบปิรามิดหัวตั้ง

2. แบบพีรามิดหัวตั้ง ไม่ค่อยนิยมใช้ในปัจจุบัน ผู้เขียนข่าวจะเรียงลำดับข้อมูลที่มีความสำคัญจากน้อยไปหามากที่สุด เพื่อให้ผู้อ่านกระหายใคร่รู้ ซึ่งไม่ใช่ประเด็นที่มีความสำคัญมากนัก แล้วค่อยๆ เพิ่มประเด็นที่สำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงประเด็นสำคัญที่สุด

แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทรงยืน

3. แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าทรงยืนแบบผสม มักใช้เขียนข่าวที่ไม่ค่อยสำคัญข่าวสั้น ๆ เริ่มจากส่วนเชื่อม หรือจากเนื้อเรื่องข่าว หลังจากพาดหัวข่าวแล้วไม่มีความน่า ความสำคัญของข่าว มีความเท่าเทียมกันตั้งแต่ต้นจนจบ พาดหัวข่าวส่วนเชื่อม เนื้อเรื่องข่าวมักจะเขียนแบบเสนอข้อเท็จจริง เนื้อเรื่องข่าว หรือแบบเป็นคำพูด

คำเชื่อมที่ทำให้การเขียนข่าวง่ายขึ้นมี 5 คำ ดังนี้

1. **"กล่าวหา"** เป็นเรื่องที่ยกให้ทราบว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นคำที่เบาที่สุด สามารถเขียนได้ทุกวัน เพราะเป็นเรื่องที่สมบูรณ์
2. **"ชี้แจง"** เรื่องที่สำคัญจำเป็นจะต้องแจ้ง/บอก ถ้าไม่บอกจะผิดในสิ่งที่จะเกิดขึ้น เช่น นาย.....ชี้แจงว่า.....
3. **"แถลง"** ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เป็นทางการและเป็นเรื่องสำคัญ เช่น โอกาสมารับตำแหน่งใหม่ โอกาสที่พ้นตำแหน่ง หรือมีเรื่องข้อขัดแย้งสำคัญ ๆ ขอแถลงให้ทราบว่า.....ต้องบอกให้ทราบว่าวันนี้มีการประชุมอะไรบ้าง
4. **"เปิดเผย"** เป็นส่วนหนึ่งที่ถือว่าเป็นความแปลกใหม่ ที่เราค้นพบเป็นยูทิววีซี เป็นคำที่ลึกลับซับซ้อนเรื่องที่ไม่รู้มาก่อน แล้วจำเป็นจะต้องบอก เช่น เรื่องการทำวิจัยการประดิษฐ์คิดค้นต่าง ๆ
5. **"ให้สัมภาษณ์ว่า"** คือ การพูด การเจรจา เหมือนนักข่าวมาถามให้สัมภาษณ์

ประเภทของข่าว

การแบ่งประเภทของข่าวสามารถพิจารณาได้หลายแง่มุมด้วยกัน ได้แก่

1. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับข่าว ซึ่งแบ่งเป็น "ข่าวหนัก" ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระ ความรู้มากกว่าความบันเทิง และ "ข่าวเบา" ซึ่งเน้นความบันเทิง หรือผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านเป็นหลัก
2. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาในแง่ระดับความรู้สึกตอบสนองของผู้อ่าน ได้แก่ ข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองได้ทันที แต่เป็นการตอบสนองในระยะสั้นๆ ได้แก่ ข่าวบันเทิง อาชญากรรม อุบัติเหตุ และข่าวที่ผู้อ่านรู้สึกตอบสนองช้าเพราะต้องใช้ความคิดพิจารณา ได้แก่ ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา
3. ประเภทของข่าวซึ่งพิจารณาจากวิธีการนำเสนอข่าว ซึ่งแบ่งเป็นข่าวที่เสนอโดยเน้นเหตุการณ์ คือ เสนอเฉพาะข้อเท็จจริง และข่าวที่เสนอโดยเน้นที่กระบวนการเกี่ยวเนื่องของข่าว คือ เน้นการอธิบาย ตีความ ใช้ลีลาการเขียนแบบสารคดี เพื่อให้รายละเอียดที่เร้าใจ ดึงดูดความสนใจผู้อ่าน

การเขียนข่าวที่ดี จะต้องทำความเข้าใจกับข่าวนั้นก่อน วิธีการจับประเด็นข่าวที่สำคัญที่สุดคือคำกล่าวของประธานและคนที่น่าสนใจที่ประชุม คนที่กล่าวรายงานนั้นมีประโยชน์อย่างไร ทำให้เกิดพฤติกรรมเกิดผลดีต่อองค์กรอย่างไรเตรียมคำกล่าวไว้ 2 คน ประธานกับคนกล่าวรายงาน อันนี้เป็นส่วนหนึ่ง ถ้าเราเสนอข่าวเราต้องตอบให้ได้ 6 อย่าง (5 W 1H) Why คือตัวที่สำคัญที่สุดในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ ประโยชน์อะไร มีแนวทางพัฒนาอย่างไร "แปลก ใหม่ ใหญ่ ดัง" จะมีผลโดยกว้างเพราะฉะนั้นข่าว ก็จะจบอยู่ในกระบวนการนั้น

ลักษณะของข่าวที่ดี คือ กระชับ กระชับรัด เขียนให้ตรงจุด ตรงประเด็นการเขียนจะต้องสื่อให้รู้เรื่อง ถูกต้อง ชัดเจน ต้องคำนึงถึงผู้รับ เพราะผู้รับมีความแตกต่างกัน โดยสภาพท้องถิ่นต้องสื่อให้ถูก

สถานที่ ถูกกลุ่มผู้ฟัง ชาวบางชั้นถ้าเราสื่อความหมายได้ในเรื่องของคนรับ เพราะคนเขียนไม่ได้อ่าน คนอ่านไม่ได้เขียน คนเขียนจะเขียนตามภาษาที่เราเห็น แต่คนอ่านจะต้องคำนึงถึงผู้ฟังว่าอ่านอย่างไร ดังนั้นข่าวหนังสือพิมพ์ ข่าววิทยุ ข่าวโทรทัศน์จะมีวิธีการเขียนข่าวที่แตกต่างกัน

หลักการเขียนข่าว

หลักการเขียนข่าว มี 4 ประการสำคัญ คือ

"แปลก ใหม่ ใหญ่ ดัง"

1. ข่าวนั้นเป็นเรื่องที่แปลกหรือไม่
2. ข่าวนั้นเป็นเรื่องใหม่ ไม่เคยค้นพบมาก่อน
3. ข่าวนั้นใหญ่มีผลกระทบต่อส่วนรวมมากแค่ไหน
4. ข่าวนั้นดังไม่เหมือนชาวบ้าน

หลัก 4 R ข้อคำนึงของการเขียนข่าว ได้แก่

1. **Roya ราชวงศ์** เป็นข่าวที่มีคำราชาศัพท์ จะเขียนโดยใช้ภาษาธรรมดาไม่ได้ เช่น ข่าวในพระราชสำนัก ต้องรอประกาศข่าวจากสำนักงานพระราชวังเขียนส่งมาให้

2. **Religion ศาสนา** จะสร้างความขัดแย้งสูงมาก เพราะทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี ห้ามเปรียบเทียบโดยเด็ดขาด

3. **Race ผิวพรรณ** ผิวขาว ผิวดำ พรรคพวก/กลุ่ม จะสื่อความหมายได้ ฉะนั้นถ้าเป็นหน่วยงานต้องหลีกเลี่ยง

4. **Rumor ข่าวลือ** ถือเป็นเรื่องที่อันตรายมากสำหรับองค์กรทุกองค์กรถ้าเราไม่ให้ความสำคัญในเรื่องของการกำจัดข่าวลือ จะทำให้องค์กรนั้นแตกแยกได้

ข้อควรระวังและหลีกเลี่ยงในการเขียนข่าว ประกอบด้วย

1. **ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง** สามารถอ้างอิงได้ตลอดเวลา เช่น ข้อมูลสถิติ ตัวเลข ชื่อ นามสกุล ยศ ตำแหน่ง จะต้องชัดเจน

2. **คำย่อ** ต้องเป็นคำย่อที่ประชาชนรู้จัก จะทำให้ความหมายได้ถูกต้องหลีกเลี่ยงคำย่อที่ประชาชนไม่รู้จักถ้าบางคำเป็นที่รู้จักแล้วให้วงเล็บไว้ท้าย เช่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 3 (สพท.สพ.3) เขียนคำเต็มก่อนแล้วตามด้วยคำย่อ ส่วนคำย่อ ยศ ตำแหน่งสำคัญต้องใช้ให้ถูกต้อง

3. **ศัพท์เฉพาะ** ศัพท์วิชาการ ศัพท์เทคนิค ศัพท์แพทย์ เป็นไปได้ต้องย่อมาเป็นภาษาชาวบ้าน การให้สัมภาษณ์กับสื่อมวลชนควรใช้ภาษาไทยธรรมดา จะทำให้สื่อสารกันเข้าใจง่ายขึ้น

2.8 การนำเสนอข่าวสารที่พึงระวัง PDPA พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

กฎหมาย PDPA (Personal Data Protection Act) คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 โดยเริ่มบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 2565 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รูปภาพ บัญชีธนาคาร อีเมล ไอดีไลน์ บัญชีผู้ใช้ของเว็บไซต์ ลายนิ้วมือ ประวัติสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้สามารถระบุถึงตัวเจ้าของข้อมูลนั้นได้ อาจเป็นได้ทั้งข้อมูลในรูปแบบเอกสาร กระดาษ หนังสือ หรือจัดเก็บในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น โดยนอกจากการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล การนำข้อมูลไปใช้ขององค์กร-หน่วยงานต่าง ๆ และในส่วนของเทคโนโลยีในโลกออนไลน์ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย PDPA

ไทยพีบีเอส (2566 : Online) ได้นำข้อมูลจากการอบรม-สัมมนาเชิงปฏิบัติการ “การเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับสื่อมวลชน” ซึ่งจัดโดยสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) หรือที่รู้จักในชื่อ PDPC มาอธิบาย โดยมีเนื้อหาข้อมูลคือ การรับรู้ข่าวสารและการนำเสนอข่าวสาร หากประชาชนและผู้สื่อกล่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter ไม่อยากกระทำผิดกฎหมาย PDPA ต้องรู้จัก “ข้อมูลส่วนบุคคล” เพื่อไม่ละเมิดผู้อื่น

ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายถึง ข้อมูลใด ๆ ก็ตาม ที่สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ (ระบุไปถึงเจ้าของข้อมูล) ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมไปถึงข้อมูลของผู้ที่เสียชีวิตไปแล้ว หรือ ข้อมูลของนิติบุคคล เช่น บริษัท มูลนิธิ สมาคม องค์กร

ตัวอย่าง “ข้อมูลส่วนบุคคล” (Personal Data) ได้แก่

1. ชื่อ-นามสกุล หรือชื่อเล่น
2. เลขประจำตัวประชาชน, เลขหนังสือเดินทาง, เลขบัตรประกันสังคม, เลขใบอนุญาตขับขี่, เลขประจำตัวผู้เสียภาษี, เลขบัญชีธนาคาร, เลขบัตรเครดิต (การเก็บเป็นภาพสำเนาบัตรประชาชนหรือสำเนาบัตรอื่น ๆ ที่มีข้อมูลส่วนบุคคลที่กล่าวมาย่อมสามารถระบุตัวบุคคลได้โดยตัวมันเอง จึงถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคล)

3. ที่อยู่, อีเมล, เลขโทรศัพท์

4. ข้อมูลอุปกรณ์หรือเครื่องมือ เช่น IP address, MAC address, Cookie ID

5. ข้อมูลระบุทรัพย์สินของบุคคล เช่น ทะเบียนรถยนต์, โฉนดที่ดิน

6. ข้อมูลที่สามารถเชื่อมโยงไปยังข้อมูลข้างต้นได้ เช่น วันเกิดและสถานที่เกิด, เชื้อชาติ, สัญชาติ, น้ำหนัก, ส่วนสูง, ข้อมูลตำแหน่งที่อยู่ (location), ข้อมูลการแพทย์, ข้อมูลการศึกษา, ข้อมูลทางการเงิน, ข้อมูลการจ้างงาน

7. ข้อมูลหมายเลขอ้างอิงที่เก็บไว้ในไมโครฟิล์ม แม้ไม่สามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้ แต่หากใช้ร่วมกับระบบดัชนีข้อมูลอีกระบบหนึ่งก็จะสามารถระบุไปถึงตัวบุคคลได้

8. ข้อมูลการประเมินผลการทำงานหรือความเห็นของนายจ้างต่อการทำงานของลูกจ้าง

9. ข้อมูลบันทึกต่าง ๆ ที่ใช้ติดตามตรวจสอบกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคล เช่น log file

10. ข้อมูลที่สามารถใช้ในการค้นหาข้อมูลส่วนบุคคลอื่นในอินเทอร์เน็ต

ตัวอย่าง “ข้อมูลที่ไม่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล” ประกอบด้วย

1. เลขทะเบียนบริษัท

2. ข้อมูลสำหรับการติดต่อทางธุรกิจที่ไม่ได้ระบุถึงตัวบุคคล เช่น หมายเลขโทรศัพท์ หรือ แฟกซ์ที่ทำงาน, ที่อยู่สำนักงาน, อีเมลที่ใช้ในการทำงาน, อีเมลของบริษัท

3. ข้อมูลนิรนาม (Anonymous Data) หรือข้อมูลแฝง (Pseudonymous Data) หมายถึง ข้อมูลหรือชุดข้อมูลที่ถูกทำให้ไม่สามารถระบุตัวบุคคลได้อีกโดยวิธีการทางเทคนิค

4. ข้อมูลผู้ตาย

ข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวเป็นพิเศษ (Sensitive Personal Data) หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลที่เป็นเรื่องส่วนตัวโดยแท้ของบุคคล ที่มีความละเอียดอ่อนและเสี่ยงต่อการถูกใช้ในการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังเป็นพิเศษ เช่น

1. เชื้อชาติ

2. เผ่าพันธุ์

3. ความคิดเห็นทางการเมือง

4. ความเชื่อในลัทธิ ศาสนาหรือปรัชญา

5. พฤติกรรมทางเพศ

6. ประวัติอาชญากรรม

7. ข้อมูลสุขภาพ ความพิการ หรือข้อมูลสุขภาพจิต

8. ข้อมูลสภาพแรงงาน

9. ข้อมูลพันธุกรรม

10. ข้อมูลชีวภาพ

11. ข้อมูลทางชีวมิติ (Biometric) เช่น รูปภาพใบหน้า, ลายนิ้วมือ, फिल्मเอกซเรย์, ข้อมูลสแกนม่านตา, ข้อมูลอัตลักษณ์เสียง, ข้อมูลพันธุกรรม

12. ข้อมูลอื่นใดซึ่งกระทบต่อเจ้าของข้อมูลในตนเองเดียวกันตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

โดย พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล มีสาระสำคัญอย่างหนึ่งที่ได้ระบุไว้ในมาตราที่ 19 ใจความว่า

“ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลจะกระทำการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูล ส่วนบุคคลไม่ได้ หากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลไม่ได้ให้ความยินยอมไว้ก่อนหรือในขณะนั้น เว้นแต่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้กระทำได้”

การนำเสนอข่าวสารที่พึงระวัง PDPA พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล “ข้อมูลส่วนบุคคล” “ประชาชนและสื่อ” จะโพสต์อย่างไร ไม่ให้ผิดกฎหมาย PDPA

ไทยพีบีเอส (2566 : Online) กล่าวว่า ในมุมมองของประชาชนที่โพสต์ในโลกออนไลน์ แม้ว่าจะเป็นการถ่ายภาพนิ่งหรือคลิปวิดีโอ แล้วโพสต์ในโซเชียลมีเดียของเราเองก็ตาม แต่เมื่อถ่ายติดบุคคลอื่น ซึ่งมีข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำให้รู้ว่าเป็นคน ๆ นั้น ติดมาด้วย เช่น ใบหน้า ลายนิ้วมือ ทะเบียนรถ บัตรประชาชน หรือตามข้อมูลส่วนบุคคลดังที่ได้นำเสนอด้านบนไปแล้ว นำไปสู่การระบุตัวตนของคน ๆ นั้นได้ จะเข้าข่ายผิดกฎหมาย PDPA ดังนั้นหากจะโพสต์ควรขออนุญาตจากเจ้าตัว โดยมีหลักฐานเป็นลายลักษณ์อักษร (รวมถึงแบบอิเล็กทรอนิกส์) แต่เนื่องจากกระบวนการที่กล่าวมาข้างต้นมีความยุ่งยาก เราถ่ายของเราเองจะต้องขออนุญาตทุกครั้งอยู่ร่ำไปก็คงวุ่นวายน่าดู ดังนั้นสิ่งที่จะแก้ปัญหาการผิดกฎหมาย PDPA ได้ก็คือ หลีกเลี่ยงการถ่ายติดข้อมูลส่วนบุคคลผู้อื่น แต่หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ แนะนำให้เบลอส่วนที่คาดว่าเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของคนอื่นไว้ก่อน เช่น หน้าคน ทะเบียนรถ ซึ่งจะเป็นการป้องกันที่ดีที่สุด

หมายเหตุหากเป็นการถ่ายเชิงพาณิชย์ นำไปลงโซเชียลมีเดียสร้างรายได้ให้กับผู้ถ่าย ควรระมัดระวังการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลที่ปรากฏในภาพหรือคลิปวิดีโอมากกว่าปกติ เนื่องจากเป็นการเผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นวงกว้างบุคคลที่โดนละเมิดอาจได้รับความเสียหายค่อนข้างสูง

และสำหรับ “สื่อมวลชน” นั้น ไทยพีบีเอส (2566 : Online) กล่าวว่า จะกฎระเบียบสมาคมผู้สื่อข่าว จริยธรรมสื่อมวลชนเป็นตัวกำกับอยู่แล้ว หากเป็นการรายงานข่าวอย่างเช่น เทศกาลเข้าพรรษาค้นไปทำบุญตักบาตร สามารถถ่ายเห็นหน้าบุคคลต่าง ๆ ได้ แต่หากเป็นการรายงานข่าวกรณีเกิดอุบัติเหตุ การทำร้ายร่างกาย และอื่น ๆ สื่อมวลชนต้องมีการเบลอหน้า ทะเบียนรถ หรืออื่นๆ ที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคล

ตัวอย่างที่ทำให้เห็นภาพก็คือ นักข่าวถ่ายคลิปตำรวจเข้าจับกุมผู้ต้องหา (ผู้ชาย) ค้ายาเสพติดภายในบ้าน แต่ติดภรรยาและลูกมาด้วย สื่อฯ ต้องทำการเบลอภรรยาและลูกเนื่องจากไม่เกี่ยวข้องกับการถูกจับกุมส่วนกรณีคลิปหลุดจากการถูกแอบถ่าย จะเกิดการเสื่อมเสียหรือไม่ก็ตาม สื่อมวลชนจะไม่สามารถนำคลิปนั้นมาเผยแพร่นำเสนอข่าวได้ เนื่องจากยังไม่ได้ขออนุญาตจากบุคคลผู้เสียหายที่ปรากฏอยู่ในคลิปหรือรูปนิ่ง นอกจากนี้จะต้องไม่ให้ข้อมูลหรือคำในข่าวที่จะทำให้ผู้คนอ่านแล้วเข้าใจว่าเป็นคน ๆ นั้นด้วย

อีกหนึ่งประเด็นที่สื่อมวลชนต้องทำความเข้าใจให้ถูกต้องก็คือ สื่อมวลชนที่ทำหน้าที่รายงานข่าว แม้จะได้รับช้อยกเว้นตามกฏระเบียบสมาคม-จริยธรรมสื่อมวลชน แต่จะไม่สามารถใช้ความเป็นสื่อฯ ของตนเอง นำการรายงานข่าวไปใช้เชิงพาณิชย์ เช่น โพสต์ในเพจของตนเองเพื่อสร้างคอนเทนต์ให้มีแอดโฆษณาเข้ามาสร้างรายได้ให้กับตนเองได้โดยสิ่งที่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล หรือ PDPC จะนำมาพิจารณาหากเกิดการร้องเรียนและฟ้องร้องก็คือ “เจตนา” ของผู้โดน

ร้องเรียนเป็นสำคัญว่ากระทำการเพราะเหตุผลอันใด ซึ่งหากผู้ถูกร้องมีความผิดอาจมีโทษทั้งทางอาญาและโทษทางปกครองที่สำคัญกฎหมาย PDPA, หมิ่นประมาท และ พ.ร.บ. คอมฯ เป็นคนละส่วนกัน ไม่ผิดกฎหมาย PDPA แต่อาจผิด พ.ร.บ. คอมฯ หรือไม่ผิดหมิ่นประมาท แต่อาจผิดกฎหมาย PDPA ดังนั้นการจะโพสต์โลกออนไลน์ต้องคำนึงถึงทั้ง 3 กฎหมายประกอบกัน

ในขณะเดียวกัน สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ได้กล่าวว่า กฎหมาย Personal Data Protection Act หรือ PDPA คือ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เริ่มบังคับใช้อย่างเต็มรูปแบบเมื่อวันที่ 1 มิ.ย. 2565 เป็นกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถระบุถึงตัวเจ้าของข้อมูลนั้นได้ ไม่ว่าจะทางตรง หรือทางอ้อม ทั้งข้อมูลในรูปแบบเอกสาร รูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ชื่อ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ รูปถ่าย บัญชีธนาคาร อีเมล ไอดีไลน์ บัญชีผู้ใช้ของเว็บไซต์ ลายนิ้วมือ ประวัติสุขภาพ เป็นต้น สำหรับ “สื่อมวลชน” ซึ่งทำหน้าที่รายงานข่าว ภายใต้จริยธรรม และแนวปฏิบัติ ของสภาวิชาชีพ และองค์กรสื่อ เป็นตัวกำกับดูแล แม้จะได้รับข้อยกเว้นตามกฎหมายนี้ แต่ก็ยังอยู่ภายใต้กฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นจึงมาพูดคุยถึงสถานการณ์ปัจจุบันหลังผ่านมาแล้วปีเศษ

สุนทรีย์ ส่งเสริม (2566) จากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) หรือที่รู้จักในชื่อ PDPC (อ้างใน สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) กล่าวถึงพัฒนาการของสังคมและสื่อมวลชน กับกฎหมายฉบับนี้ ตั้งแต่ 4 ปีที่ผ่านมา หลังจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อปี 2562 โดยในช่วง 2 ปีแรก 2562-2564 คนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จัก และขณะนั้นก็ประสบปัญหาเรื่องโควิดปลายปี 2564 บริษัทขนาดใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์ ภาคการเงิน เตรียมความพร้อม สังคมและสื่อจึงให้ความสำคัญตั้งแต่ช่วงกลางปี 2565 ที่กฎหมายจะมีผลบังคับใช้ ตลอดปี 2566 สื่อมวลชนเข้าใจมากขึ้น เนื่องจากสภาวิชาชีพสื่อ สมาคมสื่อ องค์กรสื่อ เริ่มร่วมกันจัดฝึกอบรมให้ผู้สื่อข่าว โดยผ่านกลไกความร่วมมือของ สคส. ขณะเดียวกัน บริษัทสื่อซึ่งมีอีกบทบาทด้านธุรกิจ ก็เริ่มปรับตัว เช่น รายการ เกมโชว์ ทำการตลาด บอกรับสมาชิก ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นประโยชน์ของบริษัท ไม่ได้อยู่ในเรื่องของสิทธิเสรีภาพสื่อมวลชน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ บริษัทสื่อต่าง ๆ ก็เริ่มปรับตัวเช่นกัน ปีที่ผ่านมา หลายภาคส่วนได้ ขอคำปรึกษา สอบถามเรื่องสิทธิตามกฎหมายฉบับนี้เพิ่มมากขึ้น 70% บริษัทเป็นเอกชนขนาดใหญ่ และหน่วยงานของรัฐก็เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งประชาชนทั่วไป ตั้งแต่ต้นปี PDPC ได้เก็บสถิติ ที่มีคนโทรเข้ามา

“เป็นเทรนด์ที่เปลี่ยนแปลงไป สังคมให้ความสนใจกับกฎหมายฉบับนี้มากขึ้น ความสนใจก็เริ่มจากเรื่องการถ่ายรูป ถ่ายคลิป เราเองได้พยายามประชาสัมพันธ์ และสื่อมวลชนก็ช่วยอย่างต่อเนื่อง ปีนี้เทรนด์จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวข้อมูลโดยตรง โดยเฉพาะปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ก็จะเข้าใจถึงความสำคัญของตัวข้อมูลมากขึ้น แม้แต่สื่อมวลชนเวลานำเสนอข่าว ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง

ข้อมูลรั่วไหล จากที่แต่ก่อนอาจไม่ทันระวัง มีการเผยแพร่แหล่งข่าวต้นทาง ละเมิดเจ้าของข้อมูล ซึ่งกลายเป็นว่าประชาชนที่ถูกละเมิดไปแล้ว ก็ยังถูกสื่อเผยแพร่อีกรอบหนึ่ง” สุนทรีย์ ส่งเสริม (2566)

อย่างไรก็ตาม PDPC ได้มีมติเห็นชอบการแก้ไขกฎหมาย PDPA บังคับใช้เต็มที่ กลุ่มเป้าหมาย คือ หน่วยงาน องค์กรที่มีการเผยแพร่ข้อมูลส่วนบุคคล โดยทำงานเชิงรุก ดูตามโซเชียลแพลตฟอร์มต่าง ๆ ตามเว็บไซต์สาธารณะทั่วไป เราจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจกับทางสังคมถึงเจตนารมณ์กฎหมาย เพื่อป้องกันการละเมิดข้อมูลส่วนบุคคล

กรณีสื่อมวลชนจำเป็นต้องทำข่าวการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และธุรกิจต่าง ๆ กรณี ซูวิทย์ กมลวิศิษฎ์ (2566) อังโน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) กล่าวว่า การแถลงข่าวแล้วสื่อนำไปเผยแพร่ มีการถ่ายทอดสด ไลฟ์สด สุนทรีย์ ส่งเสริม (2566) ให้ยึดหลักการนำเสนอข่าวที่อยู่ในกรอบจริยธรรม ภายใต้เจตนาของสภาวิชาชีพ และองค์กรสื่อ สามารถทำได้ โดยการรายงานข่าวนั้น เป็นประโยชน์สาธารณะ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้รับทราบ แต่ทั้งนี้ หากมีกรณีละเมิดสิทธิสิทธิส่วนบุคคล ทำให้เจ้าของข้อมูลเสียหาย เขาก็มีสิทธิฟ้องร้องตามกฎหมายอื่นได้ เช่น หมิ่นประมาท ทั้งทางแพ่งและอาญา

สำหรับในกฎหมาย PDPA มีโทษอยู่ 3 แบบ คือ

1. โทษทางแพ่ง ศาลสามารถสั่งให้จ่ายสินไหมทดแทนเพิ่มเติมได้อีก 2 เท่า
2. โทษอาญา ถ้านำข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความอ่อนไหวเป็นพิเศษ (Sensitive Personal Data) ในมาตรา 26 เช่น ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลสุขภาพจิต ข้อมูลประวัติอาชญากรรม พฤติกรรมทางเพศ ความเชื่อในลัทธิ ศาสนา ปรัชญา นำไปแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่ชอบ สามารถถูกลงโทษทางอาญาได้

3. โทษปรับทางปกครอง ที่สามารถร้องเรียนได้ที่คณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ ตามกระบวนการรับเรื่อง เพื่อวินิจฉัยว่าผู้กระทำผิดละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้อมูลคุ้มครองส่วนบุคคลหรือไม่ ซึ่งในปีแรก (2565) ตัดสินไปแล้ว 60 กว่าเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการนำข้อมูลที่ผู้กระทำความยินยอม กับสัญญาใช้บริการไปรวมกัน ทั้งนี้ กรณีตัดสินถึงที่สุด จะเป็นการลงโทษทางปกครอง จะไม่เรียกว่าค่าพิพาทภายในศาลยุติธรรม ยังมีประเด็นอื่น ๆ อยู่ในกระบวนการ และหลังจากมีข้อสรุป สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (สคส.) จะเผยแพร่ เพื่อให้เป็นแนวปฏิบัติ เพื่อนำไปใช้ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

สุนทรีย์ ส่งเสริม (2566) กล่าวเน้นย้ำ กฎหมาย PDPA กับการทำงานของคนสื่อว่า

“กฎหมาย PDPA เป็นกฎหมายกลางที่ครอบคลุมบังคับใช้กับทุกกลุ่มกิจการทุกประเภท ทุกธุรกิจ จึงเป็นการวางหลักเกณฑ์กลางไว้ แต่ก็มีความเฉพาะอย่าง เรื่องของการนำเสนอข่าว ที่มีข้อยกเว้นอยู่ในกฎหมายว่า ไม่บังคับใช้กับเรื่องเสรีภาพสื่อมวลชน แต่ต้องยึดโยงกับประมวลจริยธรรม

ที่สภาวิชาชีพกำกับดูแลตัวเองด้วย ว่าได้วางแนวปฏิบัติอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ในเรื่องเสรีภาพของการนำเสนอข่าว”

ขณะที่กลุ่มสื่อส่วนบุคคล อาทิ ยูทูบเบอร์ อินฟลูเอนเซอร์ต่าง ๆ ครอบคลุมด้วยหรือไม่ สุนทรีย์ ส่งเสริม (2566) อ้างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ระบุว่า ในกฎหมาย PDPA ไม่มีนิยามสื่อมวลชนไว้เฉพาะ แต่ใช้คำว่ากิจการสื่อมวลชน ที่มีประมวลจริยธรรม ดังนั้นนิยามคำว่า “สื่อมวลชน” ต้องขึ้นอยู่กับสภาวิชาชีพ หรือองค์กรวิชาชีพ ว่านิยามคำว่าสื่อมวลชนไว้อย่างไร

ขณะเดียวกัน คณิศ บุญพานิช (2566) อ้างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ในฐานะผู้บริหารสื่อ บอกเล่าถึงแนวปฏิบัติในการทำข่าวการแถลง สนับสนุนคนข่าวมีไกด์บุ๊กรายงานสดที่สัมพันธ์ต่อละเมิดสิทธิส่วนบุคคลว่า สิ่งแรกทีไทยพีบีเอส (2566) รวมทั้งสื่อ ยึดหลักคือ ข่าวนั้นเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือไม่ แม้ว่าเรื่องนั้นอาจจะพาดพิงไปยังบุคคลที่สาม หรือมีการพูดถึงกรณีอื่น ๆ ถ้าเป็นสิ่งที่สาธารณชนรับรู้ แล้วเป็นประโยชน์ในด้านต่าง ๆ หากพาดพิงไปถึงส่วนใดก็จะตรวจสอบเพิ่มเติม เราใช้หลักนี้ กับข่าวลักษณะนี้

“กรณีคุณชววิทย์ กับการไลฟ์สด ที่พาดพิงคุณเศรษฐา และแสนสิริ อีกด้านหนึ่งนักข่าวก็พยายามหาข้อมูลเพิ่มเติม ว่าเขามีประเด็นชี้แจงอย่างไร เพื่อรายงาน อาจจะเร็วไม่ทันข้อมูลที่แถลงขณะนั้น แต่เมื่อได้ข้อมูลก็ต้องรายงาน เพื่อไม่ให้เป็นการทำข่าวด้านเดียว”

คณิศ บุญพานิช (2566) อ้างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) เห็นว่าข่าวลักษณะนี้สามารถเป็นกรณีตัวอย่างได้ และผู้สื่อข่าวควรมีไกด์บุ๊กในการรายงานสด คือ ต้องรายงานด้วยว่า แม้นายชววิทย์จะเปิดเผยข้อมูลใด ๆ ประชาชนก็ควรจะต้องฟังข้อมูลอีกด้านเช่นกัน ซึ่งผู้สื่อข่าวควรพูดในขณะที่รายงานสด หรือไลฟ์ ถึงแม้ว่าคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง หรือบุคคลที่สาม อาจจะยังไม่ได้ชี้แจงทันท่วงทีในเวลานั้น แต่เมื่อไหร่ที่ผู้สื่อข่าว มีข้อมูลอีกฝ่ายชี้แจง ก็ต้องรายงานเช่นกัน ไม่ว่าจะในแพลตฟอร์มใด ก็ต้องให้พื้นที่อีกฝ่าย ซึ่งไทยพีบีเอสก็ยึดหลักแนวปฏิบัตินี้

“ประเด็นเหล่านี้ อยู่ที่ว่าเราทำหน้าที่อย่างไร มีวิธีการรายงานแบบไหน ให้บาลานซ์ เรามีวิธีเติมข้อมูลเนื้อหา หรือบริบทของการไลฟ์ในช่วงจังหวะเวลานั้นอย่างไร เพื่อให้คนดูเข้าใจว่า เวลาเราทำหน้าที่ ก็ทำอย่างระมัดระวัง บนความรับผิดชอบในด้านอื่นๆ ด้วย” คณิศ บุญพานิช (2566)

กฎหมายใหม่ส่งผลดีสื่อมวลชนทั้งกลุ่มเก่าและกลุ่มใหม่มีความรอบคอบมากขึ้น สำหรับกฎหมาย PDPA กับการทำงานของคนสื่อ หรือผู้สื่อข่าว ก่อนและหลังการบังคับใช้ การทำงานต่างกันอย่างนั้น คณิศ บุญพานิช (2566) ระบุว่า “สื่อระมัดระวังขึ้น รอบคอบขึ้น ซึ่งในช่วงก่อนบังคับใช้องค์กรได้ให้ความรู้ทุกวิธีการ เวิร์กชอปทั้งนักข่าว และกองบรรณาธิการ เพื่อเรียนรู้อย่างเข้มข้นมาก มีการลงรายละเอียดว่า การรายงานข่าว การนำเสนอข้อมูลส่วนบุคคล ต้องระมัดระวังอะไรบ้าง เช่น กรณีผู้ต้องหา ที่ตำรวจยังต้องติดตามจับกุมตัว เรื่องนี้ก็ถกกันมากกว่า จะเปิดเผยได้ไหม เมื่อสื่อมีหน้าที่ต้องให้ความร่วมมือกับทางราชการ เพื่อแก้ปัญหาสังคมเหล่านี้ เราคุยกันกับผู้สื่อข่าว ว่าทำได้ แต่ที่ต้อง

ระมัดระวัง คือตัวชื่อผู้ต้องหา และนามสกุล เมื่อก่อนเราอาจจะใช้ทั้งหมด แต่ปัจจุบันเราจะเลี่ยงนามสกุล เพื่อไม่ให้คนที่ไม่เกี่ยวข้องได้รับผลกระทบ ยุคนี้เป็นยุคสื่อออนไลน์ ข้อมูลข่าวสารเปิดเผยมาก สามารถเอาข้อมูลไปค้นหาถึงครอบครัว จนเกิดการล่าแม่มด ทั้งที่ครอบครัวเขาไม่ได้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิด ดังนั้นการเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้ ต้องระมัดระวังมาก”

กรณีที่อาจมีข้อยกเว้น คือบุคคลสาธารณะ หากไม่พูดข้อมูลเกี่ยวข้อง สื่อก็จะถูกตั้งคำถาม อย่างเช่น กรณีเจ้าสาวคนหนึ่งที่เขาปาล่าสัตว์ที่ในองค์กร ก็คุยกันเยอะมาก ซึ่งการเป็นผู้ต้องหาเราพยายามหลีกเลี่ยงภาพใบหน้า โดยทำเบลอ หรือไม่เปิดเผยชื่อนามสกุล แต่กรณีนี้การเปิดเผยก็ต้องมีข้อยกเว้น เพราะบุคคลสาธารณะ ควรเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ควรจะมีจริยธรรม จรรยาบรรณของการประกอบกิจการ ยิ่งอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ ก็ต้องยังมีธรรมาภิบาล ฉะนั้นเรื่องแบบนี้จึงเปิดโอกาสให้ในกอง บก.ได้ถกเถียง แลกเปลี่ยนกัน จนมีข้อสรุป โดยยึดหลักขยายประเด็นเป็นความรู้ให้สังคม ขณะที่อีกกรณีตัวอย่าง ล่าสุด เรื่องการลางานของพนักงานโรงแรมแห่งหนึ่ง ที่หัวหน้าไม่ให้ลาไปจัดการเรื่องศพมารดา จนกลายเป็นกระแสสังคม

คณิต บุญยพานิช (2566) อ้างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ระบุถึงแนวปฏิบัติของไทยพีบีเอสว่า “เรื่องนี้เราหลีกเลี่ยง ทั้งภาพ ทั้งชื่อนามสกุล พนักงานและหัวหน้างาน แม้ว่าพนักงานจะเป็นผู้เสียหาย สามารถให้สัมภาษณ์เปิดเผยได้ แต่เราไม่เปิดเผยทั้งตัวบุคคล และชื่อของโรงแรมแห่งนั้น” โดยกล่าวต่อว่า

“เราไม่ได้พูดถึง วิธีคิดในการทำงาน ความขัดแย้งระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง แต่เรากำลังพูดถึงประเด็นที่สังคมเรียนรู้อะไรจากเรื่องนี้โดยเฉพาะเรื่องกฎหมายแรงงาน เรื่องสิทธิของพนักงานที่พยายามนำไปสู่ประเด็นว่า โซเชียลมีเดียกำลังทำหน้าที่ ในการจัดระเบียบสังคมเมื่อมีความคิดเห็นจากคนในสังคมจำนวนมาก ทำให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับแรงงาน กรมแรงงาน กรมคุ้มครองสวัสดิการแรงงานแม้แต่นายจ้างเอง มองเห็นเรื่องสิทธิของลูกจ้างที่ชัดเจนมาก ซึ่งเคสแบบนี้อาจจะไม่ใช่เพิ่งเกิดขึ้นครั้งแรก แต่เมื่อเป็นข่าวโด่งดังก็ทำให้คนตระหนักรู้ว่า การเป็นพนักงานมีสิทธิอะไรบ้าง นายจ้างและหัวหน้างาน ควรจะมีธรรมาภิบาลต่อพนักงานแบบไหน อย่างไร รวมถึงแม้กระทั่งตัวโรงแรมผู้ประกอบการ ซึ่งมีสาขาทั่วโลก ก็ปรากฏว่าดาวตกลงอย่างรวดเร็วมาก ทำให้สังคมได้เห็นพลังของโซเชียลมีเดีย นี่คือนี่ที่เราพยายามนำเสนอข่าว ไปไกลกว่าเรื่องการได้ลางาน หรือไม่ได้ลางาน หรือผลกระทบต่อหัวหน้างาน เราไม่มีหน้าที่ไปขุดคุ้ยว่าคนที่เป็หัวหน้าเป็นใคร จากไหน มีครอบครัวอย่างไร ซึ่งไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อคนอื่น หรือต่อการเรียนรู้เรื่องแบบนี้ บก.บห. ไทยพีบีเอส เน้นย้ำว่า การทำหน้าที่สื่อทุกวันนี้ ต้องมีทั้งจริยธรรม และต้องคำนึงถึงกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่หนุนเสริมกัน เพราะตัวจริยธรรมจะละเอียดกว่า PDPA มาก เพียงแต่จริยธรรมไม่มีบทลงโทษทางกฎหมาย แต่มีบทลงโทษในองค์กร อย่างไทยพีบีเอส ถ้ามีเรื่องร้องเรียน

ก็มีการสอบ ถ้าผิดจริยธรรม ผิดวินัยร้ายแรง มีการลงโทษ และสำหรับ PDPA เราก็ต้องปรับเนื้อหาให้เป็นคู่มือปฏิบัติงานด้วย”

โดยผู้สื่อข่าวควรตระหนักมากกว่ากฎหมาย PDPA

โดยด้านนักวิชาการสื่อ ผศ.ดร.สิงห์ สิงห์ขจร (2566) อ่างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) กล่าวว่า ฉายภาพสถานการณ์สื่อหลังจากกฎหมาย PDPA มีผลบังคับใช้ สิ่งที่มองเห็นชัดเจน คือความตื่นตัว ในช่วง 3-6 เดือนแรก สื่อระมัดระวัง เนื่องจากเกิดเหตุการณ์หลากหลาย มีเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลที่ละเอียดอ่อน ที่สื่อนำเสนอค่อนข้างมาก แม้สื่อมวลชนจะได้รับการยกเว้นในสิ่งที่ประโยชน์สาธารณะและอยู่ภายใต้กรอบจริยธรรม สื่อก็จะได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้จริยธรรมของสื่อมวลชนก็ต้องไปคู่ต่อถึงนิยามว่าสื่อมวลชนในปัจจุบันนิยามตรงนี้ครอบคลุมถึงกลุ่มอื่น ๆ เช่น ยูทูบเบอร์ เฟซต่าง ๆ ด้วยหรือไม่ที่มีการนำภาพออกมาใช้และบางครั้งไม่เบลอบุคคลในภาพตรงนี้ค่อนข้างหมิ่นเหม่แต่กระบวนการกฎหมายของประเทศไทยผู้เสียหายเท่านั้นที่จะเป็นผู้ร้องเรียนได้ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับความเดือดร้อนแต่ไม่รู้กฎหมายและไม่รู้ช่องทางที่จะเข้าไปร้องเรียนเป็นมุมที่ละเอียดอ่อนจึงทำให้ภาพในตรงนี้ค่อนข้างเบาส่วนกรณีที่ยังเป็นเรื่องน่าห่วง และเป็นปัญหาที่ต้องคำนึงถึง อ.สิงห์ ชี้ว่า การนำเสนอข่าว ภาพข่าวของผู้ชุมนุมไม่ว่ากลุ่มใดก็ตาม ที่มีการแสดงออกความคิดเห็นทางการเมือง อาจจะได้เห็นภาพเยาวชนที่ถูกเผยแพร่ออกมา จึงอยากให้สื่อคำนึงถึงความคุ้มครองกฎหมายอื่นด้วย ไม่เฉพาะ PDPA เพราะกรณีที่เยาวชนเป็นผู้กระทำผิด ไม่ว่าลักษณะใดก็ตาม กฎหมายคุ้มครองเด็กจะระบุชัดว่า ห้ามถ่ายภาพ ไม่ใช่การเผยแพร่เท่านั้น และรวมถึงการห้ามระบุให้รู้สถานที่เรียนของเด็ก แม้แต่ชื่อเล่น

สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ได้ยกระดับมาตรฐานสื่อที่สำคัญสภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ อาจต้องมองถึงการให้ความรู้กับสื่อมวลชนไทย ให้มีมาตรฐานเช่นเดียวกับสื่อนานาชาติ ไม่ละเมิดสิทธิคนที่เป็นข่าว เหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ในสหรัฐอเมริกา ภาพเด็กที่ถูกทำร้ายจะไม่หลุดออกมาทางสื่อ แม้แต่ภาพผู้ที่กราดยิง จะไม่ระบุชื่อเพื่อไม่ให้เกิดการกระทำผิดกรรมเลียนให้กลายเป็นคนดังขึ้นมา ถือเป็นกติกาดัดตอนตรงนั้น

ขณะที่สื่อมวลชนไทยอาจจะต้องมองว่า ในสื่อต่างชาติ มีกฎหมายใดบ้าง ที่สามารถหยิบยกเรื่องขึ้นมาพิจารณา ทั้งนี้ประเทศไทยเองก็ได้ลงนามในสนธิสัญญาต่าง ๆ มีข้อกำหนดใด ที่นำมาปรับใช้กับประเทศไทยได้บ้าง สำหรับกฎหมาย PDPA เราก็ดูจากยุโรป และนำมาปรับใช้ จึงเป็นเหตุผลที่ว่า ทำไมเราจำเป็นต้องมี เพราะเราอยู่ในสังคมโลกที่กฎเกณฑ์อยู่

กรณีชวិทย์ แกลงข่าวไลฟ์สด เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ในทางวิชาการ สิงห์ สิงห์ขจร (2566) อ่างใน (สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) มองว่า “มี 2 ส่วน การทำหน้าที่ของคุณชวิทย์ที่ไม่ได้เป็นสื่อ กับกรณีสื่อมวลชนไปทำหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ การที่บุคคลซึ่งถูกกล่าวหาเป็นบุคคลสาธารณะ ขณะเดียวกันก็ต้องดูไปถึง จริยธรรมของสื่อมวลชน ที่มีแนวปฏิบัติว่านำเสนอได้มาก

น้อยแค่นั้น โดยจากที่ติดตามการนำเสนอของสื่อมวลชนในปัจจุบัน กรณีการแถลงข่าวของนายชูวิทย์ สื่อทำหน้าที่คัดกรอง เป็นเกตศิปเปอร์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องชื่นชม ถึงการนำเสนอข้อมูลบางส่วนที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ เมื่อสื่อทำตามหน้าที่ตามกรอบจริยธรรมก็ไม่มีปัญหาอย่างไรก็ตาม กรณีเกี่ยวเนื่อง คือบุคคลที่ถูกอ้างอิงถึง รปภ. แม่บ้าน สื่อมวลชนสามารถปิดชื่อได้ แต่การที่บางสื่อไปติดตามสัมภาษณ์ ถึงบ้าน ถ่ายให้เห็นสภาพแวดล้อม ในส่วนนี้ ก็ต้องขออนุญาต ในการนำภาพมาใช้ เพราะสัมพันธ์กับกฎหมายพีดีพีเอ ควรมีการขออนุญาตให้เป็นลายลักษณ์อักษร หรือบันทึกเสียงที่เขาอนุญาต โดยแจ้งว่า ขอสัมภาษณ์เพื่อนำไปเผยแพร่ในช่องทางใด สื่อใด อย่างน้อยก็เป็นการหลักฐานยืนยันได้ว่าเราได้ขออนุญาตเขาแล้วและเขาตอบรับแล้ว อัดไว้เป็นคลิปจะดีมาก เป็นการป้องกันตัวเองของสื่อมวลชนอีกทาง เพราะบางครั้งเราอาจจะขอเขา และขณะนั้นเขาอาจยินยอม แต่ภายหลังหากมีปัญหา เขาอาจจะมาฟ้องร้องสื่อมวลชนได้ แต่ถ้ามีคลิปที่ระบุว่า เราได้ขออนุญาต นำข้อมูลไปใช้แล้ว สามารถนำข้อมูลไปยืนยันในชั้นศาลได้ ว่าเราปฏิบัติรอบคอบตามกฎหมายแล้ว”

ซึ่ง สภาสื่อมวลชนแห่งชาติ (2566 : online) ได้ให้ความเห็นว่า รัฐนิยามสื่อมวลชนตามกฎหมาย PDPA ปัจจุบันนิยาม “สื่อมวลชน” ที่ ถูกตั้งข้อสงสัยถึงสื่อส่วนบุคคล ยูทูบเบอร์ อินฟลูเอนเซอร์จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายพีดีพีเอหรือไม่ ฝ่ายใดควรจะเป็นฝ่ายกำหนดนิยามสื่อมวลชนในปัจจุบัน อ.สิงห์ มองว่า ตามปกติกฎหมายทุกฉบับ จะมีนิยามในกฎหมายอยู่แล้ว แต่นิยามนั้น อาจยังไม่ชัดเจนพอ ถ้าเป็นไปได้ พ.ร.บ.หลายฉบับ มักจะปรับปรุงเพิ่มเติมหลังใช้ไปแล้ว แม้แต่ PDPA เชื่อว่าตอนนี้ผู้ใช้ประโยชน์ หรือผู้ดูแล ได้เห็นแล้วว่า ปัญหาอยู่ที่ไหน ถ้าเป็นไปได้ อาจจะต้องฝาก ผู้รับผิดชอบเรื่องนี้ ทำร่างกฎหมายฉบับปรับปรุงขึ้นมา เพื่อแก้ปัญหาจุดบอดต่างๆ ของพ.ร.บ.ตนมองว่าเป็นจุดสำคัญมากกว่า กฎหมายทุกฉบับ ไม่มีอะไรสมบูรณ์ แต่อยู่ไปสักพักก็จะรู้ว่า ปัญหาอะไรบ้าง แล้วมีอะไรที่ต้องอัปเดต เนื่องจากบริบทของสังคม เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กฎหมาย PDPA ก็ต้องอัปเดตให้เห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหานั้น อย่างเช่น นิยามของสื่อมวลชนคืออะไร ใครจะเป็นผู้กำหนด อยู่ ๆ สภาการสื่อมวลชนจะกำหนดเองก็คงไม่ได้ เนื่องจากเป็นกฎหมายที่ออกโดยรัฐ ฉะนั้นรัฐจะต้องเป็นผู้กำหนด คำว่าสื่อมวลชน ครอบคลุมถึงกลุ่มใดบ้าง” สิงห์ สิงห์ขจร (2566)

สรุป กฎหมาย PDPA (Personal Data Protection Act) คือ กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของเรา ส่วน PDPC (Personal Data Protection Commission) คือผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล – บุคคลหรือนิติบุคคล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินเกี่ยวกับการเก็บ รวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ดังนั้น การนำเสนอข่าวสารของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (E-Reporter) จึงควรพึงระวัง PDPA พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลในการนำเสนอข่าวทั้งภาพและเสียงในทุกแพลตฟอร์มสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อหลีกเลี่ยงการกระทำที่ผิดกฎหมายและการถูกฟ้องร้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. แบบแผนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. แผนปฏิบัติการโครงการ
7. แผนการดำเนินงาน / วิธีการดำเนินงานโครงการ

3.1 แบบแผนการวิจัย

3.1.1 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เช่น หนังสือ เอกสาร ตำรางานวิจัย และ บทความวิชาการ เพื่อนำมาสังเคราะห์ เนื้อหา และจัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ของเนื้อหาเพื่อเป็นฐานข้อมูลในการออกแบบ แบบสำรวจ แบบสอบถาม แนวคำถาม และกิจกรรม

3.1.2 ออกแบบแบบสำรวจการรู้เท่าทันของผู้เข้าร่วมอบรม แบบสอบถามก่อนและหลังการประชุมอบรมทำการทดสอบแบบสอบถาม และปรับปรุงแบบสอบถาม

3.1.3 จัดประชุม ชี้แจงทีมงานวิจัยและผู้ช่วยทีมวิจัย ถึงวัตถุประสงค์ เนื้อหาของงานวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย ก่อนการเก็บข้อมูลภาคปฏิบัติ

3.1.4 เก็บข้อมูลภาคสนามจากการจัดเวทีประชุม ให้ความรู้ และเวทีแลกเปลี่ยนความรู้เรื่อง การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ใช้เวลาเก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ มีนาคม 2565 ถึง สิงหาคม 2566

3.1.5 ลงรหัสข้อมูล ประมวลผล และวิเคราะห์ผลการวิจัย ใช้เวลารวบรวมข้อมูลและมีนาคม 2565 ถึง สิงหาคม 2566 ประมวลผล

3.1.6 ทำจัดรายงานผลการวิจัย นำเสนอต่อกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาครั้งนี้ มีประชากรวิจัย คือ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จำนวน 77 จังหวัด กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จำนวน 500 คน โดยมีพื้นที่ในการศึกษาครอบคลุม 4 ภูมิภาค 1 กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยจังหวัดที่มีการจัดอบรมประกอบไปด้วย ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ และ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่

ภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดนครสวรรค์

ภาคอีสาน ได้แก่ จังหวัดนครพนม จังหวัดอุดรธานี

ภาคใต้ ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่จังหวัด จังหวัดปทุมธานี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สำหรับโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เพื่อส่งเสริมทักษะ การเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ได้แก่

เครื่องมือการวิจัยที่เป็นกิจกรรมวิจัย ได้แก่ การจัดเวที หรือการจัดประชุมให้ความรู้แก่ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” โดยครั้งที่ 1 - 8 มีวิธีการจัดการและมี เนื้อหาเหมือนกัน แยกจัดตามจังหวัดทั้ง 7 จังหวัด เป็นเวลา 40 ชั่วโมงตั้งแต่เวลา 08.00 – 19.30 น. เพื่อให้พื้นที่แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ร่วมกัน เพื่อทดสอบ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีจริยธรรมและศีลธรรม อย่างถูกต้องในการประชุมที่จัดโดยนักวิจัยโครงการ

ระเบียบวิธีการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอนาคต ใช้เทคนิคการวิจัย EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เป็นเทคนิคการวิจัยอนาคตที่รวมเอาจุดเด่นหรือข้อดี

ของเทคนิค EFR และ Delphi เข้าด้วยกัน ซึ่งเป็นการยกระดับข้อดีทั้งสองเทคนิค และช่วยแก้จุดอ่อนของแต่ละเทคนิคได้เป็นอย่างดี ด้วยการสัมภาษณ์และการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนการทำวิจัยด้วยเทคนิค EDFR

1. การกำหนดและเตรียมตัวกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญมาก เพราะผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ให้ข้อมูลที่นำเชื่อถือ ผู้วิจัยต้องติดตามกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นการส่วนตัว อธิบายจุดมุ่งหมายขั้นตอนต่างๆ ของการวิจัย เวลาที่ใช้โดยประมาณ และประโยชน์ของการวิจัย ย้ำถึงความจำเป็นและความสำคัญของผู้เชี่ยวชาญ ในการวิจัยในครั้งนี้เพื่อให้ได้แบบสอบถามในการประเมินผู้เข้าร่วมอบรมในโครงการก่อนและหลังการอบรม การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง ประกอบด้วย (1) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน (2) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ จำนวน 10 คน และ (3) ผู้ให้ข้อมูลกลุ่มนักวิชาการ จำนวน 5 คน

2. การสัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) ลักษณะการสัมภาษณ์และขั้นตอนคล้ายกับ EFR แต่ EDFR มีความยืดหยุ่นมากกว่า ผู้วิจัยสามารถที่จะเลือกรูปแบบการสัมภาษณ์รอบที่ 1 อาจยึดรูปแบบ EFR กล่าวคือ เริ่มสัมภาษณ์จาก ภาพอนาคตทางที่ดี, ภาพอนาคตทางที่ไม่ดี และภาพอนาคตที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด

3. วิเคราะห์/สังเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 คน มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อเขียนแนวโน้มในแบบสอบถาม

4. สร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญและยากที่สุดของการวิจัยด้วย เทคนิคนี้ คือ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทุกคนมารวมกัน ตัดทอนข้อความที่ซ้ำกันหรือตัดส่วนที่เกินไปจากกรอบของการวิจัยที่กำหนดไว้ ออกไป โดยการหาถ้อยคำที่ครอบคลุมข้อความทั้งหมด ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามรักษาถ้อยคำของผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ให้มากที่สุด การเขียนเป็นภาษาที่สั้น กระชับ โดยพยายามรักษาความหมายเดิมของผู้เชี่ยวชาญให้มากที่สุด เขียนแนวโน้มเพียงประเด็นเดียวใน 1 ข้อ ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้ผู้เชี่ยวชาญเกิดความสับสนในประเด็นนั้นๆ โดยจะเป็นแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

5. ทำ EDFR รอบที่ 2, 3 การนำแบบสอบถามไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน เพื่อจำแนกข้อมูล หาฉันทามติ ในการทำ EDFR รอบที่ 2 และ 3 ในรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับรู้ข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ เป็นของกลุ่มโดยส่วนรวมโดยหาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเอง แล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่

6. เขียนภาพอนาคต (แนวโน้ม) คือการนำผลการตอบแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งโดยทั่วไปถือตามเกณฑ์ที่มีแนวโน้มความเป็นไปได้ค่อนข้างสูง

กล่าวคือ ค่ามัธยฐานที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบ โดยพิจารณาจากค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Q3-Q1) ไม่เกิน 1.5 การเขียนภาพอนาคตจะไม่เขียนเป็นวิชาการมากไป ต้องให้คนทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจง่าย

ผลที่ได้จากการวิจัยด้วยกระบวนการใช้เครื่องมือ EDRF โดยผลวิจัยที่ได้ ได้นำมาเป็นหัวข้อในกิจกรรมฝึกอบรมทั้ง 7 กิจกรรมและการได้มาซึ่งแบบประเมินผลการอบรมก่อนและหลังให้กับผู้เข้าร่วมอบรม คือ 1) แบบประเมินการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter 2) แบบประเมินความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือออกสู่สังคมไทยและสังคมโลกของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter ซึ่งได้นำมาใช้ในการประเมินผู้เข้าร่วมอบรมที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการดำเนินงานการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในส่วนของแบบสอบถาม และการเก็บข้อมูลแบบนักวิจัยเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการประชุมด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ด้วยการจัดการประชุมที่วิจัยที่ลงวิจัยด้วยตัวเองทั้งทีม เพื่อทำความเข้าใจร่วมกัน ก่อนแยกกันเก็บรวบรวมข้อมูลตามพื้นที่

3.4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ ผู้วิจัยได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารตำราทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5.1 ข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งเป็นข้อมูลปฐมภูมิที่ได้รับจากแบบสอบถามผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาค่าร้อยละ (percentage) ประกอบตารางแจกแจงความถี่ที่แสดงผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.5.2 ข้อมูลจากการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม ประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิที่ได้รับจากการค้นคว้าเอกสารนั้นผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา โดยคัดเลือกและจำแนกข้อมูลจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำบรรณานุกรมข้อมูลเปรียบเทียบ และวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

3.6 แผนปฏิบัติการโครงการ

ลำดับ	กิจกรรมที่สำคัญ	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม								น้ำหนัก (%)	
		ประจำปี 2565				ประจำปี 2566					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์											
1.	จัดทำบทนำ แผนการดำเนินงาน (Project Plan) วิธีการดำเนินงานโครงการฯ (Work Process) ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ (ถ้ามี)										15
2.	จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์การรับสมัครผู้เข้าร่วมอบรม										
3.	จัดทำหัวข้อการฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรฯ พร้อมเกณฑ์การสมัครเข้ารับการอบรม และ(ร่าง) คู่มือประกอบการฝึกอบรมในหลักสูตรที่ 1 ถึงหลักสูตรที่ 3										
4.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ /ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ									25	
5.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าว										

ลำดับ	กิจกรรมที่สำคัญ	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม								น้ำหนัก (%)
		ประจำปี 2565				ประจำปี 2566				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
<p>โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์</p>										
	กลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ									
6.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรการจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ และแนวทาง/กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITTER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน									
7.	จัดกิจกรรมแสดงผลงาน “นิทรรศการการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/ สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม”									
8.	จัดทำรายงานผลการประเมินของผู้เข้ารับการอบรม สำหรับหลักสูตรหลักสูตรที่ 1 ถึงหลักสูตรที่ 3 และ 1 กิจกรรม									10

ลำดับ	กิจกรรมที่สำคัญ	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม								
		ประจำปี 2565				ประจำปี 2566				น้ำหนัก (%)
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	
<p>โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์</p>										
9.	จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์การรับสมัครผู้เข้าร่วมอบรมสำหรับอบรมหลักสูตรที่ 4 ถึงหลักสูตรที่ 7									
10.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ “การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิติศาสตร์ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)									
11.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรอบรมปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ของ									

ลำดับ	กิจกรรมที่สำคัญ	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม									
		ประจำปี 2565				ประจำปี 2566				น้ำหนัก (%)	
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
<p>โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์</p>											
	ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ										35
12.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ในพื้นที่ภูมิภาค ทั่วประเทศ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ										
13.	ดำเนินการจัดฝึกอบรมสำหรับหลักสูตรอบรมปฏิบัติการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ และมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและ										

ลำดับ	กิจกรรมที่สำคัญ	ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม								น้ำหนัก (%)	
		ประจำปี 2565				ประจำปี 2566					
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4		
<p>โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์</p>											
	<p>เพิ่มความสามารถการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้ง “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และ นำผู้นำชุมชน ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถสร้างช่องทางการเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชน โดยการใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน</p>										
14.	จัดทำรายงานผลการประเมินของผู้เข้ารับการอบรม สำหรับหลักสูตรหลักสูตรที่ 4 ถึงหลักสูตรที่ 7										15
15.	สรุปผลการดำเนินโครงการ และจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์พร้อมข้อเสนอแนะเชิงนโยบายฯ ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ										

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		หลักสูตรอบรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1 จัดทำหลักสูตร																		
		1.2 ประชุมคณะกรรมการหลักสูตร																		
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1 ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																		
3	การอบรม	3.1 การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																		
		3.2 สรุปความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรในการอบรม																		
		3.3 ปิดการอบรม																		

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		หลักสูตรอบรมการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ	พ.ค. 65	มิ.ย. 65	ก.ค. 65	ส.ค. 65	ก.ย. 65	ต.ค. 65	พ.ย. 65	ธ.ค. 65	ม.ค. 66	ก.พ. 66	มี.ค. 66	เม.ย. 66	พ.ค. 66	มิ.ย. 66	ก.ค. 66	ส.ค. 66	ก.ย. 66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1 จัดทำหลักสูตร																		
		1.2 ประชุมคณะกรรมการหลักสูตร																		
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1 ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																		
3	การอบรม	3.1 การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																		
		3.2 สรุปรูปร่างที่รับรู้จากวิทยากรในการอบรม																		
		3.3 ปิดการอบรม																		

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																		
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566									
			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			
			พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
		กิจกรรมปฏิบัติการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชน ต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค		65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1	จัดทำกิจกรรม																		
		1.2	ประชุมคณะกรรมการจัด กิจกรรม																		
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1	ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมาย เชิญไปยังองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																		
3	นิทรรศการ	3.1	จัดแสดง “นิทรรศการการ นำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/ สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม																		
		3.2	สรุปความรู้ที่ได้รับจาก นิทรรศการ																		
		3.3	ปิดการอบรม																		

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2		ไตรมาส 3			ไตรมาส 4				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		หลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ “การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตาม หลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชาวิทยาศาสตร์ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research)	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
			65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1	จัดทำหลักสูตร																	
		1.2	ประชุมคณะกรรมการหลักสูตร																	
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1	ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																	
3	การอบรม	3.1	การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																	
		3.2	ออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าวในทุกมิติตามหลักกาลามสูตร																	
		3.3	ปิดการอบรม																	

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		หลักสูตรอบรมปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
			65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1	จัดทำหลักสูตร																	
		1.2	ประชุมคณะกรรมการหลักสูตร																	
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1	ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																	
3	การอบรม	3.1	การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																	
		3.2	ออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานกลุ่มตามโจทย์ที่ได้รับมอบหมายจากวิทยากร																	
		3.3	ปิดการอบรม																	

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2		ไตรมาส 3			ไตรมาส 4				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		หลักสูตรอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ในพื้นที่ภูมิภาคไทย ๑ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชนสำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเพศข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
			65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1	จัดทำหลักสูตร																	
		1.2	ประชุมคณะกรรมการหลักสูตร																	
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1	ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																	
3	การอบรม	3.1	การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																	
		3.2	แสดงผลงานกลุ่มตามโจทย์ที่ได้รับมอบหมายจากวิทยากร																	
		3.3	ปิดการอบรม																	

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565									ประจำปี 2566								
			ไตรมาส 2		ไตรมาส 3			ไตรมาส 4				ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3		
		พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.		
		หลักสูตรอบรมปฏิบัติการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักรู้ถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้ และมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ฯลฯ โดยการใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยการใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน	65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	จัดทำหลักสูตร	1.1	จัดทำหลักสูตร																	
		1.2	ประชุมคณะกรรมการ																	
2	ประชาสัมพันธ์ + เปิดลงทะเบียน	2.1	ประชาสัมพันธ์ส่งจดหมายเชิญไปยังองค์กรสื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยตรง																	
3	การอบรม	3.1	การอบรมบรรยายหัวข้อที่ระบุไว้ในหลักสูตร																	
		3.2	สรุปความรู้ที่ได้รับจากวิทยากรในการอบรมโดยการใช้สื่อสิ่งใหม่																	
		3.3	ปิดการอบรมแจกประกาศนียบัตร																	

3.7 แผนการดำเนินงาน/ วิธีการดำเนินงานโครงการ (ต่อ)

ลำดับที่	กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	เดือน																	
			ประจำปี 2565						ประจำปี 2566											
			ไตรมาส 2		ไตรมาส 3		ไตรมาส 4		ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3					
พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.				
โครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์			พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	
			65	65	65	65	65	65	65	65	66	66	66	66	66	66	66	66	66	
1	การออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค	1.1	ประมวผลโครงการจัดทำเป็นวีดิทัศน์ จำนวน 1 ชิ้นงาน พร้อมเผยแพร่สู่สาธารณะผ่านทางสื่อออนไลน์																	
		1.2	จัดนิทรรศการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/สังคม/การเมือง/วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า 2 ชิ้นงาน																	
		1.3	ประมวผลผลงานกลุ่มได้รับการคัดเลือกไม่น้อยกว่า 2 ชิ้นงาน พร้อมเผยแพร่สู่สื่อออนไลน์																	
2	สรุปอภิปรายผลพร้อมข้อเสนอแนะ	2.1	สรุปรายงานผลการดำเนินโครงการพร้อมข้อเสนอแนะ																	

บทที่ 4 ผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นโครงการวิจัยที่ดำเนินการวิจัยกับกลุ่มเป้าหมายที่เจาะจงคือ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จาก 7 จังหวัดทั่วประเทศ การนำเสนอผลการศึกษาของผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการศึกษแยกออกเป็น 4 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในแต่ละภูมิภาค

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค

ส่วนที่ 1 ข้อมูลเชิงประชากรศาสตร์ ที่เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter”

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภทหน่วยงานที่ท่านสังกัด ภูมิภาคที่ท่านอยู่อาศัยในปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้เข้าร่วมอบรมซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภทหน่วยงานที่ท่านสังกัด ภูมิภาคที่ท่านอยู่อาศัยในปัจจุบันด้วยการใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) โดยนำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

ตาราง 1 แสดงจำนวนความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมอบรม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	315	63.00
หญิง	185	37.00
อายุ		
ต่ำกว่า หรือเท่ากับ 20 ปี	37	7.40
21-30 ปี	148	29.60
31-40 ปี	174	34.80
41-50 ปี	82	16.40
51-60 ปี	33	6.60
61 ปี ขึ้นไป	26	5.20
ประเภทหน่วยงานที่สังกัด		
สถานีโทรทัศน์	36	7.20
วิทยุ	48	9.60
องค์กรอิสระ	215	43.00
สื่อออนไลน์	147	29.40
นิตยสาร	12	2.40
หนังสือพิมพ์	42	8.40
ภูมิภาคที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน		
ภาคเหนือ	100	20.00
ภาคกลาง	100	20.00
ภาคอีสาน	100	20.00
ภาคใต้	100	20.00
กรุงเทพ/ปริมณฑล	100	20.00
รวม	500	100.00

จากตาราง 1 พบว่า ผู้เข้าร่วมอบรมโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นเพศชาย จำนวน 315 คน (คิดเป็น

ร้อยละ 63.00) และเป็นเพศหญิง จำนวน 185 คน (คิดเป็นร้อยละ 37.00) โดยลำดับอายุของผู้เข้าร่วมอบรมที่เข้าร่วมเยอะที่สุด คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 174 คน (คิดเป็นร้อยละ 34.80) รองลงมาคือ อายุ 21-30 ปี จำนวน 148 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.60) อายุ 41-50 ปี จำนวน 82 (คิดเป็นร้อยละ 16.40) อายุต่ำกว่า หรือเท่ากับ 20 ปี จำนวน 37 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.40) อายุ 51-60 ปี จำนวน 33 คน (คิดเป็นร้อยละ 6.60) และลำดับอายุของผู้เข้าร่วมอบรมที่เข้าร่วมน้อยที่สุด คือ อายุ 61 ปี ขึ้นไป จำนวน 26 คน (คิดเป็นร้อยละ 5.20) ต่อมา มีหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมเยอะที่สุด คือ องค์กรอิสระ จำนวน 215 คน (คิดเป็นร้อยละ 43.00) รองลงมาคือ สื่อออนไลน์ จำนวน 147 คน (คิดเป็นร้อยละ 29.40) หน่วยงานวิทยุ จำนวน 48 คน (คิดเป็นร้อยละ 9.60) หน่วยงานหนังสือพิมพ์ จำนวน 42 คน (คิดเป็นร้อยละ 8.40) หน่วยงานสถานีโทรทัศน์ จำนวน 36 คน (คิดเป็นร้อยละ 7.20) และหน่วยงานที่เข้าร่วมอบรมน้อยที่สุดคือ นิตยสาร จำนวน 12 คน (คิดเป็นร้อยละ 2.40) และภูมิภาคของผู้เข้าร่วมอบรมมีทั้งหมด 5 ภาคคือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพ/ปริมณฑล จำนวนภูมิภาคละ 100 (คิดเป็นภูมิภาคร้อยละ 20.00)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในแต่ละภูมิภาค

ตาราง 2 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพปริมณฑล และ บุคคลากร สำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 334 คน , หญิง = 216 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	73.45	21.10	4.53	0.73	0.18
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	62.03	24.98	10.30	1.93	0.75
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	71.25	22.02	5.82	0.73	0.18

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 334 คน , หญิง = 216 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	72.07	22.23	5.33	0.18	0.18
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	70.45	23.72	5.10	0.55	0.18
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	68.57	25.40	5.30	0.55	0.18
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	66.68	22.95	8.12	0.93	1.32
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	70.97	22.60	5.88	0.18	0.37
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	67.87	24.93	5.20	1.08	0.92
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	67.48	24.27	7.70	0.18	0.37
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	69.82	24.68	5.13	0.18	0.18
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	73.43	21.52	3.77	0.73	0.55
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่ได้รับในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	70.37	24.90	4.37	0.18	0.18
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	69.25	24.27	5.57	0.55	0.37
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร	67.13	24.25	6.18	1.50	0.93
รวม	69.39	23.59	5.89	0.68	0.46

จากตารางที่ 2 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากรสำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 69.39 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 23.59 และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 0.46 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านหัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม รองลงมา คือด้านท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านเทคนิคการนำเสนอของวิทยากร ตามลำดับ

ตาราง 3 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคเหนือ จำนวน 100 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 69 คน , หญิง = 31 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	81.20	13.30	2.20	3.30	0.00
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	70.00	17.80	10.00	2.20	0.00
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	83.40	12.20	2.20	2.20	0.00
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	83.40	13.30	3.30	0.00	0.00
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	77.80	17.80	2.20	2.20	0.00
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	70.00	23.40	4.40	2.20	0.00
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	74.20	15.70	7.90	1.10	1.10
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	82.30	13.30	2.20	1.10	1.10
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	66.70	23.30	5.60	2.20	2.20
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	71.20	22.20	4.40	1.10	1.10
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	76.70	18.90	3.30	1.10	0.00
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	80.10	14.40	2.20	1.10	2.20
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่ได้รับ ในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	80.00	16.70	2.20	1.10	0.00
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	81.10	14.50	1.10	2.20	1.10
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร	71.10	21.10	5.60	2.20	0.00
รวม	76.61	17.19	3.92	1.68	0.60

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ

สามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคเหนือ โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 76.61 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 17.19 และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 0.6 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านเนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการและเทคนิคการนำเสนอของวิทยากร รองลงมา คือด้านความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านความพึงพอใจใน การจัดสถานที่ ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคกลาง จำนวน 100 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (ชาย = 62 คน , หญิง = 38 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	73.30	20.20	4.30	1.10	1.10
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	55.70	27.20	14.90	1.10	1.10
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	62.70	29.80	5.30	1.10	1.10
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	69.10	24.30	4.40	1.10	1.10
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	72.30	21.10	4.40	1.10	1.10
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	59.50	31.90	6.40	1.10	1.10
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	61.70	29.80	6.30	1.10	1.10
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	72.30	21.30	5.30	0.00	1.10
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	63.80	27.70	5.30	2.10	1.10
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	63.80	29.80	5.30	0.00	1.10
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	66.00	27.60	5.30	0.00	1.10
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	70.20	26.60	2.10	0.00	1.10
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่	66.00	28.60	4.30	0.00	1.10

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (ชาย = 62 คน , หญิง = 38 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ได้รับในครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้					
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	68.10	26.50	3.20	1.10	1.10
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา	63.90	28.70	5.30	0.00	2.10
หลักสูตร					
รวม	65.89	26.74	5.50	0.71	1.16

จากตารางที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคกลาง โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 65.89 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 26.74 และมีระดับความพึงพอใจน้อยร้อยละ 0.71 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านหัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม รองลงมา คือด้านวิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและด้านน่าสนใจและความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม ตามลำดับ

ตาราง 5 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคอีสาน จำนวน 100 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (ชาย = 49 คน , หญิง = 51 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	52.60	27.00	16.70	3.70	0.00

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 49 คน , หญิง = 51 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	70.50	21.80	7.70	0.00	0.00
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	70.50	26.90	2.60	0.00	0.00
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	70.60	25.60	3.80	0.00	0.00
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	67.90	26.90	5.20	0.00	0.00
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	66.70	19.20	14.10	0.00	0.00
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	66.70	28.20	5.10	0.00	0.00
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	66.70	33.30	0.00	0.00	0.00
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	73.10	25.60	1.30	0.00	0.00
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่ได้รับในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	69.20	28.20	2.60	0.00	0.00
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร	69.20	24.40	5.10	0.00	1.30
รวม	68.80	25.00	5.00	0.20	0.10

จากตารางที่ 5 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคอีสาน โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 68.80 รองลงมามีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 25 และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 0.1 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคอีสาน มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้าน ความพึงพอใจใน วิทยากรโดยภาพรวม รองลงมา คือด้านท่านได้รับประโยชน์จากการอบรมและด้านท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้าน ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคใต้ จำนวน 100 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 70 คน , หญิง = 30 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	65.60	26.40	8.00	0.00	0.00
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	55.30	24.10	12.60	4.60	3.40
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	66.70	24.10	9.20	0.00	0.00
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	70.20	21.80	8.00	0.00	0.00
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	65.80	27.10	7.10	0.00	0.00
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	67.80	25.30	6.90	0.00	0.00
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	56.40	23.00	11.50	3.40	5.70
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	65.60	26.40	8.00	0.00	0.00
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	67.80	24.30	5.70	1.10	1.10
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	64.40	21.80	13.80	0.00	0.00
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	70.10	20.70	9.20	0.00	0.00
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	72.40	21.10	5.40	1.10	0.00
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่ได้รับในครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้	69.00	25.30	5.70	0.00	0.00
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	64.40	27.60	8.00	0.00	0.00
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหาหลักสูตร	63.40	24.10	8.00	3.40	1.10
รวม	65.66	24.20	8.40	1.00	0.74

จากตารางที่ 6 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ

สามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคใต้ โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 65.66 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 24.20 และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 0.74 และ ผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคใต้ มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม รองลงมา คือด้านเทคนิคการนำเสนอของวิทยากร และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” กรุงเทพฯและปริมณฑล จำนวน 100 ท่าน

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ (ชาย = 65 คน , หญิง = 35 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. หัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
2. ปริมาณเวลาทั้งหมดของการอบรม	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
3. เนื้อหาสาระในการอบรมตรงกับความต้องการ	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
4. เทคนิคการนำเสนอของวิทยากร	70.20	21.80	8.00	0.00	0.00
5. วิทยากรนำเสนอเนื้อหาสาระครบถ้วนและน่าสนใจ	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
6. สื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากร	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
7. การบริหารเวลาของวิทยากร	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
8. ความพึงพอใจในวิทยากรโดยภาพรวม	65.60	26.40	8.00	0.00	0.00
9. ความพึงพอใจใน การจัดสถานที่	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
10. ความพึงพอใจใน การจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
11. ความพึงพอใจใน การบริการโดยภาพรวม	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
12. ท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม	72.40	21.10	5.40	1.10	0.00
13. ท่านคาดว่าจะนำความรู้ ความเข้าใจทักษะที่	69.00	25.30	5.70	0.00	0.00

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	(ชาย = 65 คน , หญิง = 35 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ได้รับในครั้งนี้นำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้					
14. ท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม	64.40	27.60	8.00	0.00	0.00
15. ระยะเวลาในการอบรมสอดคล้องกับเนื้อหา	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
หลักสูตร					
รวม	70.66	24.04	5.22	0.08	0

จากตาราง 7 พบว่า ความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” กรุงเทพฯและปริมณฑล โดยภาพรวม มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 70.66 รองลงมา มีระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 24.04 และมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดร้อยละ 0 และผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพฯและปริมณฑล มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดในด้านหัวข้อบรรยายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม ด้านสื่อประกอบการนำเสนอของวิทยากรและด้านความพึงพอใจในการจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก รองลงมา คือด้านท่านได้รับประโยชน์จากการอบรม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านท่านมีความพึงพอใจที่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค

ผลการวิจัยการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ (Key Informants) จำนวนทั้งสิ้น 20 คน โดยใช้ในการสุ่มแบบเจาะจง ใช้วิธีการวิจัยด้วยเทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต EDFR เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถืออยู่ในช่วงการเปลี่ยนผ่าน “สื่อใหม่” ทั้งวิชาการและวิชาชีพของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ ควรได้รับการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยการจำลองสถานการณ์จริง ให้มากขึ้น ในประเด็นต่าง ๆ ประกอบไปด้วย 1) ความเข้าใจในจรรยาบรรณสื่อ 2) ทักษะการสื่อสารที่ดี โดยเฉพาะการฟัง 3) ทักษะการคิดแบบวิพากษ์ 4) ทักษะความมีเหตุผล และการนำเสนอความคิด 5) ทักษะการควบคุมอารมณ์ 6) ทักษะการทำงานเป็นทีม 7) ทักษะชีวิตรอบรู้ และมีพื้นฐานด้าน สังคมศาสตร์ 8) ทักษะและความถนัดเฉพาะ 9) ทักษะการมีความรู้เฉพาะและสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติได้จริง 10) ทักษะความรู้ด้านประวัติศาสตร์ และ ภาษา 11) ทักษะการใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้ทุกรูปแบบและ 12) ทักษะการเรียนรู้กฎหมาย PDPA จริยธรรมสื่อและมาตรฐานวิชาชีพสื่อมวลชนความรู้ความเข้าใจ และ ทักษะในโครงสร้างพื้นฐานกระบวนการทำข่าว-วิธีการผลิตข่าว - สกู๊ปข่าว-สารคดีเชิงข่าวโทรทัศน์ และ คอนเทนต์ Multi - platform อย่างมืออาชีพ” และการ Upskill ทักษะของนักข่าว/การนำเสนอข่าว/การสร้างเนื้อหาบนสื่อดิจิทัล โดยควรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter จะก้าวเข้าสู่สื่อมวลชนรุ่นใหม่ต้องเรียนรู้เรื่ององค์ความรู้ใหม่ คือ 1) การหลอมรวมสื่อ (Convergence Media Multi-Platform) 2) Generative AI ในงานข่าวและคอนเทนต์ครีเอเตอร์ 3) กลยุทธ์ในการใช้งาน Generative AI อย่างเหมาะสม 4) Generative AI ในกระบวนการ PPP Generative AI การละเมิดสิทธิส่วนบุคคลหรือสร้างข้อมูลที่ไม่เหมาะสมตามเกณฑ์ Broadcast Newsroom – LIVE Streaming ง่ายๆ ด้วยตัวเอง และ การทำ Video Content ร่วมกับ Generative Ai ที่นักข่าวกลุ่มใหม่ต้องเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้

ตาราง 8 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส จำนวน 550 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 334 คน , หญิง = 216 คน)				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	69.82	23.57	4.92	0.95
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง	73.37	21.00	5.08	0.37	0.18
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	73.42	21.17	4.87	0.37	0.18
4. ด้านการเป็นสื่อสาธารณะ	71.35	22.58	6.07	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	69.73	25.12	4.93	0.00	0.22
รวม	71.54	22.69	5.17	0.34	0.27

จากตารางที่ 8 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส จำนวน 550 ท่าน โดยภาพรวม มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุด ร้อยละ 71.54 รองลงมา มีระดับทักษะการเรียนรู้มากร้อยละ 22.69 และมีระดับทักษะการเรียนรู้ น้อยร้อยละ 0.34 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม รองลงมา คือด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ จำนวน 100 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 69 คน , หญิง = 31 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
4. ด้านการเป็นสื่อสาธารณะ	70.50	21.80	7.70	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
รวม	71.82	23.08	5.10	0.00	0.00

จากตารางที่ 9 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ โดยภาพรวม มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 71.82 รองลงมามีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 23.08 และมีระดับทักษะการเรียนรู้น้อยและน้อยที่สุดร้อยละ 0 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว รองลงมา คือด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง จำนวน 100 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 62 คน , หญิง = 38 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	70.20	26.60	2.10	0.00	1.10
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าว	76.70	18.90	3.30	1.10	0.00

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 62 คน , หญิง = 38 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
เฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง					
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	82.20	13.30	2.30	1.10	1.10
4. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสาธารณะ	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
รวม	75.06	20.74	3.32	0.44	0.44

จากตารางที่ 10 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง โดยภาพรวม มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 75.06 รองลงมา มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 20.74 และมีระดับทักษะการเรียนรู้น้อยและน้อยที่สุดร้อยละ 0.44 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม รองลงมา คือด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับทักษะการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคอีสาน จำนวน 100 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 49 คน , หญิง = 51 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	76.70	18.90	3.30	1.10	0.00
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าว	82.20	13.30	2.30	1.10	1.10
เฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง					
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	67.90	26.90	5.20	0.00	0.00
4. ด้านการเป็นผู้สื่อข่าวสาธารณะ	66.70	19.20	14.10	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
รวม	73.58	20.02	5.74	0.44	0.22

จากตารางที่ 11 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคอีสาน โดยภาพรวม มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 73.58 รองลงมามีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 20.02 และมีระดับทักษะการเรียนรู้น้อยที่สุดร้อยละ 0.22 และผู้ตอบแบบสอบถามภาคอีสาน มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง รองลงมา คือด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดคือด้านการเป็นสื่อสาธารณะ ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคใต้ จำนวน 100 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 70 คน , หญิง = 30 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	70.50	26.90	2.60	0.00	0.00
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง	69.20	28.20	2.60	0.00	0.00
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
4. ด้านการเป็นสื่อสาธารณะ	73.10	25.60	1.30	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	69.20	24.40	5.10	0.00	1.30
รวม	71.02	25.38	3.34	0.00	0.26

จากตารางที่ 12 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคใต้ โดยภาพรวม มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 71.02 รองลงมามีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 25.38 และมีระดับทักษะการเรียนรู้น้อยร้อยละ 0 และผู้ตอบแบบสอบถามภาคใต้ มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม และด้านการเป็นสื่อสาธารณะ รองลงมา คือด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดคือด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และด้านความรับผิดชอบต่อสังคม ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 100 ท่าน

ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ	ระดับทักษะการเรียนรู้ (ชาย = 65 คน , หญิง = 35 คน)				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	1. ด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว	55.30	24.10	12.60	4.60
2. ด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง	70.10	20.70	9.20	0.00	0.00
3. ด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม	72.40	20.10	6.40	1.10	0.00
4. ด้านการเป็นสื่อสาธารณะ	69.00	25.30	5.70	0.00	0.00
5. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม	64.40	27.60	8.00	0.00	0.00
รวม	66.24	23.56	8.38	1.14	0.68

จากตารางที่ 13 พบว่า ระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวมมีระดับความตระหนักถึง จริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 66.24 รองลงมา มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดร้อยละ 23.56 และมีระดับทักษะการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดร้อยละ 0.68 และผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีระดับทักษะการเรียนรู้มากที่สุดในด้านการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม รองลงมา คือด้านความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับทักษะการเรียนรู้ที่น้อยที่สุดคือด้านความรู้ทางด้านกฎหมายในการนำเสนอข่าว ตามลำดับ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละภูมิภาค

การศึกษาความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการการวิจัยเอกสารและเทคนิค EDFR โดยการสัมภาษณ์ จำนวนผู้ให้ข้อมูล 20 คน ใช้การสุ่มแบบเจาะจง ผลการวิจัยพบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ทุกคนสามารถใช้มือถือในการส่งข่าวสารพร้อมกันไปยังสาธารณชน โดยไม่มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงและความถูกต้องอย่างถี่ถ้วนก่อนนำเสนอสู่สาธารณะทำให้เกิด fake news ในส่วนจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter พบว่า แนวโน้มในอนาคตลดลง ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ควรศึกษาจริยธรรมสื่อออนไลน์ที่เรียกว่า “community standard” ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญและองค์ประกอบหลักในการกำหนดคุณค่าของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ซึ่ง ความแตกต่างของการทำสื่อออนไลน์แบบที่มีสังกัดกับการทำสื่อออนไลน์ที่ไม่มีสังกัดคือสื่อออนไลน์ของสำนักงานข่าวที่มีสังกัดจะมีระบบบรรณาธิการในการตรวจคัดกรองทั้งภาพและเนื้อหาไม่ละเมิดจริยธรรมสื่อมวลชนแต่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ที่ไม่มีสังกัดจะกระทำหน้าที่โดยไม่มีบรรณาธิการจึงต้องยึดในมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชนอย่างเข้มข้นเพื่อที่การนำเสนอเนื้อหาข่าวไม่ขัดต่อหลักจริยธรรมสื่อมวลชน และไม่ขัด Community Standards เพราะจริยธรรมและศีลธรรมเป็นตัวกำหนดคุณค่าของสื่อมวลชนให้มีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ มีอิสระในการนำเสนอข่าว ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ไม่บิดเบือนข้อมูลข่าวสาร วางตัวเป็นกลางแต่ขณะเดียวกันต้องนำเสนอข่าวที่เป็นจริงและตรวจสอบข้อมูลข่าวให้ครบถ้วนรอบด้าน ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลโดยยึดตามหลักจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติอย่างมีกระบวนการคือให้คำนึงถึงผลกระทบหรือเป้าหมายที่จะเกิดว่าวิธีการจะดีหรือเลวเพียงเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการให้ได้มาซึ่งข่าวสาร ไม่ว่าจะทำอะไร ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นต่อสาธารณะ ตระหนักความสุขของผู้อื่นมากกว่าตัวเองโดยใช้ “เหตุผล” เหนือ “อารมณ์” และ “ความรู้สึก” ซึ่งนักข่าวกลุ่มใหม่ควรยึดหลักศีลธรรมในการนำเสนอข่าวว่าสิ่งนั้นพาไปสู่ความสุขหรือไม่เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขมากที่สุดและการกระทำนี้ถูกศีลธรรม

ตาราง 14 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรม(ชาย = 334 คน , หญิง = 216 คน)				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	76.13	19.22	4.28	0.18
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	74.23	20.05	4.07	0.92	0.73
3. ด้านความยุติธรรม	72.73	21.50	4.87	0.73	0.17
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	74.97	19.72	3.68	1.45	0.18
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	70.88	23.07	4.40	0.92	0.73
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	72.90	20.97	5.22	0.37	0.55
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	71.67	22.40	5.20	0.55	0.18
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	72.95	21.67	4.47	0.37	0.55
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	72.72	21.05	5.50	0.55	0.18
รวม	73.24	21.07	4.63	0.67	0.39

จากตารางที่ 14 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 73.24 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 21.07 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดร้อยละ 0.39 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงานกทปส มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านความจริง ความถูกต้อง รองลงมา คือด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ จำนวน 100 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรม (ชาย = 69 คน , หญิง = 31 คน)				
	มาก		ปานกลาง		น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	70.10	21.80	8.10	0.00	0.00
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
3. ด้านความยุติธรรม	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	70.50	21.80	7.70	0.00	0.00
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	70.50	25.70	3.80	0.00	0.00
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	70.20	26.60	2.10	0.00	1.10
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	76.70	18.90	3.30	1.10	0.00
รวม	71.84	23.16	4.76	0.12	0.12

จากตารางที่ 15 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 71.84 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมาร้อยละ 23.16 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยและน้อยที่สุดร้อยละ 0.12 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม รองลงมา คือด้านความยุติธรรม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดคือด้านความจริง ความถูกต้อง ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง จำนวน 100 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรม(ชาย = 62 คน , หญิง = 38 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	82.20	13.30	2.30	1.10	1.10
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	80.00	14.50	2.20	1.10	2.20
3. ด้านความยุติธรรม	83.40	13.30	3.30	0.00	0.00
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	81.20	13.30	2.20	3.30	0.00
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	70.10	23.30	4.40	2.20	0.00
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	74.20	15.70	7.90	1.10	1.10
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	70.60	25.60	3.80	0.00	0.00
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	72.40	21.20	6.40	0.00	0.00
รวม	76.36	18.00	4.18	0.98	0.49

จากตารางที่ 16 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 76.36 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากร้อยละ 18 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยและน้อยที่สุดร้อยละ 0.49 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคกลาง มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านความยุติธรรม รองลงมา คือด้านความจริง ความถูกต้อง และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดคือด้านการอ้างอิงแหล่งที่มาตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคอีสาน จำนวน 100 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ ในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ น่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและ ศีลธรรม(ชาย = 49 คน , หญิง = 51 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
3. ด้านความยุติธรรม	70.20	21.80	8.00	0.00	0.00
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	71.80	23.10	5.10	0.00	0.00
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	69.30	26.90	3.80	0.00	0.00
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	70.20	21.80	8.00	0.00	0.00
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	65.60	26.40	8.00	0.00	0.00
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	73.10	21.80	5.10	0.00	0.00
รวม	71.20	23.17	5.63	0.00	0.00

จากตารางที่ 17 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคอีสาน โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 71.20 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากร้อยละ 23.17 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยและน้อยที่สุดร้อยละ 0 และผู้ตอบแบบสอบถามภาคอีสาน มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านความจริง ความถูกต้องและด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต รองลงมา คือ ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดคือด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ ตามลำดับ

ตาราง 18 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคใต้ จำนวน 100 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ ในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ น่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและ ศีลธรรม(ชาย = 70 คน , หญิง = 30 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	74.40	21.80	3.80	0.00	0.00
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	72.30	22.30	3.20	1.10	1.10
3. ด้านความยุติธรรม	76.70	18.90	3.30	1.10	0.00
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	77.80	17.80	2.20	2.20	0.00
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	82.30	13.30	2.20	1.10	1.10
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	80.00	16.70	2.20	1.10	0.00
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	77.80	17.80	2.20	2.20	0.00
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	82.30	13.30	2.20	1.10	1.10
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	82.30	14.40	2.20	1.10	0.00
รวม	78.43	17.37	2.61	1.22	0.37

จากตารางที่ 18 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคใต้ โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 78.43 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากร้อยละ 17.37 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดร้อยละ 0.37 และผู้ตอบแบบสอบถามภาคใต้ มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ และด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม รองลงมา คือด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดคือด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามลำดับ

ตาราง 19 แสดงความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 100 ท่าน

ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ ในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ น่าเชื่อถือ	ระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและ ศีลธรรม(ชาย = 65 คน , หญิง = 35 คน)				
	มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
	ที่สุด		กลาง		ที่สุด
1. ด้านความจริง ความถูกต้อง	72.30	23.30	4.40	0.00	0.00
2. ด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ	74.20	15.70	7.90	1.10	1.10
3. ด้านความยุติธรรม	61.70	29.80	6.40	1.10	1.00
4. ด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ	63.80	27.70	5.30	2.10	1.10
5. ด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา	63.80	29.80	5.30	0.00	1.10
6. ด้านความสุภาพ ซื่อสัตย์ สุจริต	66.00	27.60	5.30	0.00	1.10
7. ด้านสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคล	69.10	25.30	3.40	1.10	1.10
8. ด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ	72.30	22.30	3.20	1.10	1.10
9. ด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม	59.50	31.90	6.40	1.10	1.10
รวม	66.97	25.93	5.29	0.84	0.97

จากตารางที่ 19 พบว่า ความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือของผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยภาพรวม มีระดับความตระหนักถึง จริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 66.97 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากร้อยละ 25.93 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยร้อยละ 0.84 และผู้ตอบแบบสอบถาม กรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ รองลงมา คือด้านความจริง ความถูกต้อง และด้านความเป็นอิสระทางวิชาชีพ และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดคือด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เป็นโครงการวิจัยเชิงคุณภาพ ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้ข้อค้นพบจากการระดมความคิดเห็นผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” และการตอบแบบสอบถามประกอบกันไป ซึ่งผลการศึกษาที่พบได้รับความร่วมมือจากผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” เป็นอย่างดี ผลการศึกษามีรายละเอียดที่สรุปในบทที่ 4 โดยผู้วิจัยขอสรุปภาพรวมของข้อค้นพบในบทที่ดังต่อไปนี้

บทสรุปการวิจัย

ผลการศึกษาจากบทที่ 4 และบทสรุปข้างต้น เป็นผลการศึกษาที่เกิดจากลำดับการดำเนินงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ออกแบบให้มีการเก็บข้อมูล

สรุปผลความพึงพอใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่เข้าร่วมการอบรมการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของ ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน โดยในภาพรวมทุก ๆ ภาค มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดเกี่ยวกับหัวข้อในการบรรยายที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการอบรม รองลงมาคือผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจที่ได้รับประโยชน์จากการอบรม และความพึงพอใจของผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือเทคนิคในการนำเสนอของวิทยากร

สรุปผลระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานครและบุคลากร สำนักงาน กทปส จำนวน 550 ท่านโดยภาพรวมมีระดับทักษะการเรียนรู้แกนนำในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือมากที่สุด และผู้ตอบแบบสอบถามภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส มีระดับ

ทักษะการเรียนรู้มากที่สุดคือเรื่องการตระหนักถึงหลักจริยธรรมและศีลธรรม รองลงมาผู้ตอบแบบสอบถามมีทักษะความรู้ในการใช้ภาษาและการนำเสนอข่าวเฉพาะด้านที่เป็นข้อเท็จจริง

สรุปผลความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการเป็นผู้สื่อข่าวเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและน่าเชื่อถือ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานครและบุคลากรสำนักงานกทปส จำนวน 550 ท่าน โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดร้อยละ 73.24 รองลงมา มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมาร้อยละ 21.07 และมีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมน้อยที่สุดร้อยละ 0.39 และผู้ตอบแบบสอบถาม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคใต้ กรุงเทพมหานคร และบุคลากร สำนักงาน กทปส มีระดับความตระหนักถึงจริยธรรมและศีลธรรมมากที่สุดในด้านความจริง ความถูกต้อง รองลงมา คือด้านความรับผิดชอบต่อแหล่งข่าวสาธารณะ และด้านที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดคือด้านการอ้างอิงแหล่งที่มา ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบที่ได้จากข้อสรุปการวิจัยในบทที่ 4 และบทสรุปงานวิจัยข้างต้น

1. หลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ มีการเพิ่มทักษะในการที่จะทำให้ผู้สื่อข่าวทราบถึงการเรียนรู้ในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่มีพร้อมทั้งความน่าเชื่อถือ ความสามารถในการทำงานได้อย่างอิสระ สำหรับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่คือ ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสาร ดังนั้นปริมาณข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้นและไหลเวียนในแต่ละวันมีจำนวนมากมาย และหลากหลาย มีทั้งสื่อกระแสหลักและสื่อทางเลือก ในขณะที่สื่อหลักอย่างสิ่งพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์ยังต้องเพิ่มช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายให้กับผู้บริโภค ไม่นับรวมสื่อสังคมออนไลน์ สื่อบุคคล เรียกว่า ทุกคนสามารถทำหน้าที่เป็นผู้ส่งข้อมูลข่าวสารได้ทั้งสิ้น แต่ถึงที่สุดแล้ว สื่อมวลชนก็ยังมีสำคัญถูกกำหนดบทบาทหน้าที่ในการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสาร บนพื้นฐานและหลักการที่ว่า สื่อมวลชนมีสิทธิและเสรีภาพในการทำหน้าที่ แต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อผู้บริโภค เพื่อให้ได้รับความน่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับของสังคม และยังเป็นจุดที่ทำให้สื่อให้โลกออนไลน์ แตกต่างจากสื่อบุคคลอื่น ๆ

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการแลกเปลี่ยนบอกเล่าประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้จากการอบรมไปพัฒนาบุคลิกภาพ ทักษะการสื่อสารของนักข่าวให้เป็นมืออาชีพ เขียนข่าวหรือนำเสนอข่าวได้อย่างมีคุณภาพ เกิดการพัฒนาทักษะ การรายงานข่าวให้น่าสนใจเหมาะแก่การเรียนรู้ การพัฒนาจากประสบการณ์จริง จากสนามข่าวในเหตุการณ์จริงเป็นประโยชน์ต่อสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นในการเริ่มทำข่าวได้ด้วยตัวเองทำได้ง่าย ๆ ไม่ต้องรอ ไม่ยุ่งยากสามารถส่งผ่านเครือข่ายพันธมิตรข่าวในสื่อออนไลน์ หรือสื่อทีวีดาวเทียมในเครือข่ายและสามารถเป็นผู้สื่อข่าวจิตอาสา ผู้สื่อข่าวพิเศษ ร่วมกับเครือข่ายพันธมิตรข่าวได้ทันที สร้างพันธมิตรข่าวได้ด้วยตัวเองและเกิดความรู้ทักษะเพิ่มขึ้นจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่ได้รับจากวิทยากร

โดยผู้เข้าร่วมอบรมมีผลการตอบรับการอบรมไปในทิศทางที่ดีเยี่ยม และผู้เข้าร่วมอบรมตอบกลับอยากให้ทางมหาวิทยาลัยนวัตกรรมกรุงเทพมีการจัดโครงการอบรมในหลักสูตรส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ ขึ้นอีกในรุ่นต่อไปเพื่อต่อยอดพัฒนาความรู้ที่มีของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ “E-Reporter” นำไปสู่การเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจ / สังคม / การเมือง / การศึกษา ฯลฯ ก่อให้เกิดการพัฒนาผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ “E-Reporter” โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เป็นเด็กรุ่นใหม่ที่เพิ่งจบการศึกษายังขาดประสบการณ์ในการทำงาน แต่ต้องทำหน้าที่ท่ามกลางสภาวการณ์แข่งขันที่ทวีความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ จึงเกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพ การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในยุคนี้

ซึ่งการอบรมนี้ถือว่าการส่งเสริมความรู้และเปิดรับประสบการณ์ใหม่จากวิทยากรชื่อดังที่จะมาพร้อมเคล็ดลับดี ๆ กับเทคนิคการนำเสนอและวิธีการเปิดรับข่าวสารที่มีคุณภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เข้าร่วมอบรมพร้อมเคล็ดลับดี ๆ กับเทคนิคการนำเสนอถึง ประสบการณ์ในการเป็นผู้สื่อข่าว / การทำข่าว / การเขียนข่าว / การเล่าข่าว หรือ การหาข่าว จากประสบการณ์ที่ผ่านมา เพื่อฝึกให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” สามารถเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและวิธีการเปิดรับข่าวสารที่มีคุณภาพผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้ผู้เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้

2. หลักสูตรการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ที่ผ่านมาในวงการวิชาการด้านสื่อมวลชนและวิชาชีพ ได้ร่วมระดมความคิดเห็น ผ่านบทความวิชาการ งานวิจัย บทสัมภาษณ์ หรือเวทีการประชุมสัมมนาวงการวิชาชีพสื่อมวลชน เพื่อให้ได้แนวทางในการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิชัย หยุ่น (2555), วัณนี ภูวทิศ (2556), การดา ร่วมพุ่ม (2557), ศิริวรรณ อนันต์โท (2558), เทียนทิพย์ เดียวกี (2559) จรรยาบรรณเปรียบเสมือนการประมวลกฎเกณฑ์ความประพฤติหรือประมวลมารยาทของผู้ประกอบอาชีพต้องเป็นเอกลักษณ์ทางวิชาชีพ ใช้ความรู้ มุ่งองค์กรหรือสมาคมควบคุม (จรรยาพร ธรณินทร์, 2554) จริยธรรมสื่อมวลชน จึงสามารถแปลความได้ว่า ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติของสื่อมวลชน (สมสุข หินวิมาน และคณะ, 2557) จรรยาบรรณของสื่อมวลชนจึงหมายถึง หลักคุณธรรมของผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชน ที่มารวมตัวกันเป็นสมาคมวิชาชีพ สร้างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ประกอบอาชีพนักสื่อสารมวลชนให้มีความรับผิดชอบ

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการบรรยายถึงเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการตระหนักถึงคุณธรรมและจริยธรรมของ “E-Reporter” / คุณธรรมจริยธรรมเพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากรในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์การเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นบุคคลสาธารณะและจริยธรรมสื่อ / กฎหมายการละเมิดเกี่ยวกับข้อมูล Platform Big data / พ.ร.บ.ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ / พ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) พ.ศ.2564 / มาตรฐานจรรยาบรรณของ Journalist (ผู้สื่อข่าว) / การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล สิ่งที่สื่อมวลชน พึงระวัง และ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ใหม่ เขียนข่าว (ออนไลน์และสื่อสิ่งพิมพ์) อย่างไรก็ตามไม่ผิดกฎหมาย ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้จากการอบรมไปพัฒนาทักษะการนำเสนอข่าว การเขียนข่าว การอ่านข่าว / การเล่าข่าว อย่างมีจริยธรรมและคุณธรรม จรรยาบรรณการเป็นผู้สื่อข่าว นักข่าวให้เป็นมืออาชีพ เขียนข่าวหรือนำเสนอข่าว) อย่างไรก็ตาม ไม่ผิดกฎหมาย / ไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

บุคคล เกิดการพัฒนาทักษะการรายงานข่าวที่น่าสนใจเหมาะแก่การเรียนรู้ การพัฒนาจากประสบการณ์จริง จากสนามข่าวในเหตุการณ์จริงเป็นประโยชน์ต่อสังคม และเป็นจุดเริ่มต้นในการเริ่มเป็นผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” เกิดความรู้ทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา การตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรม อีกทั้งจะเห็นว่าผู้เข้าอบรมเกิดความประทับใจพึงพอใจและมีความรู้เพิ่มขึ้นจากการอบรมสามารถนำไปสร้าง Passion ในการทำหน้าที่เป็นผู้สื่อข่าวที่ดีมีความการตระหนักถึงคุณธรรมและจริยธรรม ให้กับสังคมได้มากยิ่งขึ้น และเห็นทิศทางในการพัฒนาตัวเองเพื่อการเป็นผู้สื่อข่าวที่ประสบความสำเร็จ ทั้งยังช่วยสร้างความมั่นใจในการแสดงออก และตระหนักในภาพลักษณ์ของตนเองต่อการทำงานงานข่าวมากยิ่งขึ้น และผู้เข้าอบรมยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมายการละเมิดเกี่ยวกับข้อมูล Platform Big data , พ.ร.บ. ส่งเสริมจริยธรรมและมาตรฐานวิชาชีพสื่อ , พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล(PDPA) พ.ศ.2564 , มาตรฐานจรรยาบรรณของ Journalist (ผู้สื่อข่าว) , การนำเสนอข่าวตามแนวคิดทฤษฎีนิเทศศาสตร์ และการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในกาลามสูตรในยุคดิจิทัล และ “มาตรฐานชุมชน หรือ Community Standard ของ Digital Platform” โดยหลักสูตรนี้ต่อยอดจากหลักสูตรที่ผ่านมาที่มีการอบรมในเรื่องการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ตรงกับสถานการณ์ความเป็นจริง และนำไปใช้ได้จริง ที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญ น่าเชื่อถือ สามารถสร้างแรงบันดาลใจ สร้างแนวความคิดที่สามารถปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้แก่เข้าผู้อบรมในโครงการฯ ในแต่ละ Generation โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เป็นเด็กรุ่นใหม่ที่เพิ่งจบการศึกษายังขาดประสบการณ์ในการทำงาน แต่ต้องทำหน้าที่ท่ามกลางสภาวะการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ จึงเกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพ จริยธรรมและศีลธรรมการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในยุคนี้

ซึ่งการอบรมนี้ถือว่าเป็นบรรทัดฐานสำคัญที่มีการเสริมสร้างความรู้ให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” มีความรู้และตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีจากวิทยากรชื่อดังที่จะมาพร้อมประสบการณ์และองค์ความรู้ใหม่ ๆ ในการเป็นผู้สื่อข่าว / ทำข่าว / การเขียนข่าว / การเล่าข่าว หรือ การหาข่าว จากประสบการณ์ที่ผ่านมาและสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อฝึกให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” สามารถเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและเป็นผู้สื่อข่าวที่มีจริยธรรมและศีลธรรม จรรยาบรรณ ของการนำเสนอข่าวให้ผู้เข้าร่วมอบรมในครั้งนี้

3. หลักสูตรการจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ และแนวทาง/กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชน โดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน สามารถสรุปได้ดังนี้

การจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงระหว่างองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้สำหรับการดำเนินการส่งเสริมในการพัฒนาความสามารถ พัฒนาทักษะการเรียนรู้ สำหรับการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ที่มีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างเป็นอิสระสำหรับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในแนวทางหรือกระบวนการในการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยการใช้สื่อสิ่งใหม่หรือสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชน ปัจจุบันผู้คนส่วนใหญ่นิยมใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารมาเป็นอันดับหนึ่ง We are social และ Hootsuite ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต มือถือ โซเชียลมีเดีย และแพลตฟอร์มต่างๆ ของคนทั่วโลกออกมาเป็นรายงานที่ชื่อว่า ‘Digital in 2018’ พบสิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของคนไทยในยุคดิจิทัลจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศเรา 57 ล้านคน (82% ของประชากร) มีผู้ใช้โซเชียลมีเดีย 51 ล้านคน ประเทศไทยใช้เวลาสูงสุด เฉลี่ย 9 ชั่วโมง 38 นาทีต่อวัน ตามมาด้วยฟิลิปปินส์ (9 ชั่วโมง 29 นาที) และบราซิล (9 ชั่วโมง 14 นาที) ส่วนโซเชียลมีเดียที่คนไทยใช้เยอะที่สุดคือ Facebook (75%) การสำรวจยังพบว่าคนไทยใช้สมาร์ทโฟนใช้เพื่อถ่ายรูปหรือวิดีโอสูงถึง 54%, ใช้แท็บเล็ต 42%, ใช้เช็คข่าวสาร 26%, ใช้จัดตารางนัดหมายหรือจดบันทึกสิ่งต่างๆ 25% (Brand Buffet, 2561: ออนไลน์ 2561)

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรการจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ และแนวทาง / กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยการใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชนต่าง ๆ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหาประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการร่วมแชร์ประสบการณ์ โดยการจัดสัมมนาแบบการบูรณาการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นหรือประเด็นที่สนใจ หรือเป็นข้อถกเถียงของสังคม เป็นการจัดเวทีเพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ระหว่างกัน ในรูปแบบ (Focus Group) โดยการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการพัฒนาและเพิ่มความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือ เชื่อมโยงระหว่างสื่อในแต่ละองค์กร/หน่วยงาน/สำนักข่าวทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เกิดทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

การอบรมนี้ต่อยอดมาจากหลักสูตรที่ผ่านมาที่มีการอบรมในหลักสูตรที่ 1 - 2 โดยเฉพาะผู้สื่อข่าวส่วนใหญ่เป็นเด็กรุ่นใหม่ที่เพิ่งจบการศึกษายังขาดประสบการณ์ในการทำงาน แต่ต้องทำหน้าที่ท่ามกลางสภาวะการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงของสื่อโทรทัศน์ จึงเกิดการตั้งคำถามเกี่ยวกับองค์ความรู้ ประสบการณ์ ความสามารถ ทักษะ ประสิทธิภาพ การนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในยุคนี้

โดยการอบรมในครั้งนี้ เป็นการจัดให้มีช่องทางการเชื่อมโยงองค์ความรู้ ประสบการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการดำเนินการส่งเสริมการพัฒนาความสามารถทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ และแนวทาง/กระบวนการสร้างช่องทางความเชื่อมโยงระหว่างสื่อกับประชาชนโดยใช้สื่อสิ่งใหม่ เช่น LINE FB TWITTER IG PAGE ฯลฯ โดยใช้การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมระหว่างสื่อกับประชาชนต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นถึงพัฒนาการของผู้เข้าร่วมอบรมที่ผ่านการอบรมในหลักสูตรที่ 1 – 3 จากการออกแบบและจัดแสดง “นิทรรศการการนำเสนอข่าวด้านเศรษฐกิจ/ สังคม/ การเมือง/ วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

4. หลักสูตรปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

การออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือ “E-Reporter” หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมากในหลักสูตรนี้ เพราะปัจจุบันสื่อใหม่ได้เกิดขึ้นมากมาย และผู้สื่อข่าวใหม่หรือผู้สื่อข่าวออนไลน์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้การผลิตสื่อข่าวเกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้นทำให้ผู้จัดการหลักสูตรโดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเสนอข่าวจึงริเริ่มจัดโครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรปฏิบัติการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยได้รับเกียรติจากคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันต่าง ๆ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการบรรยายถึงเรื่องการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ การกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของได้อย่างมีประสิทธิภาพ การตระหนักถึงประโยชน์ในการผลิตหรือการเผยแพร่เนื้อหา การบริหารจัดการ ดำเนินงานให้เกิดความต่อเนื่องของผู้สื่อข่าวกลุ่ม

ใหม่ หรือ “E-Reporter” และ การจำลองเหตุการณ์นำเสนอข่าวตามโจทย์ที่ได้รับที่แสดงถึงการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือและการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติในการนำเสนอข่าว จากประสบการณ์จริง จากสนามข่าวในเหตุการณ์จริง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและเกิดความรู้ทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

ซึ่งการอบรมนี้เป็นการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือ “E-Reporter” หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมากในหลักสูตรนี้ เพราะปัจจุบันสื่อใหม่ได้เกิดขึ้นมากมาย และผู้สื่อข่าวใหม่หรือผู้สื่อข่าวออนไลน์เกิดขึ้นเป็นจำนวนมากทำให้การผลิตสื่อข่าวเกิดการแข่งขันมากยิ่งขึ้นทำให้ผู้จัดการหลักสูตรโดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการนำเสนอข่าวจึงริเริ่มจัดโครงการอบรมหลักสูตรการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ

ดังนั้นการอบรมนี้มีการฝึกฝนผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือ “E-Reporter” ให้สร้าง / ออกแบบ หรือ ผลิตสื่อในการนำเสนอข่าว โดยคลาสนี้จะมีการสอนในรูปแบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมของผู้สื่อข่าวด้วยการให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์หรือ “E-Reporter” มีการจับกลุ่ม และเลือกหัวข้อในการนำเสนอข่าว โดยมีการจำลองเหตุการณ์และทำการถ่ายวิดีโอความยาว 5 นาที ในการนำเสนอข่าวและผู้บรรยายจะทำการประเมินผลงานของแต่ละกลุ่ม ถึงการนำเสนอข่าวของผู้เข้าร่วมอบรมเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและหน้าเชื่อถือต่อไป

5. หลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยการใช้นวัตกรรมวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) สามารถสรุปได้ดังนี้

การให้ความรู้กับผู้สื่อข่าวให้เกิดการรับรู้ตระหนักถึงการนำเสนอข่าวในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ ที่ว่าด้วยเรื่อง กาลามสูตร หมายถึง วิธีปฏิบัติในเรื่องที่ควรสงสัย หรือหลักความเชื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าว / ผู้สื่อข่าว ควรมีความรู้ในเรื่องนี้เพื่อที่จะได้ไม่หลงเชื่อจากแหล่งข่าวที่ไม่เป็นจริง ประกอบด้วย 1. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามกันมา 2. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการถือสืบ ๆ กันมา 3. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือ 4. อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำรา หรือคัมภีร์ 5. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะตรรกะ 6. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะอนุমান 7. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล 8. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้แล้ว 9. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้ และ 10. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับถือที่ว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมเมื่อได้รับความรู้จากการบรรยายของวิทยากรแล้วก็จะมีการทำแบบทดสอบการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตร ในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และคู่มือการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ ที่เข้าร่วมดำเนินการโครงการโดยการใช้นวัตกรรมวิจัยอนาคต EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการบรรยายถึงเรื่องการออกแบบและดำเนินการแสดงผลงานของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ แต่ละแห่งเพื่อให้เกิดการรับรู้และกระตุ้นให้สังคมเกิดความสนใจในเรื่องการออกแบบและประเมินผู้สื่อข่าว “การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในทุกมิติ 360 องศา และการประเมินจริยธรรมและ

คุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลัก กาลามสูตรในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ เกิดความรู้
ทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

ซึ่งการอบรมนี้เป็นการให้ความรู้กับผู้สื่อข่าวให้เกิดการรับรู้ตระหนักถึงการนำเสนอข่าวใน
รูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามกาลามสูตร
ในพระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ ที่ว่าด้วยเรื่อง กาลามสูตร หมายถึง วิธีปฏิบัติในเรื่องที่
ควรสงสัย หรือหลักความเชื่อ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สื่อข่าว / ผู้สื่อข่าว ควรมีความรู้ในเรื่องนี้เพื่อที่จะได้ไม่
หลงเชื่อจากแหล่งข่าวที่ไม่เป็นจริง ประกอบด้วย 1. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการฟังตามกันมา
2. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการถือสืบ ๆ กันมา 3. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการเล่าลือ 4. อย่าปลงใจเชื่อ
ด้วยการอ้างตำรา หรือคัมภีร์ 5. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะตรรกะ 6. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะอนุমান
7. อย่าปลงใจเชื่อ ด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล 8. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะเข้าได้กับทฤษฎีที่พินิจไว้
แล้ว 9. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะมองเห็นรูปลักษณะน่าจะเป็นไปได้ และ 10. อย่าปลงใจเชื่อ เพราะนับ
ถือว่า ท่านสมณะนี้เป็นครูของเรา ซึ่งผู้เข้าร่วมอบรมเมื่อได้รับความรู้จากการบรรยายของวิทยากร
แล้วก็จะมีการทำแบบทดสอบการประเมินจริยธรรมและคุณธรรมที่ควรปฏิบัติตามหลักกาลามสูตร ใน
พระพุทธศาสนาและหลักวิชานิตเทศศาสตร์ จากนั้นทางคณะกรรมการจะนำผลที่ได้จากการทำ
แบบทดสอบของผู้เข้าร่วมอบรมมาทำการสังเคราะห์ประมวลผล โดยการใช้เทคนิคการวิจัยอนาคต
EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) เพื่อวัดผลการอบรมในหลักสูตรนี้ว่าผู้เข้าร่วม
อบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ และเกิดทักษะในการนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและ
หน้าเชื่อถือต่อไป

6. หลักสูตรการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไทย ๑๑ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ สามารถสรุปได้ดังนี้

การพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความน่าเชื่อถือ สามารถทำงานได้เป็นอิสระอย่างมีความอิสระในพื้นที่ต่างๆ การบรรยายเทคนิคง่าย ๆ กับการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อทำข่าว / นำเสนอข่าวได้ในทุกพื้นที่ และการจำลองเหตุการณ์นำเสนอข่าวตามโจทย์ที่ได้รับเพื่อเป็นการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่และพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไทย ๑๑ และการตรวจผลงานที่ให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้จำลองเหตุการณ์นำเสนอข่าว / ทำข่าว / เล่าข่าว หรือ เขียนข่าว ตามโจทย์ที่ได้รับและชี้แนะข้อผิดพลาดในแต่ละจุดเพื่อนำไปปรับใช้ในการเป็นแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรอบรมปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ในพื้นที่ภูมิภาคประเทศไทย ๑๑ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการบรรยายถึงเรื่องการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระอย่างอิสระ ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กรสื่อสารมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำสามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณเกิดความรู้ทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

โดยการบรรยายเรื่องการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน มีความน่าเชื่อถือ สามารถทำงานได้เป็นอิสระอย่างมีความอิสระในพื้นที่ต่าง ๆ การบรรยายเทคนิคง่าย ๆ กับการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อทำข่าว / นำเสนอข่าวได้ในทุกพื้นที่ และการจำลองเหตุการณ์นำเสนอข่าวตามโจทย์ที่ได้รับเพื่อเป็นการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่และพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ และการตรวจผลงานที่ให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้จำลองเหตุการณ์นำเสนอข่าว / ทำข่าว / เล่าข่าว หรือ เขียนข่าว ตามโจทย์ที่ได้รับและชี้แนะข้อผิดพลาดในแต่ละจุดเพื่อนำไปปรับใช้ในการเป็นแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในปัจจุบัน

โดยการอบรมหลักสูตรในครั้งนี้เป็นกรอบปฏิบัติการสร้างแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่ในการพัฒนาความสามารถเพิ่มทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ในพื้นที่ภูมิภาคต่าง ๆ เป็นผู้สื่อข่าวที่ไม่ประจำ หรือเรียกว่าผู้สื่อข่าวอิสระ (Freelance reporter) ซึ่งสามารถทำข่าวเสนอให้กับองค์กร สื่อมวลชน สำนักข่าวต่าง ๆ ทั่วโลกได้ รวมทั้งแกนนำ ผู้นำชุมชน และ ประชาชน Generation X Y Z α และ baby boomer สามารถเลือกเสพข่าวได้อย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เข้าร่วมอบรม ในครั้งนี้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและหน้าเชื่อถือต่อไปและเกิดแกนนำนักข่าวรุ่นใหม่เพิ่มขึ้น

7. หลักสูตรเชิงปฏิบัติการแบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม / เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและ มีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว / หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

การแบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมโดยการนำองค์ความรู้ในทุกหลักสูตรที่ผ่านการอบรมมาบูรณาการให้เกิดการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม / เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและ มีแนวโน้มในการเป็นแกนนำที่สามารถเกิดการพัฒนาและเพิ่มความรู้ความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยการนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรที่ 1 - 7 มาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและหน้าเชื่อถือจากนั้นนำมาสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ต่อไป

ผลลัพธ์ของหลักสูตรโดยภาพรวมทั้ง 4 ภูมิภาค ที่ได้จากอบรมหลักสูตรเชิงปฏิบัติการแบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม / เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและ มีแนวโน้มในการเป็นแกนนำในการพัฒนาและเพิ่มความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ พบว่า

ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ / ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่เข้าร่วมอบรมได้ประโยชน์จากองค์ความรู้และเนื้อหา ประสบการณ์ที่ทางวิทยากรและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้มีการบรรยายถึงเรื่อง การบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมในการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม / เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและ

กลยุทธ์การทำข่าวขั้นเทพ รวมทั้งการเสวนาในหัวข้อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติเพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ทำให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะเพิ่มขึ้นจากการบรรยายที่ได้รับจากวิทยากร

ซึ่งการอบรมนี้เป็นการแบบบูรณาการอย่างมีส่วนร่วมโดยการนำองค์ความรู้ในทุกหลักสูตรที่ผ่านการอบรมมาบูรณาการให้เกิดการส่งเสริมผู้สื่อข่าวเรื่องการตระหนักถึงหลักทางจริยธรรมและศีลธรรมที่ควรปฏิบัติ เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรม / เพื่อสร้างจิตสำนึกที่ดีในการการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับและมีแนวโน้มในการเป็นแกนนำที่สามารถเกิดการพัฒนาและเพิ่มความรู้ความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านของผู้สื่อข่าว/หน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ โดยการนำความรู้ที่ได้รับจากหลักสูตรที่ 1 - 7 มาบูรณาการเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและหน้าเชื่อถือจากนั้นนำมาสังเคราะห์เพื่อสรุปผลการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานเป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ จะมีสถานีวิทย์ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ต่อไป

สรุปผลการดำเนินโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์

การจะเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความน่าเชื่อถือและสามารถทำงานได้อย่างอิสระนั้น ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter จะต้องศึกษา Platform Online ไม่ว่าจะเป็น Facebook YouTube Instagram twitter หรือว่า X และTikTok ซึ่งในแต่ละ Platform จะมีลูกเล่นและจุดเด่นที่แตกต่างกันไป เพราะฉะนั้น E-Reporter เองก็ต้องทำความรู้จักกับแต่ละ Platform ให้ดี เพราะแต่ละ Platform มีความแตกต่างกัน อย่างเช่น ถ้า E-Reporter ต้องการที่จะนำเสนอข่าวที่มีข้อความสั้น กระชับ ได้ใจความจะต้องนำเสนอผ่าน Twitter หรือ x หรือ ถ้า E-Reporter ต้องการที่จะนำเสนอผ่านคลิปสั้น หรือ วีดีโอสั้นก็ต้อง TikTok หรือ ว่าถ้า E-Reporter อยากจะไลฟ์สดเหตุการณ์ยาว ๆ หรือเป็นการรายงานสด ต้องเป็น YouTube หรือว่า Facebook

ดังนั้น E-Reporter ทุกคนต้องทำความเข้าใจถึงประเด็นหลักในการนำเสนอข่าว เพราะนอกจาก E-Reporter จะเป็นผู้ผลิตคอนเทนต์เองแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับ E-Reporter ต้องคำนึงว่าเนื้อหาหรือคอนเทนต์ข่าวที่ E-Reporter ทำอยู่นั้นทำเพื่อสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายกลุ่มไหน และ E-Reporter ควรจะเลือก Platform ที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย โดยนักข่าวกลุ่มใหม่ หรือ E-Reporter จะเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างอิสระได้นั้น E-Reporter จะต้องหาให้เจอ 3 ไข่ ประกอบด้วย **1. Message ไข่** เนื้อหาต้องไข่ เนื้อหาต้องโดน **2. ช่องทางที่ไข่** ช่องทางที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกลุ่มเป้าหมาย และ **3. กลุ่มเป้าหมายที่ไข่** ทั้งนี้ E-Reporter จะต้องหาที่ไข่ทั้ง 3 ไข่ ถึงจะเป็นแนวทางในความสำเร็จของการเป็น Content Creator

ทั้งนี้ Platform Online มีกฎระเบียบด้านจริยธรรมอะไรบ้างที่ E-Reporter ควรรู้ คำว่า **จริยธรรม** E-Reporter จะต้องทำความเข้าใจเป็นสองคำใหญ่ ๆ คือ **1. คำว่ากฎระเบียบจริยธรรม** คำนี้หมายถึงมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชน แต่ว่า Platform Online เนี่ยจะไม่มีคำว่ากฎระเบียบจริยธรรมตายตัว Platform Online จะมาใช้คำที่สอง คือคำว่า **Community standards** หรือ **มาตรฐานชุมชน** หรือ **กฎชุมชน** เป็นเหมือนกติกากลางที่ Platform Online ต่าง ๆ จะเป็นผู้กำหนดขึ้นมา สามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้ **จริยธรรมสื่อมวลชนเปรียบเสมือนร่มใหญ่** แต่ **กติกากลาง หรือ Community standards** เป็นเหมือนก้อน ๆ หนึ่งที่ซ่อนอยู่ในมาตรฐานจริยธรรมสื่อมวลชน

เพราะฉะนั้นตราบิตที่คุณมีจริยธรรมสื่อมวลชน มันก็ไม่ผิดกฎหมายของ Platform Online หรือว่า Community Standards แต่มันมีความเหมือนแล้วก็แตกต่างกันอยู่ เช่น จริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards จะกำหนดว่าไม่ให้นำเสนอภาพข่าว หรือเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง อันนี้ด้วยหลักจริยธรรมสื่อมวลชน E-Reporter จะไม่นำเสนอภาพข่าวหรือเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงเหล่านี้ เพราะหาก E-Reporter เผยแพร่เนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรงหรือขัดต่อจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards ทุก Platform ก็จะมี AI ตรวจสอบและก็ไม่อนุญาตให้นำเสนอข่าวนั้น หรือ เรียกว่า โดนแบน

แต่ถ้าหากลองลึกในรายละเอียดจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards จะมีความแตกต่างกันอยู่ ยกตัวอย่าง เช่น คำบางคำ ที่อาจจะเป็นการแบ่งแยกเรื่องเพศ ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นสื่อสาธารณะ หรือ สื่อหลัก จะมีรายละเอียดที่ชัดเจน เช่น คำว่าตุ๊ด กระเทย ทอม สาวหล่อ สื่อสาธารณะ หรือว่า สื่อมวลชน จะหลีกเลี่ยงการใช้คำเหล่านี้ แล้วไปใช้คำกลาง ๆ ที่มีความเหมาะสมและสุภาพ คือคำว่า กลุ่มผู้ที่มีความหลากหลายทางเพศ หรือ LGBTQ+ อันนี้คือมาตรฐานจริยธรรมหรือกฎระเบียบสื่อมวลชน แต่ถ้าเป็น Platform Online หรือ สื่อออนไลน์ที่ E-Reporter ใช้อยู่นั้น E-Reporter จะสังเกตเห็นได้ว่า คำว่าตุ๊ด ทอม กระเทย แบบนี้ ยังคงอยู่ใน Platform Online เพราะ Platform เหล่านี้ไม่ได้มีการปิดกั้นอย่างชัดเจน

ในส่วนเนื้อหาจริยธรรมที่สื่อออนไลน์เรียกว่า **Community standard** นั้นที่ E-Reporter ควรเข้าใจ Community Standards ในแต่ละ Platform จะมี Community Standards ที่แตกต่างกันออกไปนะคะ ถ้าท่านมีเวลาก็ลองไปหารายละเอียดดูได้ ในแต่ละ Platform ก็จะมีการเผยแพร่อยู่แล้ว ซึ่งอาจจะมีรายละเอียดหรือความเข้มข้นแตกต่างกันไปแต่นอกจาก Community Standards แล้ว E-Reporter ควรให้ความสำคัญกับ Algorithm แต่ละ Platform Online จะมี Algorithm เป็นตัวจับหรือตัวสกรีนเนื้อหา เรียกสั้น ๆ ว่า AI โดยการตรวจจับเนื้อหาภาพข่าว หรือเนื้อหาที่มีความรุนแรง Platform Online ก็จะไม่อนุญาตให้ใช้ Algorithm ก็จับหรือว่าอย่างตัว Fake News อันนี้สำคัญมาก Platform Online จะมีตัว AI เป็นตัวไล่จับแล้วก็สกรีนเนื้อหาข่าวปลอม หรือว่า Fake News เป็นกลไกหนึ่งที่จะเปิดโอกาสให้ E-Reporter ร่วมสกรีนด้วยสังเกตว่าทุก Platform จะมีช่องข้อความให้ทุกคนสามารถเข้าไปกดได้หากเจอว่าเนื้อหาข่าวไหน คือข่าวปลอม ข่าวลวง ก็จะสามารถรีพอร์ตได้ อันนี้ก็เป็นตัวหนึ่งที่จะช่วยเสริม Algorithm ซึ่ง E-Reporter จะรู้ว่าข่าวที่นำเสนออยู่นั้นคือ Fake News เมื่อ E-Reporter ยึดหลัก Community standard ก็เป็นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของสื่อมวลชน

E-Reporter ทุกคนควรมีข้อปฏิบัติตาม Community Standard เพราะการปฏิบัติตามจริยธรรมของสื่อมวลชนเป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมการเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้อย่างอิสระ โดยจริยธรรมเป็นตัวหลัก และ Platform

เป็นตัวรอง จริยธรรมสื่อมวลชนเป็นเรื่องใหญ่ หาก E-Reporter ปฏิบัติตามจริยธรรมของสื่อมวลชน ก็จะไม่มีความผิด Community Standard แต่พอลงลึกลงในรายละเอียดจริยธรรมของสื่อมวลชน หลัก ๆ 7 ข้อ ที่สื่อหลักควรจะใช้ นักข่าวกลุ่มใหม่ E-Reporter ก็ควรจะนำไปใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติเช่นกัน คือ 1. ภาพหรือเนื้อหาข่าวที่มีความรุนแรง ภาพอุบัติเหตุ ภาพอาชญากรรม ภาพศพ ภาพผ้าคลุมศพ แบบนี้คือเนื้อหาที่ไม่ควรนำมาเผยแพร่ 2. ภาพโป๊เปลือย 3. ภาพหรือเนื้อหาที่มีความทุกข์ทรมาร 4. ภาพเนื้อหาข่าวที่สร้างความเกลียดชังเหยียดหยาม ดูถูก ดูหมิ่น ทำให้เกิดความขัดแย้ง 5. ภาพเนื้อหาข่าวที่มีลักษณะล่อแหลมนำไปสู่การลอกเลียนแบบ 6. Fake news 7. ภาพหรือเนื้อหาข่าวที่ละเมิดสิทธิมนุษยชน 7 ข้อหลักนี้จะเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของจริยธรรมสื่อมวลชน ที่ชวนให้ E-Reporter ได้ปฏิบัติตาม และแน่นอนว่าถ้าทำตามนี้จะไม่ผิด Community Standard

สรุปหัวใจสำคัญไว้ของโครงการฯ การจะส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระนั้นต้องคำนึงถึง จริยธรรมและศีลธรรม เพราะ จริยธรรมและศีลธรรมคือหัวใจสำคัญและเป็นองค์ประกอบหลักในการกำหนดคุณค่าของสื่อมวลชน เพราะฉะนั้น ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ อยากรู้ว่าจะมีทักษะในการนำเสนอข่าวที่มีความเชี่ยวชาญแล้ว และยังทราบถึงนำเสนอข่าว การเล่าข่าว การเขียนข่าว หรือ การสร้างคอนเทนต์ แล้วนั้น สิ่งหนึ่งที่จะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เกิดความน่าเชื่อถือของข่าวได้นั้น ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ทุกคนควรที่จะปฏิบัติตามหลักจริยธรรมและจรรยาบรรณของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัด ทั้งนี้ด้วยวิวัฒนาการของโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดทำให้สื่อหลายสื่อหรือแม้แต่ E-Reporter ก็เกิดความท้าทายในการนำเสนอข่าวไม่ว่าจะเป็นการผลิตสื่อออนไลน์ การเขียนข่าว การเล่าข่าวอย่างไรที่จะสามารถเรียกเรตติ้งได้ สามารถเรียกความนิยมได้ โดยอาจมีสื่อบางสื่อหรือ E-Reporter บางท่านเลือกที่จะนำเสนอภาพ หรือเนื้อหาข่าวที่ขัดต่อจริยธรรมหรือ Community Standards ทำให้ปัจจุบันการควบคุมสื่อออนไลน์จึงเป็นเรื่องที่ยากแต่ถึงแม้จะยากแต่จุดนี้ก็เป็นความท้าทายของผู้ผลิตสื่อ

เมื่อถึงจุดนี้ E-Reporter เองก็ต้องตัดสินใจว่าจะเลือกระหว่างการนำเสนอข่าวเพียงแค่อายากเรียกเรตติ้ง หรือเลือกนำเสนอข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะและยังคงรักษากฎจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards ไว้หรือเลือกทั้งจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards ไปแล้วเลือกรักษาไว้ที่ยอดคนดู นี่คือนโยบายที่ E-Reporter และหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ต้องเลือก

แต่ทั้งนี้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ E-Reporter ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ เมื่อท่านตัดสินใจทำอาชีพด้านการนำเสนอสื่อ หรือ การนำเสนอข่าวแล้ว **คุณค่าของความเป็นผู้สื่อข่าวควรมาเป็นอันดับหนึ่ง** โดยจะไม่สนใจตัวเรตติ้ง หรือ ยอดคนดูมากกว่าการนำเสนอหรือเผยแพร่เนื้อหาที่ขัดต่อจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards เพราะตราบใดที่เรา E-Reporter หรือผู้สื่อข่าวยังเห็นคุณค่าของการนำเสนอข่าวสารและยังคำนึงถึงประโยชน์ของคนดูให้กับสังคม คงยึดมั่นไว้ซึ่งจริยธรรมสื่อมวลชน และ Community Standards ข่าว Fake News จะไม่เกิดขึ้นในสังคม ทั้งนี้ความแตกต่างของการทำสื่อออนไลน์ เป็นแบบในรูปแบบมีสังกัดกับการทำสื่อออนไลน์ในรูปแบบไม่มีสังกัดหรือหน่วยงานมันอาจจะมีรายละเอียด หลายข้อด้วยกัน แต่ว่าหลัก ๆ เลยคือการทำสื่อออนไลน์ของสำนักงานข่าวที่มีสังกัด จะมีระบบบรรณาธิการในการตรวจคัดกรองทั้งภาพและเนื้อหา ไม่ละเมิดจริยธรรมสื่อมวลชนและ Community Standards แต่ในกรณีของการทำสื่อออนไลน์ในรูปแบบไม่มีสังกัด ยังคงสุ่มเสี่ยงอย่างมากในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร เพราะการทำหน้าที่โดยไม่มีบรรณาธิการ ต้องยืนหยัดในมาตรฐานจริยธรรมของสื่อมวลชนอย่างเข้มข้น เพื่อที่จะให้สิ่งที่นำเสนอ นั้น ไม่ขัดกับหลักจริยธรรมสื่อมวลชน และไม่ขัด Community Standards ด้วยเพราะฉะนั้นหัวใจสำคัญ ในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระนั้นต้องคำนึงถึงจริยธรรมสื่อมวลชนและ Community Standards เพราะจริยธรรมสื่อมวลชนและ Community Standards เป็นตัวกำหนดคุณค่าของสื่อมวลชน และเป็นกลไกในการขับเคลื่อนนำไปสู่การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ ต่อไป

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

1. การลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลในการสำรวจ ค่อนข้างมีข้อจำกัด เนื่องจากเป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลกับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” การประสานงานเพื่อขอความร่วมมือกับผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” เป็นเรื่องค่อนข้างยาก ผู้วิจัยจึงประสานขอความร่วมมือผ่านหน่วยงานและตัวแทนผู้สื่อข่าว เป้าหมายได้ครบทั้ง 7 จังหวัดที่สุ่มเลือกได้

2. การประสานขอความร่วมมือผ่านหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือจากผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ค่อนข้างเป็นภาระกับหน่วยงาน เพราะหน่วยงานไม่มั่นใจว่าผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จะให้ความร่วมมือหรือไม่

3. เนื่องจากแบบสอบถามและแบบประเมินกิจกรรมวิจัย ค่อนข้างเป็นคำถามปลายเปิด ทำให้ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” บางส่วนไม่สะดวกให้รายละเอียด จากข้อจำกัดบางอย่าง และในบางส่วนผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” จะลอกเลียนคำตอบกับคนอื่นอยู่ใกล้

4. กำหนดการในการจัดเวที หรือจัดประชุม ข้อจำกัดของเวลาส่งผลต่อการตอบแบบสอบถามที่มีข้อมูลที่ต้องการหลายส่วน ทำให้ขาดประเด็นเชิงลึกในแต่ละประเด็น ภายใต้เวลาที่จำกัด

ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่างๆ ของ “ผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในหน่วยงานสื่อมวลชนต่างๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะใน 3 ด้านดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1.1 การอยู่ในสังคมบริโภคนิยมแบบเสรีนิยม ที่การพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงต้องพึ่งพาความก้าว หน้าทางเทคโนโลยีค่อนข้างสูง ส่งผลให้สื่อเป็นอีกความเคลื่อนไหวหนึ่งที่จำเป็นต้องเอาใจใส่ในระดับนโยบายค่อนข้างมากและเข้มข้นตามไปด้วย เนื่องจากผลกระทบจากการบริโภคสื่อ ในฐานะตัวกลางในการถ่ายทอดสื่อสารไปยังคนจำนวนมาก การให้ความรู้และความเข้าใจเรื่องสื่อกับสังคม “ทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญ” จึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันการควบคุมดูแลสื่อ ให้อยู่กรอบคุณธรรมและขอบเขตของความถูกต้องดีงาม จำเป็นต้องได้รับการสอดส่องดูแล ในระดับนโยบายที่เข้มข้น แข็งขันกว่าที่ผ่านมา หากจะจัดให้เป็นวาระแห่งชาติเรื่องหนึ่ง ก็

จะมีความสอดคล้องตรงกับเสียงของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ที่ประสงค์ให้เรื่องนี้ได้รับการสนับสนุนให้เกิดขึ้นอย่างยิ่ง

2. ข้อเสนอแนะด้านการดำเนินการ

2.1 การทำงานของภาครัฐ ต้องทบทวนการทำงานที่ต้องให้ความสำคัญกับ “ทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน” ให้มากขึ้น เริ่มจากหน่วยงานสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐเจ้าของสื่อธุรกิจ โทรทัศน์ สถานีวิทยุ นิตยสาร และหนังสือพิมพ์ ที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว สร้างเครือข่าย และผลักดันให้เกิดเครือข่ายผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” ในการร่วมกันเฝ้าระวังสื่อที่ขาดความรับผิดชอบ และสร้างรายการที่เน้นแต่ผลประโยชน์ของบริษัทเป็นหลักมากกว่าประโยชน์ของสังคม

3. ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ

3.1 สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาจัดทำ หรือประชุมนักวิชาการ และทีมงานประชาสัมพันธ์ มีอาชีพ เข้าระดมความคิด และร่วมกันหาทางดำเนินการจัดทำแผนเพิ่มเติมเนื้อหาโครงการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ เข้าสู่รายการถ่ายทอดของสื่อประเภทต่าง ๆ ให้มากขึ้น มีความเหมาะสม และมีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องและตรงกับความต้องการของผู้สื่อข่าวกลุ่มใหม่/ผู้สื่อข่าวอิเล็กทรอนิกส์ หรือ “E-Reporter” กลุ่มเป้าหมายอีกด้วย

รายงานฉบับสมบูรณ์

การส่งเสริมทักษะการเรียนรู้การเป็นผู้สื่อข่าวที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านและมีความน่าเชื่อถือสามารถทำงานได้เป็นอิสระให้กับสื่อมวลชนต่าง ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกษม วัฒนชัย. (2545). ธรรมนูญบาลบพบาทส าคัญกรรมากการสถานศึกษา, รายงานปฏิรูปการศึกษา
ไทย 5,64 (สิ่งพิมพ์. สกศ.87/2545. ส านักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- เกษม ศิริสัมพันธ์. “วัฒนธรรมการเมือง”. (2548). เนชั่นสุดสัปดาห์ 11 (553) 6 มกราคม 2546 : 24
อ้างอิงใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ:
สถาบันพระปกเกล้า.
- เทียนทิพย์ เตียวกี. (2559). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อในการนำข่าว ยุคดิจิทัล. วารสารการ
สื่อสารและการจัดการนิต้า 2(2), 125–143.
- เทียนทิพย์ เตียวกี. (2560). จริยธรรมนักข่าวพลเมืองในการนำเสนอข่าวเด็กผ่านสื่อสังคมออนไลน์.
ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (2018): ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ (พฤษภาคม
- สิงหาคม 2561).
- เหมือนฝัน ประสานพานิช. (2548). กระบวนการคัดเลือกพิธีกรและผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์
กองทัพบกช่อง 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เอี่ยมพร หลินเจริญ. (2555). เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. วารสารการวัดผล การศึกษา.
17(1), 17-30.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2544. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ::คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้แผนกวิจัยกรมวิชาการ
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). สื่อสารมวลชน ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ศาลาแดง.
- กานดา ร่วมพุ่ม. (2557). สื่อมวลชนกับการรายงานข่าวสิทธิเด็ก. วารสารนิเทศศาสตร์ธุรกิจบัณฑิต.
8 (1) , 3 1 – 5 3 . สื่ บ คั น เมื่ อ 2 5 ตู ล า ค ม 2 5 6 6 จ า ก
<http://www.dpu.ac.th/commart/journal/upload/issue/lkxEvMl6tw>
- กุลวดี สุธล้า. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตระหนักด้านการบริหารจัดการความ
เสี่ยง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จตุรงค์ สุข. (2561). สื่อหลัก vs สื่อโซเชียล...ใครขับเคลื่อนสังคม?. สำนักข่าวอิศรา. สืบค้นเมื่อ
25 ตุลาคม 2566 จาก isaranews.org/main-thaireform254430-b01959-54430.html.
- จินดา งามสุทธิ. (2549). ศิลปะการพูด. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์.
- ชวรงค์ลิมป์ ปัทมปาณี. (2559). สื่อมวลชนกับการเคารพสิทธิมนุษยชนของผู้ถูกเป็นข่าว. วิทยาลัย
รัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

- ณัชชา พัฒนะนุกิจ. (2562). สื่อมวลชนกับจริยธรรมและจรรยาบรรณในยุคโซเชียลมีเดีย (Social Media). สาขาวารสารศาสตร์ดิจิทัล คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยจันทระเกษม.
- ณัฐวิรัช อิงควิธาน. (2554). การคัดเลือกและแนวทางพัฒนาผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเอเอสทีวี ช่องนิวส์วัน. วิทยานิพนธ์วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ดวงฤดี กิตติจารุดุล. (2557). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติและความตระหนักด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงกรณีศึกษา: บริษัทนำเข้าส่งออกแห่งหนึ่ง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- ธนา ทูมมานนท์ และกฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2555). การสร้างความน่าเชื่อถือและการยอมรับสื่อออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2566 จาก <http://www.thairath.co.th>.
- ธาม เชื้อสถาปนศิริ. (2558). ปัญหาจริยธรรมยุคสื่อใหม่. ในดร.ณิ หิรัญรักษ์ (บ.ก.) จริยธรรมสื่อ. กรุงเทพฯ : บริษัท จรัญสนิทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- ธีรารักษ์ โพธิสุวรรณ. (2565). เทคนิคการสื่อข่าวและการเขียนข่าววิทยุกระจายเสียงเบื้องต้น. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นงนุช ศิริโรจน์. (2537). การวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บัณฑิต จุฬาศัย. (2558). การอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชน: เหตุผลและข้อควรพิจารณา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญมี พันธุ์ไทย. (2545). ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปณัชญา ลีลาอุท และคณะ. (2560). จริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนยุคสื่อดิจิทัล. วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์, 13(2), 176 – 189.
- ประพล มิตินทจินดา. (2562). ความตระหนักในปัญหาสิ่งแวดล้อมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. (2527). ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- พงษ์ วิเศษสังข์. (2554). ความรับผิดชอบของสื่อมวลชน. ในการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 25 พฤษภาคม 2554. (น. 22-29). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- พงษ์ชัย เฉลิมกลิ่น. (2551). ความตระหนักของพนักงานนิคมอุตสาหกรรมเขตเวชชีต่อลักษณะปัญหาสิ่งแวดล้อม. ภาคนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- วัฒน์ ภูวทิศ. (2560). ผู้สื่อข่าวกับการใช้ประโยชน์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลในสื่อสังคมออนไลน์เพื่อรายงานข่าว. วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา. ปีที่ 9 ฉบับที่ 17 (มกราคม – มิถุนายน).
- วิจิตร อวาทกุล. (2545). การพูดการฟัง และการประชุมที่ดี(พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วิมลพรรณ อภาเวท. (2564). ความตระหนัก ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมต่อปัญหาสภาวะโลกร้อนของประชาชนกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ศิริวรรณ อนันต์โท. (2558). จริยธรรมวิชาชีพสื่อมวลชนการศึกษาในประเทศไทยและภูมิภาคอาเซียน. วารสารอิศราปริทัศน์, 4(6), 7 – 25.
- สนมพร ฉิมเฉลิม. (2542). กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สายสวรรค์ ขยันยิ่ง. (2553, ตุลาคม 18). เทคนิคการสื่อสารแบบผู้ประกาศข่าว. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2560, จากเว็บไซต์: www.saisawankhayanying.com
- สุทธิชัย หยุ่น. (2562). การปรับตัวยุค New Normal. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 25 ตุลาคม 2566 จาก www.thairath.co.th/entertain_/1612843
- สุภางค์ จันทวานิช. 2552. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 9. : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ จันทร์อ่วม. (2546). ความพึงพอใจของผู้ชมรายการโทรทัศน์ที่มีต่อการเสนอข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์ไอทีวี ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อิสราณิวส์. 2558: ออนไลน์.เรื่อง จริยธรรมสื่อ: สอนคน สอนใคร สอนอย่างไร. สืบค้นจาก <https://www.isranews.org/thaireform-doc-mass-comm/38733-ethics-for-mass-media.html>.
- Bloom, Benjamin S., et al. (1971). Hand book on Formative and Summative Evaluation of Student Learning. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Breckler, S. W. (1986). Attitude Structure and Function. New Jersey:L. Erlbaum Association.

- Calhoun, Donald W. (1981). Sports, culture & personality. West point, N.Y: Leisure press.
- Fang, Irving E. (1972). Television news Rev. and ed. New York: Hasting House Publishers.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of education. New York: McGraw-Hill.
- Hoque, M. Z., Alam, M. N., & Nahid, K. A. (2018). Ealth consciousness and its effecton perceived knowledge, and belief in the purchase intent of liquid milk: Consumer insights from an emerging market. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/327499603_Health_Consciousness_and_Its_Effect_on_Perceived_Knowledge_and_Belief_in_the_Purchase_Intent_of_Liquid_Milk_Consumer_Insights_from_an_Emerging_Market
- Hyde. (1992). W.S. Television and Radio Announcing 7th ed. U.S.A.: San FranciscoState University Printed.
- Ivor. (1995). York Television News. 3rd ed. (n.p.): Printed in Great Britain.
- Kendyl Salcito. (2021). New Media Trends. สืบค้น ณ <https://www.scribd.com/document/264992826/New-Media-Trends>.
- Manuel Velasquez, Claire Andre, Thomas Shanks, S.J., and M. J. M. (2015). What is Ethics?. Retrieved from <https://www.scu.edu/ethics/ethics-%20Aresources/ethical-decision-making/what-is-ethics/%0A>
- Thai PBS. (2557). รายการฝ่าวิกฤตการเมืองไทย. สืบค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2566, จากเว็บไซต์: www.youtube.com/ThaiPBS.
- White, Ray. (1990). Television News. London: Focal Press Limited.

กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ
(สำนักงาน กสทช.)